

NELJÄS KOKOUPÄIVÄ.

Kokous jatkui klo 9.00. Puheenjohtajana E. A. Vuori.

Laulettiin »Kansainvälisestä» ensimmäinen säkeistö.

Nimenhuudon toimitti sihteeri A. Sumu.

L. Arhola: Arvoisat edustajatoverit! Rohkenen tässä — ennen kuin varsinaisten kokousasioiden käsittely alkaa — ehdottaa Elintarve-työläisten liiton edustajain puolesta, että tämä edustajakokous lähettäisi myötätunnonilmaisuvetoomuksen kokouksen nimissä Tampereen, Tfi^a ja Leikkeletyöntekijäin ammattiosaston ja Karjak.eskus-^{^H?£5£_j^2^1I°II^11® £Z2^3Siy:~} -kudottaisin, että iSeliettelytapa-
valio£untäT5Häisi teTitäväkseerPvetoomuksen laatimisen ja julkaisemisen.

Kuten ehkä olette sanomalehdistä lukeneet, on Tampereella oleva Karjakeskuskunnan lihanjalostustehtaan johto tehnyt raskaan rikkomuksen erottamalla työstään työläisten luottamusmiehen. Tämän tapainen menettely on selvästi~törkeä työniääferroria, joka ilmeisesti johtuu liikkeen johdon vihamielisestä suhtautumisesta ammattiyhdistysliikkeeseen. — Mainittakoon myös, että erotettu työläinen taisteli vapaaehtoisena viime talvena rintamalla.

Karjakeskuskunnan erinäiset otteet ovat jo aikaisemmin antaneet aiheutta muistutuksiin. Tämä viimeinen tapaus on osoitus siitä härkäpäisyydestä, millä eräät työnantajapiirit suhtautuvat vielä ammatillisiin järjestöihin ja niiden toimintaan. Uskoisin, että tällainen julki-lausuma, josta edellä olen maininnut, olisi omiaan rohkaisemaan muitakin tämän yhtymän työläisiä ryhtymään korjaamaan huonoja palkka- ja työehtojaan.

Puheenjohtaja E. A. Vuori: Ehkä kokous voi yhtyä edustaja Arholan ehdotukseen tämän asian lähettämiseksi menettelytapavalio-kuntaan.

Päätös: Asia lähetettiin menettelytapa valiokuntaan.

Jatkettiin sääntöjen käsittelyä.

7 §.

U. Hiironen: Tämän 7 §:n 2) momentti tai varsinaisesti 2) momentin viimeinen lause on sanonnaltaan melkoisen epämääräinen. Tässä sanotaan: »Työvaliokunnan toimiaika kestää siitä edustajakokouksesta, jossa se on valittu, siihen edustajakokoukseen asti, jossa uusi valitaan sen tilalle». Tämä määritelmä on ollut tällaisenaan myöskin nykyisin voimassa olevissa säännöissä ja suunnilleen samanlaisena

Ammattijärjestö-vainajan säännöissä. Mutta kun taas täällä sääntöjen 9 §:ssä, edustajakokousta koskevassa §:ssä nimenomaan sanotaan, että Työvaliokunnan valitsee edustajakokous, siis Työvaliokunnan työaika kestää edustajakokousten välisen ajan. Tämä on sanottuna selvästi 8 §:ssä, jossa määritellään Valtuuston työaika. Mutta jos tällaisella sanonnalla on halu varautua siihen, että Työvaliokunta saattaa syystä tai toisesta erota myöskin edustajakokousten väliajalla ja näin ollen tämä ylimääräinen edustajakokous joutuisi valitsemaan Työvaliokunnan, niin käsittääkseni ei tämä sanonta tällaisenaan ylimääräiselle edustajakokouksellekaan näitä valtuuksia anna. Sen sijaan, jos tähän halutaan varautua, sääntöihin mielestäni voitaisiin selvästi määritellä tämä kohta siten, että ylimääräinen edustajakokous tässä tapauksessa voisi tämän Työvaliokunnan valinnan suorittaa.

Sitten 3) momentin a) kohta. Tämä on asiallisesti samanlainen kuin nykyisin voimassa olevissa säännöissä. Työvaliokunta on kuitenkin muodollisesti tätä kohtaa muuttanut. Mielestäni tämä muutos ei ole ollut tarpeellinen, siksi että tämä määritelmä, joka on täällä nykyisin voimassa olevissa säännöissä, kuuluu »valvoa ja hoitaa Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton asioita näiden sääntöjen ja edustajakokousten sekä Valtuuston tekemien päätösten mukaan». Tämä Työvaliokunnan ehdotus, johon on lisätty pari kolme sanaa, jotka nyt ovat mielestäni siinä jonkinlaisena koristuksena, tekevät tämän kohdan juhlallisemmaksi, mutta asiallisesti eivät kohtaa miksiäkään muuta, joten siinä tämä entinen määritelmä olisi mielestäni selvempi.

• N. Välläri: Työvaliokunnalta vaaditaan luonnollisestikin mahdollisimman suurta asiantuntemusta niillä aloilla, jotka SAK:ssa ovat edustettuina ja jotta mahdollisimman suuri asiantuntemus ammattiyhdistysliikkeen keskusjohtoon saataisiin, on välttämätöntä, että Työvaliokunnassa olisi edustettuna mahdollisimman monta JSAK[^]n kunll^{1v}?4 1PJ£^{na} ^{Knr}> lnrj+PtilraaTi Irailrlria |n-H-nja Pi^oJrfg| gggHa Työvaliokuntaan mahtumaan, koska liittojen lukumäärä on kai nyt 20 ja Työvaliokuntaa ei voitane ajatella niin suureksi, niin olisi tietenkin oikeudenmukaista, että Työvaliokunta valittaisiin lähinnä suurimpia liittoja edustavaksi ja että silloin varajäseniä valittaessa koetettaisiin ottaa huomioon sellaiset liitot, jotka nyt eivät voi saada varsinaista edustajaa työvaliokuntaan.

Nyt on kuitenkin käytäntö ollut sellainen, että Työvaliokunnan jäsenmäärä on yhdeksän, että siellä on ollut kai vakituisesti kolme varajäsentä Työvaliokunnan kokouksissa saapuvilla ja olen päätenyt siihen käsitykseen, että vaikkakaan ei juriidisesti niin kuitenkin käytännöllisesti varajäsenet olisivat Työvaliokunnan kokouksissa saman veroisia kuin varsinaiset jäsenet. Jos näin on asianlaita, niin silloin alistaisin sääntövaliokunnan harkittavaksi, eikä olisi asianmukaista vahvistaa juriidisesti tähänastinen käytäntö siten, että Työvaliokunnan varsinaisten jäsenten lukumäärää nostettaisiin vastaavasti, siis kahteentoista. Silloin saataisiin useimmat suuremmista liitoista ja tärkeimmät alat edustetuiksi Työvaliokunnassa ja siten asiantuntemus koko ammattiyhdistysliikkeen alalla paremmin edustetuksi.

Minä ehdottaisin siis, että tämä Merimies-Unionin tekemä muutos ehdotus sääntöihin otettaisiin huomioon ja että sikäli sitä vielä muutettiin, että Työvaliokunnan jäsenmäärää lisättäisiin.

L. Hilden: Minä kannattaisin niitä ehdotuksia, joita Mehto ja Tatari eilen täällä esittivät.

E. Härmä: Sellainen ajatus, että varajäsenillä olisi Työvaliokunnan kokouksessa samat oikeudet kuin varsinaisilla jäsenillä, ei ole oikea. Jokainen käsittää, että äänioikeutta silloin, kun vakinaiset Työvaliokunnan jäsenet ovat saapuvilla, voivat käyttää vain nämä vakinaiset Työvaliokunnan jäsenet. Varajäsenillä on äänioikeus sikäli kuin joku Työvaliokunnan vakinaisista jäsenistä ei ole saapuvilla ja siis Työvaliokunnan vakinaisten jäsenten lukumäärä asiallisesti kuitataan jollakin varamiehellä.

Muuten heillä tietysti on sama oikeus puheenvuorojen käyttämiseen ja asioiden käsittelyyn kuin muillakin Työvaliokunnan jäsenillä, mutta asian ratkaisuun, sikäli kuin vakinaiset jäsenet ovat saapuvilla, ei varajäsenillä ole mahdollisuutta osallistua.

/ Tuominen: Työvaliokunnan työskentely käy melko kankeaksi, jos ajatellaan, että siinä on aina 12 jäsentä, kenties vielä varajäsenet. Lisäksi on osoittautunut käytännössä, ainakin eräissä tapauksissa kiireisimpinä aikoina, kesäaikana ja muulloinkin, kun asioilla on kiire, olevan vaikeuksia Työvaliokunnan saamisessa täysin päätösvaltaisiksi. Jos nyt korotettaisiin vakinaisten jäsenten luku kahdeksitoista, silloin täytyisi myös lisätä sitä lukumäärää, jolloinka Työvaliokunta on päätösvaltainen. Näin kävisi Työvaliokunnan työskentely entistäänkin kankeammaksi, jotenka vakinaisten jäsenten säilyttäminen entisellään tuntuu olevan paikallaan ja välttämätöntäkin.

Mitä tulee tähän, että minkälaisia oikeuksia on varajäsenillä, on huomattava, että yleensä ei ole niin tarkkaa lukua Työvaliokunnassa pidetty siitä, että myöskin varajäsenet ovat voineet osallistua äänestyksiin. Mutta juriidisesti heillä tietenkään ei ole äänestysoikeutta.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja E. A. Vuori: Keskustelun kuluessa ovat Mehto, Tattari, Välläri ja Hilden tehneet erinäisiä muutosehdotuksia. Tämäkin pykälä lähetettäneen sääntövaliokuntaan?

Päätös: 7 § lähetettiin sääntövaliokuntaan.

8 §.

/ Mehto: Voimassa olevien sääntöjen 8 §:n 3) kohdan toisessa lauseessa sanotaan: »Valtuuston jäsenten valinnan voi jokainelijayitynyt järjestö suorittaa v&niBSS^m^K^SSM^~3jr^Mr^n auiliar mieiefäni tuottanut sekavuuksia, ja siinä saatetaan joutua kaikennäköisiin väärinkäsityksiin tuosta valitsemistavasta jäsenistön keskuudessa, niin minä ehdotan tämän lauseen kuulumaan: »Valtuuston jäsenten valinnan toimittaa jokainen jäsenliitto liittoäänestyskellä».

Tähän 8 §:ään ehdotetaan taas Työvaliokunnan taholta sellainen muutos, joka siirtäisi tilintarkastajien. Työvaliokunnan ja Valtuuston jäsenten palkkojen määrittämisen edustajakokoukselta Valtuustolle. Eilen toisen asian yhteydessä oli jo tästä keskustelua, ja täytyy myöntää tämän muutoksen oikeutus nykyisissä oloissa, koska on tällainen poikkeuksellinen aika. Minusta tuntuu silloin, että edustajakokous voi poikkeusaikojen varalta myöntää muullakin tavalla valtuudet Valtuustolle, toimia tässä ilman minkäänlaista häiriötä ja vaikutusta; kun taas se, jos tämä sääntöihin kytketään, muodostuu

minun mielestäni SAK:n parlamentin oikeuksien rajoittamiseksi, ja minä taas olen sitä mieltä, että yleensä tämän luontoiset kuuluvat edustajakokouksen tehtäviin sikäli, että se pääsee yleensä määräämään perusteet, millä tavalla järjestössä palkkoja määritellään, sillä se on luonteenomaista n.s. kansanvallalle.

Sitten Valtuuston koollekutsumisajan pidentäminen tuntuu asianmukaiselta.

Minä ehdotan siis, että muilta osiltaan pykälä pysytetään entisellään paitsi minun ehdottamani muutos 3) kohdan toiseen lauseeseen, sekä myöskin hyväksyn Työvaliokunnan ehdotuksen Valtuuston koollekutsumisajan pidentämisestä.

U. Hiironen: 8 §:n 1) momentissa sanotaan: »Valtuusto päättää, paitsi tämän pykälän 8-kohdassa mainittuja asioita, tilintarkastajain ja Työvaliokunnan jäsenten palkkiot». Tämä maininta minun mielestäni sopisi paljon paremmin tähän 8) momenttiin, missä määritellään nämä valtuuston kokouksien asiat. Tällainen ei tarvitsisi mitään erikoista mainintaa tässä momentissa. Ja tämä olisi täällä senkin puolesta oikealla paikallaan, että sen sieltä helpommin jokainen löytäisi, ja on yhtä tärkeä asia kuin muutkin tässä esityslistalla olevat asiat.

N. Välläri: Haluaisin lausua muutaman sanan Mehdon tekemästä esityksestä, että Valtuuston jäsenet olisi valittava liittoäänestyskellä kussakin liitossa. Jos tällainen määräys tulisi SAK:n sääntöihin, niin olisi seurauksena, että Merimies-Unioni ei koskaan saisi edustajaa Valtuustoon, koska Merimies-Unionilla ei ole osastoja. Se on yksi koko maata käsittävä järjestö ja yhdistyslain mukaan ei Unioni voisi toimittaa mitään sellaista äänestystä, joka olisi sitova. Sillä olisi ainoastaan neuvoa antava merkitys, jos säännöissä määrättäisiin, että Valtuuston jäsenet olisi valittava liittoäänestyskellä, jaisimme ulkopuolelle.

Mitä tulee Valtuuston kokoonpanoon, niin Merimies-Unionissa on vakavasti harkittu asiaa ja tultu siihen tulokseen, että Valtuustokin täytyy saada mahdollisimman työkykyiseksi ja mahdollisimman suuri asiantuntemus siihen kunkin jäsenliiton alalta ja jos Valtuuston jäsenet valittaisiin kokonaan muista kuin liiton toimihenkilöistä,¹ niin seurauksena olisi, että siitä liitosta, josta toimitsija ei olisi Valtuuston kokouksessa, saattaisi tulla vaikeaksi saada kokonaiskuvaa, ainakin mikäli yksityiskysymyksistä tulee kysymys, koska henkilö, joka tulee jostakin maaseudulta ja joka ei joudu hoitamaan liiton asioita kokonaisuudessaan, ei voi tietää niin paljon muista liiton asioista kuin sen paikkakunnan, mistä hän tulee ja kuitenkin täytyisi jokaisesta liitosta olla Valtuustossa myöskin sellainen edustaja, joka tarpeen tullen voisi antaa pätevän ja täydelliseen asiantuntemukseen perustuvan selostuksen tulipa sitten kysymykseen mikä seikka liiton alalta hyvänsä ja tämän vuoksi niinä pidän välttämättömänä, että Valtuustoon valittaisiin kustamⁿliit^a__amajcn yksi""toimitsija ja muut voisivat olla erpp~uolilta~lriaata.

~Katsomme siis tarpeelliseksi, että sääntöihin tehdään sellainen muutos, kuin esityksemme sivulla 14 edellyttää.

O. Kivipensas: Edustaja Mehto on esittänyt, että näihin sääntöihin otettaisiin sellainen kohta, että edustaja kussakin liitossa Valtuustoon valittaisiin liittoäänestyskellä. Näin lienee ainakin muutamissa liitoissa tähänkin asti ollut laita. Ja täällä myöskin edustaja Välläri esitti oman liittonsa kohdalta tietysti huomioon otettavia seikkoja

perustellen esitystään juuri näillä yhdistyslain asettamilla vaatimuksilla ja mainiten niinkään, että olisi vain n.s. neuvoa-antava merkitys tällä liittoäänestyksellä heidän liitossaan. Mutta eihän tämä missään tapauksessa ole ristiriidassa tämän edustaja Mehdon ehdottaman muutosehdotuksen kanssa. Sillä jos kerran näin on asiantuntijain — ja sitä minä en lainkaan epäile — silloinhan liittotoimikunta tietysti voisi toimia sen neuvon mukaan, joka tässä liittoäänestyksen tapaisessa tulisi näkyviin tässä Merimies-Unionissa.

Minä yhdyinkin kannattamaan tätä edustaja Mehdon tekemää esitystä.

K. Nordblom: Minä tahtoisin polemisoida toveri Vällärin Merimiesunionin ehdotusta vastaan juuri sillä seikalla, että onhan kaikissa tähän astisissa Valtuuston kokouksissa annettu oikeus liittojen henkilöille, mikäli se on koskenut heidän asioitaan, antaa selostuksia ja näin tuoda asiantuntemusta jo Valtuuston kokouksiin niin riittävässä määrässä kuin se on tarpeellista. Katson, että järjestödemokratia tulee paremmin ilmaantumaan siinä, että Valtuustossa jäsenistön edustajat ovat edustettuina. Kannatan siis sitä tapaa, mitä edustaja Mehto täällä on esittänyt.

J. Tuominen: Työvaliokunta on alustusvihossa hyvinkin seikka-peräisesti perustellut sitä kantaansa, jonka se on ottanut Merimiesunionin esitykseen nähden, koskien valtuuston jäsenen valintaa. Nykyinen käytäntöhän on se, että Työvaliokunnan jäsenet ovat myöskin oikeutettuja täysivaltaisia jäseniä Valtuustossa, lukuunottamatta niitä asioita, jotka koskevat nimenomaan heidän toimintaansa. Niinkään nykyisen käytännön mukaan ovat liittojen toimitsijat yleensä olleet aina saapuvilla Valtuuston kokouksissa. Näin on saatu tarpeellista asiantuntemusta eri liittojen aloilta Valtuuston kokouksiin siellä käsiteltäessä eri liittojen kysymyksiä. Sen sijaan tuntuu edelleenkin tarpeelliselta se, että myöskin Valtuuston kokouksiin täysivaltaisina jäseninä osallistuu n.s. maallikkojäseniä, jotka useissa tapauksissa ovat liittotoimikuntien jäseniä. Ja sen vuoksi, jotta saataisiin asiantuntemus laajemmalle pohjalle, myös rivimiehiä käsittäväksi, niin on tarpeen, että todella säilytettäisiin nykyiset määräykset ja käytäntö.

Mitä tulee täällä esitettyyn ajatukseen, että Valtuuston jäsenet pitäisi valita liittoäänestyksellä, niin sellaisen määräyksen ottaminen SAK:n sääntöihin ainakin viimeksi saatujen yhdistysrekisteriviranomaisten tulkintojen mukaan on vastoin voimassa olevaa yhdistyslakia. Tästä seikasta täytyy nyt kuitenkin käsittääkseni sääntövaliokunnan ottaa vielä tarkempi selvyys. Mutta yhdistysrekisteriviranomaiset, mikäli tietoon on tullut, tulkitsevat esim. tuollaisen keskusluoto ja järjestön rakennetta niin, että sen jäseninä ovat vain liitot, mutta eivät yksityiset jäsenet, jonka vuoksi yksityiset jäsenet eivät voi vaikuttaa niin ratkaisevalla tavalla jonkin keskusliiton keskuselimen vaalin toimittamiseen.

Mitä taas tulee siihen, että ei olisi asianmukaista Valtuuston vahvistaa SAK:n toimihenkilöiden ja puheenjohtajan palkkaa, niin minun käsittääkseni päinvastoin on juuri tämä asianmukaista, sillä palkan määrittely on riippuvainen monista yksityisistä seikoista samoin kuin yleensä työehtojen lopullinen määrittäminen. Sen vuoksi Valtuusto voi perinpohjaisemmin tämän asian tutkia, kaikki eri yksityiskohdat, mitä tällaiseen kysymykseen liittyy, jonka vuoksi itäisin onnistuneena, että tällainen sääntömuutos vahvistettaisiin

/. *Mehto:* En ole huomioinut tätä Merinaies-Unionin järjestöra-kehnetta ja siksi—: jos se sopisi — minä lisäisin tämän seikan tähän sääntömuutosehdotukseen, joka kuuluu, että »valtuuston valinnan toimittaa jokainen jäsenliitto liittoäänestyksellä, paitsi Merimies-unioni, joka suorittaa valinnan haluamallaan tavalla».

Tässä toveri Tuominen kai sekoitti hiukan. Hän puhui SAK:n puheenjohtajan palkasta. Sehän sääntömuutosehdotuksessa esitetään Työvaliokunnan määrättäväksi. Tässä pykälässä käsitellään vain tilintarkastajain, valtuuston jäsenten sekä muiden toimitsijain. Mutta SAK:n puheenjohtajan palkka on ehdotettu Työvaliokunnan määrättäväksi tässä sääntömuutosehdotuksessa.

• *E. Syvänen:* Minulla Valtuuston jäsenenä on ollut tilaisuus seurata sen toimintaa tähän asti. Mutta täytyy sanoa, että tapa, millä valtuuston jäsenet valitaan, on minusta kaikista paras sen vuoksi, että jokainen liittohan voi sen todellakin valita parhaaksi katsomallaan tavalla. Kuten sanottu, Merimies-Unioniin ei voitaisi sitä ollenkaan soveltaakaan, paitsi luonnollisesti Mehdon ehdottamalla tavalla. Mutta en pitäisi sitä tarpeellisenä. Sillä jo taloudellisesti liitoille tulee tällaisen koneiston käyntiinpano maksamaan, kun ruvetaan suorittamaan vaalia tällä tavalla liittoäänestyksellä kautta maan. Kaikki liitotahan tulevat tavallisesti pitämään edustajakokouksia SAK:n edustajakokousten väliaikoina, ja voidaan yhtä hyvin suorittaa vaali liittokokouksessakin, ja tällä tavalla päästään parhaisiin tuloksiin.

Yhdyn muuten tähän sääntöehdotukseen tällaisena, millaisena Työvaliokunta on sen laatinut, sillä pidän sen parhaiten onnistuneena. Se antaa liitoille vapaat kädet päättää.

T. Lang: Yhdyn kannattamaan edustaja Hiironen tekemää ehdotusta 1) kohdan siirtämisestä 8) kohtaan.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: 8 pykälä lähetettiin sääntövaliokuntaan.

9§.

/. *Mehto:* Tähän 9 pykälään Työvaliokunnan taholta ehdotettu määritelmä edustajakokouksen kokoontumisajasta on luonnollisesti-kin yhdistyslain perusteella varmastikin oikein.

Sitten Työvaliokunta ehdottaa muutoksen, että edustajaehdok-kaiksi kelpaisivat Valtuuston vakinaiset jäsenet. Tämä esitys ei kuitenkaan ole sopusoinnussa sen kauniin tavan kanssa, että sellainen henkilö, joka on jonkun organin jäsen ja sitten joutuu tällaisessa tapauksessa siis edustajakokouksen edessä mahdollisesti vastaamaan, laiminlyönneistään tai suoranaisista virheistä, että hän pääsisi omassa asiassaan omaa toimintaansa koskevassa asiassa päätösvaltaisesti täysin hyväksymään. Kun ottaa huomioon, että nykyisissä säännöissä on nimenomainen velvoitus, että kaksi Valtuuston jäsentä saa olla läsnä edustajakokouksessa, siis että niiden on pakosta oltava täällä kuulemassa ja antamassa selostuksia, samoin on kaikilla Valtuuston jäsenillä läsnäolo-, puhe- ja esitysoikeus, mutta ei päätös-oikeutta, niin tämä on aivan oikein ja se on kauniimpia muotoja kansanvallassa, ettemme itse pääse määräämään omista asioistamme ja siitä äänestämään.

Sitten esitän muutoksen kolmannen kohdan ensimmäisestä lauseesta lähtien kuuluen seuraavasti: »Jokainen Suomen Ammatti-yhdistysten Keskusliiton jäsenliitto valitsee edustajansa liittoää-

neustyksellä.» Tähän saakka on siinä SAK:n säännöissä, että jokainen liitto toimittaa valinnan haluamallaan tavalla ja nyt on tässä edustajakokouksessa sellaisia edustajia, jotka on valittu sellaisella tavalla, että liittotoimikunta on esittänyt osastoille, että tässä ovat ehdokkaat, nämä saa hyväksyä tai hylätä. Osaston kokouksessa on voimakkaasti vaadittu, huomattava vähemmistö, sanon, etteikö liittoäänestystä voitaisi toimittaa ja liittotoimikunta on selittänyt, että aika on niin pieni, ettei se enää ole mahdollista ja sillä tavalla nämä edustajat ovat tulleet minun mielestäni epäkansanvaltaisella tavalla valittua vaikka en tahdo mennä sanomaan, etteivätkö ne olisi menneet läpi liittoäänestyksellä. Meidän täytyisi kuitenkin yrittää pitää kansanvallan muodoista ja ehdotan tämän muutoksen hyväksymistä.

V. Suutari: Kotkalaisten alustuksessa järjestön sisäisestä demokradiasta sanotaan, että järjestödemokratian ollakseen oikeata järjestödemokratiata, tulee perustua kansaan, kansanvaltaan, ja näillä perusteilla minä tahtoisin yhtyä tämän edustaja Mehdon tekemään esitykseen, että kaikki SAK:n edustajakokousedustajat valittaisiin jäsenäänestyksellä, jotta välttyttäisiin sekavuudelta. Muutamissa liitoissa on valinnut liittokokous, toisissa liittotoimikunta, ja näin ollen on sekavuutta ilmennyt näissä valinnoissa. Samoin täällä eräässä liitossa oli lähetetty myöskin edustajan nimi, jonka piti sitten osallistua suoraan liiton omaan edustajakokoukseen. Tämä liittotoimikunta, tai niin kuin sihteeri otti omalle kontolleen, pyyhki kylmästi edustajan nimen paperikoriin. Tämä minun käsittääkseni ei vastaa järjestödemokratiaa. Tällaisesta menettelystä päästäksemme täytyisi saada selvät määräykset tähän kohtaan.

Samoin tahtoisin Mehdon esitykseen lisätä vielä, että »liittojen vakinaiset toimitsijat eivät saa tulla kysymykseen edustajaehdokaina SAK:n edustajakokouksessa».

K. Nordblom: Minä yhdyin toveri Mehtoon ja Suutariin siinä, että tämä olisi paljon demokraattisempi muoto. Ja vetoan juuri siihen, että esim. tähän edustajakokoukseen on valittu edustajia niin monella tavalla, että siinä valinnassa on myös tapahtunut virheitä, joita ihmetellään työläisten keskuudessa. Ainakin liikeliiton Turun osastossa ihmeteltiin sitä menettelytapaa, mitä liittotoimikunta oli ehdokkaiden nimeämisessä suorittanut.

O. Hiltunen: Minä en ymmärrä, mistä johtuu, että eräiden liittojen taholta pidetään kovin hyvää huolta Liiketyöntekijäin liiton edustuksesta. Meidän liitollamme on ollut monenlaisia valitsemistapoja: on valinnut edustajat tällaiseen edustajakokoukseen valtuusto, on valinnut liittotoimikunta, on toimitettu jäsenäänestyksiä. Kaikissa tapauksissa on jäsenistö ne toimenpiteet hyväksynyt. Olkaa varmat myös, että se tapa, mikä tällä kertaa on toimitettu, tullaan meidän liittokokouksessamme hyväksymään. Meidän liitomme on yksi niitä, joka menettelytavoiltaan on ollut verrattain yksimiehininen. Ja jos täällä toisten liittojen taholta ryhdytään huolehtimaan siitä, millä tavalla meidän edustajamme on kokoukseen valittu, kyllä se on oikeastaan liian pitkälle menevää huolehtimista toisen liiton asioista. Se ei ole oikeata järjestödemokratiaa. Tottakai liitolla pitää olla itsenäisyys sisäisesti. En tosin henkilökohtaisesti kannata sellaista valintatapaa, että joku pieni suljettu järjestö tuollaisen vaalin toimittaa. Mutta se on meidän asiamme, ja meidän liiton sisäinen asia. Siitä kyllä tulemme pitämään huolen, eikä sen vuoksi tarvitse suinkaan sääntöjä muuttaa, että liikeliiton menettelytavat saataisiin toi-

senlaisiksi. Jos vaali olisi toimitettu liittoäänestyksellä, niin kokouksen edustus meidän osaltamme olisi samanlainen. Siitäkin olen vakuutettu. Sen vuoksi eräiden toverien huolenpito ja terveisten tuominen esim. Turun osastosta ei tarvitse vaikuttaa asiaan. Turun osasto oli samaa mieltä, kuin minkä itse henkilökohtaisesti ilmoitin juuri äsken edellä. Mutta mitä muuten henkilöihin tulee, siinä ei eriävää mielipidettä ilmoitettu yhtä paikkaa lukuunottamatta.

Minä kannatan sitä, että tämän pykälän kohdalla määrittely, millä tavalla edustajat valitaan SAK:n kokouksiin, jää liittojen sisäiseksi harkittavaksi. Järjestödemokratiassa pitää myös jättää niille jonkinlaista sisäistä itsenäisyyttä.

J. Tuominen: Minun mielestäni on hyvin vaikea lähteä esittämään kiinteitä määräyksiä siitä, millä tavalla liiton on toimitettava SAK:n edustajakokouksen edustajain vaali. Lisäksi tahdon tähdentää sitä, että on vielä epäselvää nykyisin myöskin viranomaisten tulkinta siitä, voidaanko tällaista määräystä keskusliiton sääntöihin ottaa, että liitot olisivat velvolliset toimittamaan vaalit jäsenäänestyksellä. Lisäksi on mainittava, että monen liiton säännöistä puuttuvat tällaiset määräykset. Siellä ei mainita lainkaan jäsenäänestyksen toimittamisesta ja jos velvoitettaisiin keskusliiton taholta tällainen vaali, niin on kyseenalaista, voidaanko se juriidisesti toimittaa. Tällainen merkitsisi, etteivät eräät liitot pääsisi ollenkaan valitsemaan. Nykyinen käytäntö täytyy tässä käytännöllisistä syistä ja juriidisista syistä edelleen säilyttää.

Mitä tulee siihen huomautukseen, että on epädemokraattista, jos Valtuuston jäsenet olisivat myöskin täysin oikeutettuja edustajakokouksen edustajia, Minusta tämä ei ole ollenkaan epädemokraattista, sillä useimmissa länsimaissa, joissa on samanlainen ammattiyhdistysliike voimassa kuin meillä, tämä käytäntö on ollut vakiintunut jo vuosikymmenien ajan. Onpa eräissä maissa asian järjestely sellainen, että meidän Työvaliokuntaamme vastaavan elimen jäsenet ovat äänioikeutettuja ammattijärjestön edustajakokouksissa.

Liioin en pidä oikeana sellaista ajatusta, etteivät jäsenliittojen toimitsijat voisi olla edustajakokousedustajina, sillä hehän jos kukaan tuntevat liittonsa asiat ja on väärin heiltä kieltää tällainen edustus-oikeus, jos he muuten ovat kelvollisia sääntöjen mukaan liittoonsa edustamaan.

O. Palin: Täällä on kovasti korostettu järjestödemokratiää ja sitä, millä tavalla valitaan edustajat edustajakokoukseen liittojen taholta.

Minun mielestäni kyllä olisi parempi, jos ei siinä olisi sellaisia puutteellisuksia, kuin tähän asti on ilmennyt, että toisten toimittaessa liittoäänestyksin edustajain valitseminen, saattaa tapahtua sillä tavalla, että äänestystilaisuuksissa saattaa olla 50 äänestäjää, mutta kuitenkin äänestyspöytäkirjat osoittavat siellä olleen 100 äänestäjää. Näin olen eräällä paikkakunnalla todennut. Ehdottomasti pitäisi saada järjestys aikaan, jotta saataisiin tulokset sellaisiksi, miksi esittäjät asian katsovat tulevan.

Yhdyn kannattamaan sitä puolta, mitä tässä ehdotuksessa sanotaan, että liitot toimittaisivat tämän edustajavaalinsa parhaaksi katsomallaan tavalla, ja koska täällä on siksi paljon liittojen luottamusmiehiä, niin huomautan, että, tulevaisuudessa olisi syytä kiinnittää tähän edustajavaalin toimittamistapaan enempi huomiota kuin tähän saakka on kiinnitetty.

io — SAK:n Pöytäkirja

~

N. Välläri: Kun täällä esitettiin sellainen ajatus, että SAK:n edustajakokoukseen ei saisi valita jonkun liiton toimitsijoita, niin ehdotuksen tekijät eivät täsmällistytä tätä esitystään joten voi ei tietää, mitä tarkoitetaan liiton toimitsijoilla.

Meidän järjestöömme nähden on asianlaita siten, että meidän edustajistamme täällä on neljä liiton toimitsijoita. He ovat asiamiehiä. Jos me emme saisi asiamiehiä valita SAK:n edustajakokoukseen edustajiksi, niin saattaisi käydä niin, että meillä ei olisi yhtään edustajaa, koska meidän tällöin olisi yritettävä saada varsinaisia merimiehiä edustajiksi. Jos meidän pitäisi valita niistä, niin heidän pitäisi sitä varten jäädä maihin ja olla työttöminä odottaen edustajakokousta ja se olisi kai liian paljon vaadittu, että meidän täytyisi ruveta kustantamaan niiden toimeentulo, jotka joutuisivat jättämään työpaikkansa voidakseen osallistua SAK:n edustajakokoukseen. Kyllä meillä täytyy olla oikeus käyttää asiamiehiä, jotka ovat vakituisesti palkattuja toimitsijoita Unionissa. Tällä kertaa on kaksi sellaista, jotka eivät ole vakinaisesti palveluksessa. Tämä on sattuma, että niin käy. Me joudumme palkkaamaan asiamiehiä, jotka siis ovat meidän Unionimme vakinaisia toimihenkilöitä.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: 9 pykälä lähetettiin sääntö valiokuntaan.

10 §.

/ Mehto: Tähän entisten sääntöjen 2) kohtaan on Helsingin Rakennustyöläisten osasto N:o 1 ehdottanut lisäyksen, joka muistaakseni kuuluu, että »toimitsijat ovat kokonaan SAK:n palveluksessa eivätkä saa ottaa vakituista työtään häiritseviä sivutehtäviä». Mutta kun tämä entinen kohta kuuluu näin: »Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton palveluksessa olevat toimitsijat eivät saa ottaa suorittaakseen tehtäviään häiritseviä sivutoimia ilman Työvaliokunnan kullakin kerralla erikseen antamaa lupaa.» Siis tämä luettuna järjellä sisältää sellaista, että Työvaliokunta voi antaa luvan ottaa vakituista työtä häiritseviäkin sivutehtäviä. Mutta sittenkin, jos tähän lisäykseksi lisääkin Rakennustyöläisten liiton osaston N:o 1 esityksen, tästä tulisi ristiriitaa, sillä alkupäässä Työvaliokunnan luvalla saisi tehdä ja loppupuolella ei saisi tehdä. Sen takia ehdottaisin, että 10 pykälän 2) kohta muutettaisiin näin: »Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton toimitsijat ovat kokonaan SAK:n palveluksessa eivätkä saa ottaa vakituista työtään häiritseviä tehtäviä.» Tämä ei millään tavalla sido minun käsittääkseni jotakin pientä sivullakin tekemästä, kun se vain on sellaista, mikä ei häiritse siis häne, n toimintaansa SAK:n palveluksessa, mutta kuitenkin velvoittaa niin paljon, että missään tapauksessa ei tämä työ SAK:n palveluksessa voi muodostua sivutyöksi ja sivulla tehtävät työt pääasiallisiksi työksi.

A. Usitalo: Tämä kysymys on ollut aikaisemminkin ammattijärjestön kokouksessa käsiteltävänä, kuten Työvaliokunnan lausunnossakin ilmenee. Mutta tämä kysymys on tullut esille uudestaan jäsenistön taholta. Jäsenistön taholta on huomioitu, että toimitsijat ovat olleet joissakin sellaisissa tehtävissä, että se ei välittömästi ole ollut ammattiyhdistystoimintaa. Ja tämän vuoksi tahdottaisiin tämä kysymys saada selvitettyä niin, että tällaista ei tapahtuisi. Ammattiyhdistystoimitsijan mielestämme pitäisi olla kokonaan kiinni

siinä työssä, siinä toimessa, joka hänelle ammattiyhdistysliikkeessä kuuluu.

Yhdyinkin kannattamaan täällä edustaja Mehdon tekemää, esitystä, koska hän on sen muovaillut näihin sääntöihin paremmin sopivaksi, kuin mitä esitys siinä muodossaan sisältää.

G. Tuomikoski: Minä ehdottaisin 10 pykälän 1) momentin muutettavaksi siten, että sekä puheenjohtaja että sihteeri olisi valittava edustajakokouksessa, sillä useissa maissa on se tapa, että valitaan sekä puheenjohtaja, että sihteeri edustajakokouksessa. "Mutta sen lisäksi valitaan vielä koko joukko muitakin toimitsijoita, koska silloin on se varmuus, että jos heidät on valittu ja ovat itsenäisiä, he voivat paljon itsenäisemmin toimia, eivät ole riippuvaisia mistään painostuksesta. Ja esitänkin, että täällä valittaisiin myöskin sihteeri SAK:lle eikä ainoastaan puheenjohtajaa.

P. Järvinen: Täällä on esitetty tiukennettavaksi 10 pykälän kolmatta kohtaa siten, että SAK:n toimitsijat eivät saisi ottaa mitään työtä häiritseviä sivutoimia.

Kyllähän se ensi ajatukselta tuntuu verrattain kauniilta, mutta monesti asia on niin, että SAK:n toimitsijoita joudutaan käyttämään asiantuntemuksensa vuoksi sellaisissa tehtävissä, jotka ohimenevästi häiritsevät päätointa, mutta kuitenkin ei ole mahdollisuuksia järjestää asiaa toisin.

Tämä sama juttu oli viime kerralla SAK:n edustajakokouksen käsiteltävänä ja perusteellisen harkinnan jälkeen tultiin siihen tulokseen, että Työvaliokunnan luvalla voidaan kussakin tapauksessa ottaa sivutoimia. Olisi säilytettävä asioiden hyvän hoidon takia tällainen menetelmä edelleen.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: 10 § lähetettiin sääntö valiokuntaan.

11 §•

/s. Mehto: Nykyisin voimassa olevien sääntöjen 3) kohdassa sanotaan: »Tilintarkastajien tulee myöskin tarkistaa Työvaliokunnan yleistä toimintaa ja antaa siinä havaitsemistaan, virheistä ja laiminlyönneistä selostus varsinaiselle Valtuuston kokoukselle». Muutosehdotuksessa Työvaliokunta ehdottaa, että »Tilintarkastajien tulee myöskin tarkistaa Työvaliokunnan raha-asioita koskevia päätöksiä ja antaa havaitsemistaan virheistä ja laiminlyönneistä selostus varsinaiselle Valtuuston kokoukselle».

Tämä käytäntö, mikä nyt on ollut, antaa suuremmat oikeudet tilintarkastajille toimittaa tehtävänsä niin, että hän voi myös puhtaalla omalla tunnolla antaa perusteellisesti lausunnon kaikista niistä asioista, mitä hän on siinä tarkastellut, ja siis edustajakokous entistä enemmän voi luottaa tähän lausuntoon, joten ehdotan, että kohta pysytetään entisellään.

P. Railo: Edellisen lausunnon johdosta minä pyydän huomauttaa, että minä olen tilintarkastajana Valtuustossa huomauttanut itse, että on parempi, että tilintarkastajien oikeutta rajoitetaan taloudellisiin asioihin ja raha-asioita koskeviksi. Tavallisessa liikkeessä tilintarkastajalla on oikeus laajempaan tarkastukseen, ja se on luonnollista, sillä tavalliset liikkeet, missä tilintarkastajia käytetään, ovat yleensä raha-asioita käsittäviä kokonaan. Mutta nyt SAK:n toiminnassa on paljon muuta kuin taloudenhoitoa ja raha-asioita

saatava. Myöskin olemme Crichton-Vulcanin lakon yhteydessä joutuneet toteamaan, että nykyiset sentralistiset säännöt eivät ole oikein onnistuneet, koska siitä saattaa aiheutua niinkin suuria jälkiselvittelyjä, niinkuin olemme äsken todenneet.

Tämän vuoksi meidän lähtökohtamme on aivan sama kuin SAK:n Työvaliokunnalla, nimittäin se, että SAK:n tehtävänä olisi lähinnä avustaa vain niitä lakkoja tai sulkuja, joissa työntekijät joutuvat puolustamaan saavutettuja oikeuksia. Tästä asiasta toveri Härmä jo hyvin selvästi teki selkoa, ettei siinä ole millään tavalla mikään uudistus kysymyksessä. Tilanne on ollut aikaisemminkin näin, m.m. vanhassa Ammattijärjestössä. Ja ainakin Ruotsissa kai tilanne on samanlainen ja kuitenkin siellä sen keskusjärjestön rahalliset mahdollisuudet lakkojen tukemiseen ovat aivan toisenlaatuiset.

Meidän liittomme ei kuitenkaan sanottavasti mene pitemmälle kuin SAK:n Työvaliokunta esittää. Sen vuoksi me alun perin olemme lähteneet sille linjalle, että jos aivan erikoisen laajoja työläisjoukkoja käsittävät syyt sekä liiton taloudellinen heikkous vaativat hyökkäyslakon avustamista, niin olisi tällaisessa tapauksessa sitä avustettava, jos SAK:n Valtuusto tämän hyväksyy. Millä tavoin olisi säännöissä tämä meidän ajatuksemme formuloitava, siitä minä teen seuraavan ehdotuksen. Siis sääntöjen 13 pykälän 11 momentin viimeiseen kohtaan esitetään seuraavaa: »Ammattiyhdistysliikkeen yleisen edun vaatiessa SAK:n Valtuusto voi tästä poikkeavan menettelytavan hyväksyä.»

Toivoisin, että sääntövaliokunta voisi hyväksyä tämän. Silloin tulisi oikeastaan molemmat käsitykset tästä asiasta edustetuiksi ja niin oltaisiin joustavalla pohjalla. Tarpeen vaatiessa voisimme hyö^kätä koko voimallamme, mutta pienemmät hyökkäyslakot jäisivät liittojen itsensä kannettaviksi ja itsensä hoidettaviksi»

V. Tattari: Tämän 13 pykälän 1) kohta säännöissä kuuluu, kohdan alku: »Jos joku Suonien Ammattiyhdistysten Keskusliittoon yhtynyt liitto suunnittelee saada lakon avulla hyväksytyksi esittämiään vaatimuksia ...» Mutta tämä kohta kuuluu sääntömuutosehdotuksessa, että »palkkojen korottamisesta tai muiden työehtojen parantamisesta» on haettava lupa. Sitten samassa sääntömuutosehdotuksessa edellytetään, että jos lakkovaatimus esitetään*, on haettava lupa uudelleen.

Kun meillä on sellainen kokemus ja varsinkin rakennusteollisuudessa, missä jopa 7-kerroksinen talo lyödään nopeasti ylös, tällainen sääntöjen mutkistuttaminen vie niin paljon aikaa. Nytkin ja on huomattavissa, että lakkovalmistelut vievät niin paljon aikaa, että menee kiireen sesonkiaika ohi, jolloin olisi paras aika saada palkkoja ylös ja paras aika iskeä. Jos vielä tällainen yksi edestakainen reissu sääntöihimme järjestettäisiin lisää, niin tämä veisi myös osaltaan enemmän aikaa, ja tällaisen rakennusvauhdin aikana, niinkuin nyt on kehittynyt, työnantajat voivat järjestellä parissa kuukaudessa asiat niin, että voivat rauhallisesti sanoa, olkaa pojat lakossa. Sen puolesta tällainen esitys, mikä neuvottelujen ja lakkoliikkeen aikaansaamista pidentäisi, on erikoisen onneton juuri rakennusosalalla. Tämän takia asetunimekin tässä kohdassa sille kannalle, että pidettäisiin voimassa vanhat säännöt.

Sitten on avustuskohda. Siinä ei SAK rahallisesti avusta muuta kuin puolustustaistelua. Puolustaminen ja hyökkäys nämä ovat sellaisia sanoja, että niitä voidaan tulkita tavattoman monella eri tavalla,

varsinkin jos katselemme, miten valtioiden välisissä asioissa puolustus ja hyökkäys on. Jos katselemme vain ammatilliselta pohjalta, niin edellytetään nyt, että meidän elintasomme putoaa tavattomasti pulan aikana, tulee esim. hiljaisempi rakennuskausi ja hiljaisempi työkausi. Työläiset lähtevät taistelemaan muistellen niitä entisiä vähän korkeampia palkkoja. Minusta tämä voidaan hyvin tulkita hyökkäystaisteluksi, koska se on hyökkäys vallitsevaa palkkatasoa vastaan. Tässäkään tapauksessa ei SAK avustaisi. Minun mielestäni päinvastoin olisi otettava sellainen kanta, että SAK hyvin tarkkaan katsoisi, milloin tulee rakennusallalla hyvä aika ja sanoisi: no, pojat! Siis ei ainoastaan kieltää, vaan kehottaisi. Tässä tapauksessa se joutuu kieltämään avustuksen n.s. hyökkäystaisteluilta, taisteluilta, joilla koetettaisiin saada laskenutta elintasoa parempia korotuksia. Ja minusta tämä on erittäin onneton paikka. Samaa aikaan, kun SAK neuvotteluissakin tarkkailee asioita ja vaatii vielä suurempaa tarkkailua kuin tähän asti, olisi — tottakai — oikeudenmukaista, että niissä lakoissa, joihin SAK antaa luvan, se kaikissa olisi myös rahallisesti niitä tukemassa. Ja siksiäpä myös ehdottaisin, että pyrkälä pidettäisiin ennallaan.

V. Pirta: Minä saamieni evästysten pohjalla kannatan tätä Turun metallityöväen osaston esitystä. Varsinkin tämä ensimmäinen ja kolmas kohta tästä, että ne tulisi hyväksyttyä. Tähän yhtyy myöskin Metallityöväen liiton liittotoimikunta. Kannatan tätä esitystä.

K. Huhmar-Salo: Toveri Tattari puhui siitä, että olisi SAK:n annettava kehoytös palkkaliikkeisiin nähden. Me metallityöläiset toivoisimme, että SAK:lta tällaiset suuret valtuudet työtaistelujen lopettamiseen nähden evättäisiin.

viimeinen juttu, joka meillä on ollut, Crichton-Vulcanin juttu, on selvä esimerkki siitä, mihin joudutaan. Tässä vain lyhyesti ilmoitan, että yhdyin liittotoimikunnan kantaan.

Mitä tulee SAK:n suorittamaan avustukseen työtaistelun sattuessa, niin siinä luonnollisesti puhutaan puolustustaistelusta eikä hyökkäystaistelusta.

Emme ajattele asiaa sillä tavalla, etteivät metallityöläiset osaisi hoitaa asiaa. Mutta tämä on solidaarisuuskysymys. On sanottu, että taloudelliset seikat ovat Työvaliokunnan esitykseen vaikuttaneet. Myönnän, että saattaa olla sellaisia seikkoja, mutta ne on korjattava muulla tavalla, vaan ei sellaisella tavalla, että uusien etujen valtaaminen estettäisiin. Usein hyökkäys on parempi kuin puolustus ja sillä saavutetaan tuloksia.

E. Härmä: Asian yleiskeskustelun aikana laajemmin perustelin niitä syitä, jotka ovat pakottaneet Työvaliokunnan kyseenalaisen esityksen tekemään. Jokaisen täytyy käsittää se, että allekirjoittanutkin kokemuksensa perusteella täysin käsittää, miten tärkeää on, että kaikissa lakkotaisteluissa rahallinen avustus taistelussa oleville olisi riittävä.

Mutta samalla kun me tämän toteamme, meidän täytyy itsellemme aivan rehellisesti asettaa kysymys, olemmeko me tilaisuudessa jatkuvasti näitä hyökkäystaisteluja tukemaan ja jos olemme, niin millä tavalla ja mistä me olemme tilaisuudessa näihin työtaisteluihin tarvittavat varat saamaan ja hankkimaan.

Jo yleiskeskustelussa mainitsin, että ne toveriliitot, jotka tähän asti ovat näistä avustusvaroista huolehtineet, ne suurelta osalta eivät enää jatkuvasti ainakaan toistaiseksi ole tilaisuudessa meitä samassa

määrässä kuin tähän asti avustamaan. Sen takia ammatillisen liikkeen itsensä täytyy ryhtyä jäseniltä hankkimaan nämä varat, jotka työtaistelussa tarvitaan.

Tämä asettaa myöskin sen velvoituksen, että meidän täytyy asettaa suu sähkiä myöten ja täytyy arvioida, minkälaisia jäsenmaksuja tällaisen esityksen hyväksyminen, joka on tämä tai toisaalta se, että kaikkia työtaisteluja avustettaisiin, minkälaisia jäsenmaksuja se tulisi meiltä vaatimaan. Tämän asian perusteella Työvaliokuntakin tämän perusteli. Perusteluissahan nimenomaisesti ilmoitetaan edustajakokoukselle aivan samaa, mikä on mainittuna tilintarkastussessakin, että yhtä ainoaa vuotta lukuunottamatta kaikki muut SAK:n toimivuodet ovat olleet tappiollisia.

Jotta siis voisimme nuo hyökkäystaistelut SAK:n toimesta voimakkaasti rahoittaa, se edellyttäisi, että SAK:n jäsenmaksuja nostettaisiin niin suuriksi, että kohtuullisen arvion mukaisesti ne riittäisivät näiden työtaistelujen rahoittamiseen. Sikäli kuin kokemus on osoittanut liittojen edustajakokouksista, nämä eivät ole olleet halukkaita jäsenmaksujen niin huomattavaan nousuun, että niiden avulla voitaisiin nuo mahdolliset hyökkäysluontoiset työtaistelut rajoittaa.

On aivan luonnollista, että sääntöjen täytyy olla kaikille aivan samanlaiset ja sen takia ei voida minun mielestäni vakavasti ajatellaakaan sellaista mahdollisuutta, että jollekin toiselle tai toiselle työtaistelulle myönnettäisiin poikkeus niistä sääntöjen mukaisista määräyksistä, jotka edustajakokous on vahvistanut. Minun käsitykseni mukaan aina ilmenee sellaisia taisteluita, joihin toveri Hakulinen viittasi ja joihin Liiketyöntekijäin liiton esityksen mukaan pitäisi myöntää oikeus poikkeukseen sääntöjen mukaisista avustuksista, poikkeuksiin, joista Valtuusto saisi tehdä päätöksensä. Mutta minun mielestäni tällainen ajatus' säännöissä lausuttuna ei ole onnistunut ja tällaista mahdollisuutta ei sääntöihin voida sisällyttää, vaan sikäli kuin tällaisia työtaisteluita ilmenee ja niitä on- aina ilmennyt ja todennäköisesti tulee vastakin ilmenemään, on niiden suhteen noudatettava tähänastista menettelyä siten, että SAK:n Työvaliokunta ja Valtuusto harkintansa mukaan voivat myöntää, kuten tähänkin asti on tapahtunut, ylimääräistä avustusta SAK:n varoista tällaisen työtaistelun tukemiseksi.

Toveri Tattari erehtyi siinä, että ammattiyhdistysliikkeen piirissä olisi vaikea määritellä nämä puolustus- ja riyökkäystaistelujen keskeiset suhteet, ja että olisi jotenkin epäasianmukaista antaa näille päinvastainen tai arvolleen vastainen merkitys palkkaliikkeitten käsittelyssä. Asia ei ole sillä tavalla. M.m. meidän liirotomme säännöissä tämä ratkaisu esitetään niin tavattoman selväpiirteisesti, kuin se yleensä voidaan esittää. Samalla kun määritellään nuo liiton menettelytavat hyökkäystaistelussa, samalla korostetaan puolustustaistelujen vielä suurempaa merkitystä sillä, että nimenomaan määrätään, että jos työnantajat toimeenpanevat työehtojen ja palkkojen huononustarkoituksessa sulun, silloin on koko liiton voima kohdistettava tuon puolustustaistelun tukemiseksi.

Aivan sama periaatteellinen ajatus sisältyy siihen Työvaliokunnan esitykseen, josta nyt on esitys tehty. Samalla kun meidän varamme eivät todennäköisesti riitä kaikkien työtaistelujen tukemiseen, niin saavutettujen oikeuksien suojaaminen, saavutetun palkkatason ylläpitäminen, näiden puolustaminen, ne ovat meille ja ammatilliselle

järjestötoiminnalle niin tärkeitä, että niiden suojaamiseen on kohdistettava koko ammattiyhdistysliikkeen järjestöllinen voima.

Mitä sitten tulee siihen toveri Tattarin viittaukseen, että tämä jollakin tavalla huonontaisi rakennustyöläisten toimintamahdollisuuksia, jos Työvaliokunnan ehdottamalla tavalla tämän pykälän ensimmäinen kohta muutettaisiin, niin asia ei ole sillä tavalla. Kun vanhoissa säännöissä sanottiin: jos joku liitto ajattelee lakon avulla muuttaa näitä työehtoja, on siitä tehtävä tuo ilmoitus Työvaliokunnalle ja nyt sanotaan, että kun joku liitto suunnittelee työehtoja palkkaliikettä, on siitä tehtävä j.n.e. Käytännössä on asia ollut siten, että yhdenkään liiton toimitsija ei ole uskaltanut jättää ilmoitusta tekemättä Työvaliokunnalle jokaisen pienimmänkin palkkaliikkeen tai suunnitelman palkkaliikkeestä jo ensimmäisessä vaiheessa, koska sen palkkaliikkeen SAK:n taholta tapahtuva rahoitus on tästä riippunut ja koska yksikään liiton toimitsija tai toimikunta ei ole ollut vakuutettu siitä, etteikö tuo palkkaliike välittömästi enemminkin tai myöhemmin saattaisi johtaa lakkotaisteluun. Jokainen liiton toimitsija tietää, että käytännössä on menetelty juuri sillä tavalla, kuin muuten sääntöehdotuksessa on sanottu eikä siinä suhteessa se tiedä rakennustyöläisille minkäänlaista muutosta tähänastiseen käytäntöön.

Ei se, jos seitsemän kerroksinen talo muurataan umpeen muutamassa kuukaudessa, millään tavalla vaadi muutosta tähän nyt esitettyyn sääntöjen muutokseen, koska nuo palkkaliikkeet meillä tavallisesti alkavat määrääjana keväällä ollenkaan riippumatta silloisesta työtilanteesta ja vasta se palkkaliikkeen kehitys rinnan työmarkkinoiden kehityksen kanssa määrää ne lähemmät menettelytavat, joihin palkkaliikkeen kehittyessä voidaan ryhtyä.

Päätös: Puheenvuorot rajoitettiin ja puhe aika rajoitettiin 3 minuutiksi.

Kahvitauko klo 11.00—11.30.

Kokousta jatkettaessa puheenjohtajana E. A. Vuori.

Ulkomaisten vieraiden jäähyväiset.

Ruotsin Ammattijärjestön toinen puheenjohtaja toveri *Gunnar Andersson* lausui jäähyväissanat edustajakokoukselle.

Useimpien vieraiden velvollisuudet kotimaassa kutsuvat. Sen vuoksi heidän täytyy matkustaa jo tänään. Minä käytän tilaisuutta hyväkseni kiittäen siitä vieraanvaraisuudesta ja siitä ystävällisyydestä, jota vieraille täällä on osoitettu ja ilmaisen kiitollisuuden tunteeni sen johdosta, että täällä jälleen on oltu tilaisuudessa lujittamaan sitä pohjoismaiden yhteenkuuluvaisuuden tunnetta, jota aina on ilmennyt.

Kiitän kaikkien tänään pois matkustavien vieraiden puolesta ja vakuutan meidän saaneen mitä miellyttävimmät muistot tästä kokouksesta. Kokousta seurattaessa ja tilannetta ajatellessa olemme olleet täysin selvillä siitä, että edustajakokouksella tehtäessä vastaisen toiminnan suuntaviivat on ratkaistavana kirpeitä kysymyksiä.

Lausun sen toivomuksen, että edustajakokous pystyisi löytämään vastaiselle toiminnalle oikeat suuntaviivat ja että Suomen ammattiyhdistysliike niiden pohjalla entistä yksimielisempänä lähtisi kulkemaan eteenpäin.

Lopuksi kiitän uudelleen tästä' tilaisuudesta vahvistaen jo vanhat perinnäiset pohjoismaiset yhteenkuuluvaisuuden siteet ja lausuen sen toivomuksen, että me sen jälkeen, kun sodan melskeet ovat tyntyneet, pystyisimme luomaan sen todellisen pohjolan yhteyden, jota me monia vuosia olemme tavoitelleet.

Puheen suomensi toimittaja O. Fager.

Jatkettiin sääntöjen 13 §:n käsittelyä.

N. Välläri: Kun täällä on arvosteltu aika ankarastikin ehdotusta, että vastaisuudessa SAK antaisi taisteluavustusta ainoastaan silloin, kun on kysymys puolustustaistelusta ja selitetty, että tämä saattaisi johtaa siihen, että työväen palkkataisteluja vaikeutettaisiin, niin pyytäisin kiinnittää huomiota siihen seikkaan, että kun SAK:lla on velvollisuus tukea hyökkäystaisteluakin ja kun sen kassa, kuten jokainen on käsitellyistä tilikertomuksista havainnut, on pienentynyt vuodesta vuoteen, niin on hyvä ymmärrettävää ja inhimillistä, että silloin, kun Työvaliokunta joutuu käsittelemään" lakkolupapyyntöä ja toiselta puolen sijmäilee hupenevaa kassansa, niin vaara on hyvin suuri, että saadaan paljoa nykyisestäään supistaa työtaistelulupia. Sillä edesvastauntontoinen Työvaliokunta ei voi luonnollisestikaan lähteä silloin kovin kevyesti myöntämään taistelulupia, joihin sisältyy pelko pitkäaikaisesta taistelusta. Oh parempi se tie, että työtaistelu kielletäisiin kuin se, että annettaisiin siihen lupa ja kukin liitto koettaisi tulla omin avuin tai kansainvälisillä avustussopimuksilla toimeen.

^Ainakin^jmeillä Merimies-Unionissa on se käsitys, että paljon tärkeämpää on liitolle saa H a nfrprig fniirFTla. silloin" kun luulee parhaiten siinä menestyvänsä, kuin se, että tämä oikeus ja mahdollisuus rajoitetaan ainoasf aa,n sen-inioksj, pTTa~YSETrffTitt ei pysty vg-staa-mMa.aiaistä»taloudellisi»fe.JEJÄaafil^JltajJpita lupa on aiheuttanut siinä suhteessa, että keskusliitto on velvoTTinen niitä taloudellisesti tukemaan.

Meillä on se peruspohja ollut ammatillisessa liikkeessä yleensä, että kun on voitu turvautua siihen, että keskusliitolta saadaan taloudellista tukea, niin jäsenmaksut pidetään niin alhaisina, että liitot eivät itselleen saa lähimainkaan riittäviä taistelukassoja ja tässä on vika, johon olisi kussakin liitossa käytävä kiinni, saatava jäsenmaksut sellaisiksi, että kukin liitto pystyy hankkimaan sellaiset taistelukassat, joiden avulla voidaan yleensä taisteluista selvitä.

Mikäli oikein kuulin Liiketyöntekijäin liiton taholta tehdyn ehdotuksen, niin siinä kai oli joitakin sellaisia kohtia, jotka antavat mahdollisuuden SAK:n Työvaliokunnalle tukea taloudellisesti hyökkäystaistelua sellaisissa tapauksissa, että yleinen etu sen vaatisi. Ja yleinen työläisten etu vaatii silloin, jos elinkustannukset nousevat ja reaaliipalkka sen sijaan laskee, silloin yleinen etu vaatii useimmiten, että Työvaliokunta voisi sellaisissa tapauksissa ryhtyä taloudellista tukea antamaan.

K. V. Laakso: Tarkoitukseni oli kiinnittää edustajien huomiota juuri tuohon samaan seikkaan, mistä toveri Välläri tässä esityksensä loppuosassa mainitsi. Kun nimittäin Työvaliokunnan esityksessä sääntöjen tämän kohdan muuttamisesta esitetään, että SAK voisi avustaa ainoastaan puolustustaisteluja, vaan ei hyökkäystaisteluja, niin syntyy jonkin verran ristiriitaa tai epätasmallista tulkintaa siitä, mikä on hyökkäystaistelu ja mikä puolustustaistelu.

Olen sitä mieltä, että koska tähän kysymys on saanut niin paljon huomiota osakseen, niinkuin ansaitseekin, koska se on keskeisin kohta säännöissä, ja koska ilmenee monenlaisia ja erilaisia mielipiteitä, että sääntövaliokunta kiinnittäisi tässä kohdassa huomiota siihen, eikö olisi syytä tässä edustajakokouksessa jättää tämä kohta säännöissä ainakin entiselleen ja kehoittaa Työvaliokuntaa seuraavaan edustajakokoukseen laatimaan uuden esityksen, jossa otettaisiin tarkemmin huomioon ne seikat, mitä tässä edustajakokouksessa on esille tuotu.

P. Järvinen: Tämän pykälän kohdalla toistuu vanha ajatus ja vanha juttu siitä, että saada mahdollisimman paljon ja antaa mahdollisimman vähän, mutta tämä ajatus kehiteltynä sellaiseksi, kuin se nyt näyttää menevän, että saada mahdollisimman paljon seurauksista välittämättä, niin se muodostuu jo vaaraksi.

Täällä on osoitettu, mihin rahatalous sääntöjen entisellään ollen menee. Täällä metallimiehet viittaavat siihen, että on muita keinoja tämän tilanteen auttamiseksi. Mitä keinoja sitten olisi? Esimerkiksi jäsenmaksujen kanto. Ken sitä on toimittanut, tietää ettei se ole niin helposti tehtävä homma etenkin silloin, kun niitä koroitetaan. Ylimääräiset verot ovat vielä vaikeampia kantaa kuin vakinaiset.

V. Kiviniemi: Jalometallityöntekijäin liitossa myöskin kiinnitettiin huomiota tähän kohtaan näissä sääntöluonnoksissa, mikä koskee työtaisteluvastuksia, ja siellä tultiin siihen käsitykseen, että säännöt tällaisenaan hyväksyttyinä tekevät kyseenalaiseksi hyökkäyslakkojen alkamisen ainakin pienemmissä, heikoimmissa liitoissa. Minä sain evästyksenä siis esittää täällä, että myöskin hyökkäyslakkoja olisi tässä tavalla tai toisella taloudellisesti tuettava. Ja myöskin kiinnitän huomiota siihen, että tässä on kysymyksessä myös moraalinen tuki. Pyytäisin sääntövaliokunnan tätä kohtaa käsitellessään ottamaan huomioon myös tämän seikan.

J. Mehto: Toveri Vallärin lausunnosta minä sain sen käsityksen, että jos säännöt muutetaan sellaisiksi kuin Työvaliokunta nyt tässä esityksessään ehdottaa, niin jollakin tavalla niinkuin löysemmin siis myönnettäisiin taistelulupia sitten liitoille, koska SAK ei olisi niin vastuussa. Tai jos pysytetään tällaisenaan, niin kassojen vähentyessä ollaan pakotettuja kiristämään näitä lupia. Ja minä en tahtoisikaan olla sillä kannalla, että niitä liian leväperäisesti myönnetään. Mutta yksi kohta, joka on uudessa esityksessä esitetty jätettäväksi pois säännöistä, viittaa siihen, että tässä myöskin tahdotaan rajoittaa liittojen toimimisoikeuksia palkkaliikkeen ainakin alkuasteella. Tämän entisen säännön 3) kohdassa sanotaan: »Jos Työvaliokunta katsoo, ettei se voi liiton esittämiä toimenpiteitä hyväksyä, on asianomaisella liitolla oikeus vedota asiasta Valtuustoon.» Siis entisten sääntöjen mukaan, jollei liitto pääse yksimielisyyteen Työvaliokunnan kanssa jossakin palkkaliikkeessä, niin liitolla on oikeus tämä asia viedä Valtuustoon. Nyt sitten ei voi tietysti sanoa — voiko käytännön miehet sen ehkä paremmin, — kuinka tehokas organisi Valtuusto on ja onko sillä yleensä ollut ratkaisevassa mielessä sanansa sanottavana tällaisissa tapauksissa. Mutta kuitenkin näin säännöistä lukien tämä edellinen sääntö, nykyisin voimassa oleva sääntö antaisi liitolle tässä enemmän oikeuksia kuin tämä nyt esitetty muutosehdotuksen mukainen sääntö. Sen tahtoisin vain huomauttaa, ja muuten yhdyin kannattamaan, että pysytettäisiin pykälä entisellään.

E, Härmä: Jokainen käsittää, että SAK antaa näille työtaisteluille moraalisen tukensa senkin jälkeen, kun pennit ovat loppuneet eikä mitään suurempia ponnistuksia sitten enää vaadita.

Minäkin olen sitä mieltä, että olisi erinomainen asia, jos SAK voisi avustaa kaikkia taisteluja. Mutta kysymys on asetettava sillä tavalla, että jos meillä on määrätty määräraha, joka ei riitä kaikkiin meidän tarpeisiimme ja tulee kysymykseen sen jakaminen, niin eikö meidän kaikkien yhteinen etu edellytä, että me jaamme ammattiyhdistysliikkeen kannalta niin taloudellisesti kuin suinkin mahdollista ja se taloudellisesti jakaminen merkitsee nimenomaisesti sitä, että sitä käytetään kaikkein välttämättöimpiin tarpeisiin ja se on työväen jo saavuttamien oikeuksien puolustustaisteluun, joka silloin ilman hakematta astuu ensimmäiseksi näistä tarpeista.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: 13 pykälä lähetettiin sääntö valiokuntaan.

14 §.

V. Kiviniemi: 14 pykälään Turun Jalometallityöntekijäin ammattiosaston jäsenet ehdottavat seuraavan muutoksen: »Jos Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto päätetään purkaa tai sen toiminta muuten lopetetaan, lankeavat sen jälellä olevat varat sen jäsenliitoille, suhteellisesti kunkin liiton jäsenluvun mukaan. Jos toimintaa 10 vuoden aikana ei aloiteta uudelleen, käytetään varat työväen sivistystarkoituksiin, niitä hallussaan pitävien liittojen määräämällä tavalla.» Täällä on perustelut sille alustukselle, mutta en halua niitä tässä lukea. Pyydän vain huomauttaa, että tämä on tehty siinä vilpittömässä mielessä, että tämä omalta vaatimattomalta osaltaan tasotaisi tietä kaikkien työntekijäin saamiseksi mukaan ammattiyhdistysjärjestöihin. Ehdotan, että tämä kohta otettaisiin sääntöehdotukseen.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: 14 pykälä lähetettiin sääntövaliokuntaan.

Puheenjohtaja: Näin on käyty läpi yksityiskohtaisesti nämä sääntömuutokset. Järjestävän valiokunnan täällä hyväksytyn esityksen mukaan käsiteltiin työjärjestyksen kohta n:o 10 ja kohta n:o 17 yhdessä. Mitä tulee sääntöihin ja niihin tehtäviin muutosehdotuksiin, nehan on täällä yksityiskohtaisessa käsittelyssä päätetty lähettää sääntövaliokunnan käsiteltäviksi. Tämä koskee myös niitä esityksiä; jotka kohdistuvat toiseen kohtaan n:o 17. — Mitä tulee näihin muihin esityksiin, jotka on esitetty kohdassa 17, ei niihin nähden keskustelun kuluessa ole esiintynyt mitään erikoisempia muutoksia, ja minä esittäisin kokouksen harkittavaksi, voisiko kokous niiden suhteen lman valiokuntaan lähettämistä yhtyä Työvaliokunnan lausuntoon.

Päätös: Työvaliokunnan lausunto hyväksyttiin yksimielisesti.

Ammatillisten paikallisjärjestöjen säännöt.

Työjärjestyksen mukaan otettiin käsiteltäväksi esitys n:o 8, ammatillisten paikallisjärjestöjen mallisäännöt.

Tampereen Ammatillisen Paikallisjärjestön sihteeri *K. Id:* Mitä esillä olevaan sääntöehdotukseen tulee, niin sen kokemuksen mukaan,

joka minulla on Tampereen Ammatillisen Paikallisjärjestön toimitusijana usean vuoden ajalta, niin suurin piirtein nämä näyttävät muodostuvan entistä täsmällisemmiksi, joten minulla niiden suhteen ei ole mitään erityisiä muutosehdotuksia. Mutta tässä 3 pykälän 3) kohdassa, jossa puhutaan »Paikallisjärjestön edustajistoon saa jokainen jäseneksi hyväksytty ammattiosasto valita yhden jäsenen . . .», tämä kohta on jätetty auki. Meillä Tampereella oli 3 vuotta sitten ammatillisen paikallisjärjestön edustajistossa käsiteltävänä kysymys edustajistoperusteen korottamisesta, niin että osasto saisi valita jokaiselta alkavalta 100 jäseneltä edustajan, kun vanhoissa säännöissä oli, että saa valita alkavalta 50 jäseneltä. Tämä kohta on tässä ehdotuksessa jätetty auki. Minusta tuntuisi siltä, että yhtenäisyyden ja täsmällisyyden vuoksi olisi tähän määriteltävä ja määrättävä peruste siten, että osasto oikeutetaan valitsemaan yhden edustajan alkavalta 100 jäseneltä. Kun asia tulee esille, niin pyytäisin esittää, että tämä 3) kohta tulisi näin kuuluvaksi: »Paikallisjärjestön edustajistoon saa jokainen jäseneksi hyväksytty ammattiosasto valita yhden edustajan jäsenmäärän jokaiselta alkavalta sadalta jäseneltä. Kuitenkin voidaan pienemmällä paikkakunnilla SAK:n Työvaliokunnan suostumuksella myöntää osastoille ...»

U Hiironen: Kun oli SAK:n sääntöjen yhteydessä kysymys paikallisjärjestöjen liittymisestä SAK:oon tai SAK:n toimiminen paikallisjärjestöjen yhdyssiteenä, silloin huomautettiin; että paikallisjärjestöjen säännöissä ei löydy sellaista pykälää, jonka perusteella paikallisjärjestö liittyisi SAK:oon. Täällä SAK:n sihteeri — viitaten tähän 2 pykälään — selitti asian näin olevan. Mutta omasta puolestani, vaikka lukisin 2 pykälän kuinka tarkasti, en huomaa tässä mitään sellaista velvoitusta, joka velvoittaisi paikallisjärjestön liittymään SAK:oon. Tämän vuoksi minä esittäisin, että säännöt lähetettäisiin yksityiskohtaisen käsittelyn jälkeen sääntövaliokuntaan, ja sääntövaliokunta näihin sääntöihin liittäisi sellaisen täydentävän määritelmän, joka asiallisesti näihin kuuluu. Viittaa vielä siihen, kun täällä sääntöjen viimeisessä pykälässä on nimenomainen määräys, että ellei paikallisjärjestö toimi ja noudata keskusjärjestön sääntöjä, voidaan paikallisjärjestö erottaa keskusliitosta. Kun täällä näissä määritelmissä on puhuttu erottamisesta, odottaisi vastaavasti, että selvitetäisiin myös tämä liittymistä koskeva kohta.

Yleiskeskustelu julistettiin päättyneeksi.

Yksityiskohtainen käsittely.

(f| Hyväksyttiin keskustelutta Työvaliokunnan ehdottamassa muodossa.

<^2J) hyväksyttiin keskustelutta.

3 §.

/, Karenti: Koska SAK:n Työvaliokunta on myös tehnyt muutosehdotuksia paikallisjärjestön sääntöihin, ja vaikka ne ovatkin, niin kuin lausunnosta näkyy, muodollisia, niin täytyy joka tapauksessa käydä niihin vähän käsiksi. Täällä 3 pykälän 2) kohdassa on muutettu liittymisilmoitus »liittymisanomukseksi». Mitä tämä tahtois sanoa?

Minä olisin sitä mieltä, että kaikki osastot velvoitettaisiin liittymään paikallisjärjestöön, sillä johdonmukaisuus vaatii sitä, että

kaikkien, siis ammattiosastojen, tulee yhtyä työtä tekemään ammattiyhdistysliikkeen alalla. Näin muodoin minä olen sitä mieltä, että ilmoitus siis ehdottomasti riittää. Ja olen myös sitä mieltä tässä kohdassa, että SAK:n alainen ammattiosasto velvoitetaan liittymään paikallisjärjestöön.

Mitä tulee 3) kohtaan, jossa jäsenmääräkysymys on jätetty avoimaiseksi, minä en tiedä, mikä seikka on vaikuttanut, mutta ettei sitä päästäisi käyttämään väärin, olen sitä mieltä, että ehdottomasti 50 jäsentä on paikallaan. Jos se jätetään avoimaiseksi, voi käydä niin, että erällä pienillä paikkakunnilla, jossa on pieniä osastoja, joku suuri osasto päättää, että 25 jäsenmäärästä valitaan. Silloin suuri osasto määrää tapahtumat pienillä paikkakunnilla.

Sitten 3 pykälän tähän viimeiseen kohtaan, jossa sanotaan: »Erottamisesta päättää paikallisjärjestön työvaliokunta.» Nyt Työvaliokunta SAK:ssa ilmoittaa, että tämä kohta on selvennys. Paljon mahdollista. Mutta olettaamme, että osasto erotetaan paikallisjärjestöstä sentakia, että se on toiminut ammattiyhdistysliikkeen ja myöskin SAK:n kuin paikallisten järjestöjen yleisiä menetelmiä ja yleisiä sääntöjä vastaan. Nyt täytyy ottaa huomioon, että 3 miestä kykenee erottamaan osaston paikallisjärjestöstä. Minusta silloin tulee työvaliokunnalle mandottomaksi suuri valta. Olenkin sitä mieltä, että työvaliokunnalla ei olisi oikeutta erottaa osastoja paikallisjärjestön jäsenyydestä, vaan ainoastaan sen voisi tehdä julkaisijajärjestön edustajisto; ja sen jälkeen olkoon osastoille oikeus vedota SAK:n Työvaliokuntaan.

Minä ehdottaisin tämän 3 pykälän 2) kohdan muutettavaksi näin kuuluvaksi: »Paikallisjärjestöön on jokainen SAK:n alainen ammattiosasto velvollinen liittymään. Liittymisilmoitus on tehtävä työvaliokunnalle.» Ja kolmas kohta: »Paikallisjärjestön edustajistoon saa jokainen jäseneksi ilmoittautunut ammattiosasto valita yhden edustajan jokaiselta alkavalta 50 tai sitä suuremmalta jäsenmäärältä.» Ja viidenteen kohtaan: »Erottamisesta päättää paikallisjärjestön edustajisto.»

L. Pihlaja: Minä yhdyin siihen esitykseen, minkä täällä toveri Id on tehnyt sillä lisäyksellä, että »jokaiselta alkavalta täysin maksaneelta jäseneltä» sen vuoksi, että nämä osastot tällöin myöskin kiirehtisivät jäsenmaksujaan. Tällä tavalla tämä sääntöpykälä auttaa kehittämään yhdistyksiä kantamaan jäsenmaksut ja kiinteämmin sitä pykälää noudattamaan. Kun siinä ei ole mitään määräystä, että täysin maksaneelta jäseneltä, niin silloin siinä saattaa olla mukana sellaisia osaston jäseniä, jotka ovat osaston kansissa.

T. Mansner: Tämä huomautus asiassa on nähdäkseni aivan oikea sen vuoksi, että paikallisjärjestön edustajaperusteissa olisi päästävä enemmän yhtenäisyyteen ja varmalle pohjalle.

Ainakin Tampereella on voinut panna merkille, että siellä tavallisesti paikallisjärjestön vuosikokouksessa edustajaperusteita määrättäessä sukeutuu keskustelu siitä, miten suureksi peruste määrätään ja riippuu siitä, minkälaiset intressit eri osastoilla on valvottavina ja määrätään erilaisia määriä aina jäsenmäärästä riippuen.

Tuntuu siltä, että säännöissä ei voi tällaista vapaaehtoista määrittelyä pitää. Mehän voisimme edustajakokouksen erikoisella päätöksellä määrätellä ne perusteet. Edustajakokous voi sääntöjen rinnalla tehdä tällaisen ohjeluontoisen päätöksen ja silloin tämä ohje kuuluu muuten samalla tavalla kuin näiden sääntöjen kolmannen pykälän

kolmas momentti, siis näin: Paikallisjärjestön edustajistoon saa jokainen jäseneksi hyväksytty ammattiosasto valita yhden edustajan jäsenmääränsä jokaiselta alkavalta 100:lta jäseneltä, mutta voi paikallisjärjestö SAK:n Työvaliokunnan luvalla määrätä edustajaperusteen pienemmäksi. Tällä tavalla päästäisiin siitä epäkohdasta, että jatkuvasti paikallisjärjestön vuosikokouksissa kiistellään tämän edustajaperusteen määrittämisestä. Jos se voitaisiin määrätä Työvaliokunnan luvalla, niin Työvaliokunta on asiaa harkitseva, mutta ei se muuta esityksen arvoa.

Jos se määrätään suurilla paikkakunnilla liian pieneksi, niin se johtaa siihen, että suurilla osastoilla on paikallisjärjestössä liian suuri sananvalta, ja pienten osastojen esitykset tulevat siellä hylätyiksi, ellei joku suurempi ota niitä omikseen.

Mitä tulee kolmannen pykälän viimeiseen momenttiin, niin pyytäisin siitäkin huomauttaa muutaman sanan. Työvaliokunnan ehdottama muutos on parempi sen vuoksi, että erottaminen on siirretty työvaliokunnan päätettäväksi. Tähänastisten sääntöjen mukaan se ratkaistaan paikallisjärjestön kokouksessa yksinkertaisella ääntenemmistöllä ja tällöin saattaa syntyä vaikeuksia selviä sääntörikkomuksia tehneen osaston eroittamisessa. Jos on kysymys suuresta osastosta, saa se paikallisjärjestössä ylivoiman niin, ettei tämän osaston eroittaminen käy päinsä, vaikka siihen sääntöjen mukaan pitäisi ryhtyä.

Nyt työvaliokunta voi kylmästi harkita asiaa ja päästä sellaiseen tulokseen, että sen etu tulee valvotuksi ja tämä osasto, joka tulee erotetuksi, ei kärsi vääryyttä, koska sillä on tilaisuus vedota SAK:n Työvaliokuntaan ja tämä taas ammattiyhdistysliikkeen toimeenpanevana elimenä ratkaisee asian nojautuen paikkakunnalta hankkimiinsa valaiseviin tietoihin. SAK ja työvaliokunta voivat edustajakokousten välillä riittävän voimakkaasti arvostella erottamispäätöksen perusteita, sellaisia näkökohtia, että se voidaan työvaliokunnan tekemällä päätöksellä hyväksyä,

I. Mehto: Minä muuten yhdyn täydellisesti siihen viimeistä edellisen toverin esitykseen sikäli kuin on kysymys erottamisasiasta samoilla perusteilla, mitä hän esitti, mutta muuten pysytän tämän 3 pykälän entisellään.

O. Kivipensas: Täällä on jo asiassa esiintynyt pari tamperelaista, ja minäkin tahdon kantaa korteni Tampereen Paikallisjärjestön työvaliokunnan jäsenenä tähän kekoon. Täällä on toveri Id ehdottanut tähän sellaista muutosta, että säännöissä määriteltäisiin 100 hengeksi tämä edustusperuste. Ja sen lisäksi hän on esittänyt, että pitäisi ottaa jonkinlaisena lisämomenttina, että toisinkin voidaan menettellä. Tämä on minun käsittääkseni sellaista, että se tekee asian paljon monimutkaisemmaksi. On kyllä totta, että ainakin suurempien osastojen kohdalta edustus tulee monesti ehkä hiukan heikosti hoidettua, kun tämä perusta on 50. Mutta ei sittenkään nähdäkseni olisi syytä edustajakokouksen lähteä sitä täsmällisesti päättämään 100:ksi, vaan pitäisin parempana, että tämä jätettäisiin avoimeksi, niin kuin se esityksessä on tehtykin.

Mitä tulee 3 pykälän viimeiseen momenttiin, jossa työvaliokunnalle esitetään myönnettäväksi uusia valtuuksia, nimittäin perusjärjestön erottamisen ammatillisesta paikallisjärjestöstä, niin kannatan edustaja Mehdon tekemää ehdotusta, että pysytettäisiin entisellään tämä viimeinen momentti.

O. Turunen: Meillä on eri suuruisia paikallisjärjestöjä. On olemassa sellaisia paikallisjärjestöjä, joissa käyttämällä nykyistä säännöissä olevaa määrää, edustajiston kokous tulee tavattoman suureksi. Ei sovi enää tammöiseen juhlasaliin pitämään sellaista kokousta, jos määrä Helsingissä otetaan näin. Se tulee liian suureksi. Sitä vastoin taas on paikkakuntia, joissa on vain muutama osasto, ja tällöin on tietysti edustajiston peruste pidettävä pienempänä. Sen vuoksi minä yhtyisin tähän toveri Mansnerin ehdotukseen, että tällainen edustajakokouksen päätös tehtäisiin tästä asiasta, mutta sikäli kuin täffiä menee rekisterissä avoinna lävitse, tämä jätettäisiin avoimeksi.

Mitä tulee viimeiseen kohtaan, jossa on mainittu, että paikallisjärjestön työvaliokunta saisi erottaa jonkun osaston, niin nähdäkseen ei tässä sitä vaaraa ole, josta oli puhe, että kaksi henkilöä voisi erottaa jonkun osaston, koska täällä on oikeus vedota SAK:n Työvaliokuntaan.

O. Polin: Monivuotisena Porin ammatillisen paikallisjärjestön sihteerinä minulla on kokemusta tästä asiasta. Paikallisjärjestön edustajistoon valittaessa edustajia esimerkiksi Porin kaupungissa me olemme ottaneet siellä paikallisjärjestössä sääntöihin pykälän sellaisen, että siihen valitaan kaksi edustajaa alkavalta 50 jäseneltä, koska toiminta oli alussa pientä ja näin ollen olimme sitä mieltä, että tarvittaisiin saada enemmän edustajiston jäseniä. Kehityksen kulussa siihen että on useita osastoja, niin se meni siihen, että tämä oli liian sopimaton sellaisessa kaupungissa kuin Porissa.

Yhdyn kannattamaan toveri Idin tekemää esitystä, että määrättäisiin edustajavalintaperusteeksi 100 jäsentä, vaikka tämä toveri Mansnerin esitys on aika tavalla paikallaan ja sääntövaliokuntahan tulee tässä kysymyksessä aika tavalla pääsemään oikeaan näiden evästysten perusteella, mitä puhujat ovat sanoneet. Tahtoisin kiinnittää kokouksen huomiota siihen, mitä toveri Pihlaja täällä esitti, että tulisi määrättyksi täysin maksaneelta paikallisjärjestöön kuuluvalta osaston jäseneltä. Sen takia, että on sattunut esimerkiksi tapauksia, että osaston jäsenmäärä on yli 200 ja kuitenkin paikallisjärjestö saa maksuja ainoastaan 14 jäseneltä. Jos tällaisia osastoja olisi useampia, niin tilanne muodostuisi sellaiseksi, että paikallisjärjestö ei saisi ollenkaan rahaa.

A. Sumu: Lyhyesti toveri Karentille huomauttaisin, että tämä muutos liittymisilmoitukseen ei käytännöllisesti katsoen merkitse ehkä mitään, mutta se on — kuten toveri Turunen huomautti — lähinnä yhdistyslain käsittämässä mielessä tehty muutos.

Toveri Karentin ehdotusta sääntöjen 3 pykälän 3) kohdan uudeksi sanonnaksi, jossa sanotaisiin »Paikallisjärjestöön on jokainen SAK:n alainen ammattiosasto velvollinen liittymään», ei voida ottaa sääntöihin, sillä tuollainen määräys ei kuulu sääntöjen sisältöön. Siitä onkin olemassa erikoiset edustajakokouspäätökset, jotka ovat yhä edelleen voimassa.

Mitä trii hänen tekemäänsä huomautukseen 3 pykälän viimeisessä osassa, niin on loogillista, että sama elin, joka hyväksyy osaston, voi sen myös erottaa. Ja kyllä tässä demokratiaa on kyllin jäljellä, kun osasto voi vedota asiassa SAK:n Työvaliokuntaan.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: 3 pykälä lähetettiin sääntövaliokuntaan.

Raha-asiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puheenjohtaja: Paikallisjärjestön sääntöjen käsittely täytyy keskeyttää, koska edustajakokoukselle on esitettävä eräitä valiokunnan mietintöjä. Luovutan puheenvuoron raha-asiainvaliokunnan puheenjohtajalle Weckrothille.

U. Weckroth: Raha-asiainvaliokunta, käsitellessään edustajakokouksen päivä- ja matkarafoja, on perustanut esityksensä samoihin perusteisiin kuin eilen hyväksytyistä Valtuuston kokouksen matka- ja päivä-rahoista päätettiin ja antaa seuraavan mietinnön: „

Raha-asiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Raha-asiain valiokunta on käsitellyt kysymystä edustajain, Työvaliokunnan jäsenten, tilintarkastajain ja Valtuuston edustajain päivärahan suuruudesta tätä edustajakokousta varten, kuin myöskin matkakustannusten suorittamista sääntöjen 9 §:n kymmenennen kohdan perusteella.

Harkittuaan edellämainittuja kysymyksiä valiokunta on pitänyt tarpeellisena korottaa edellisessä edustajakokouksessa määrättyä päivärahan suuruutta samoilla perusteilla, joilla Valtuuston jäsenten päiväraha määrättiin kuluvaa vuotta varten. Edustajain matkakuluja maksettaessa pidetään kohtuullisena huomioida paikkalippujen lisäksi myöskin makuuvaunupaikoista aiheutuvat kustannukset niille edustajille, jotka ovat saapuneet kokoukseen Tampereen pohjois- ja länsipuolella tai Kouvolan pohjois- ja itäpuolella sijaitsevilta paikkakunnilta.

Täten ehdotetaan edustajakokouksen päätettäväksi:

- 1) että maaseutuedustajien päivärahaksi määrätään 125 markkaa ja pääkaupunkiläisille 100 markkaa;
- 2) että päiväraha maksetaan kokous- ja matkapäiviltä;
- 3) että matkakuluissa huomioidaan paikkalippujen lisäksi makuuvaunupaikoista aiheutuvat kustannukset niille edustajille jotka ovat saapuneet kokoukseen Tampereen pohjois- tai länsipuolelta tahi Kouvolan pohjois- ja itäpuolella sijaitsevilta paikkakunnilta; ja
- 4) että laskut jätetään edustajakokouksen kansliaan raha-asiain valiokunnalle, joka ne hyväksyy.

Raha-asiain valiokunta:

K. U. Weckroth.
Kalle Koskinen.
Albert Vuori.

Eero Kaukinen
O. Lindblom.
W. Hurme.

A. J. Hällström.

. Pufjeen]’ahjoja: Tässä yhteydessä tulee käsiteltäväksi työjärjestyksen t]7. kohta)

T. atemsrter: En halua tehdä suoranaista ehdotusta, mutta tuntuisi, että maaseutuedustajien kulut ovat hiukan suuremmat sen vuoksi, että maaseutuedustajat pakostakin joutuvat maksamaan paljon enemmän kuin pääkaupunkilaiset, joiden ruokamenot asiallisesti tulevat pienemmiksi. En kuitenkaan halua tehdä selvää muutosehdotusta.

Mutta olisi ehkä ollut syytä hiukan tarkemmin tätä seikkaa nimenomaan harkita. Maaseutuedustajien päiväraha on kyllä mielestäni kohtuullinen, mutta marginaali 25 markkaa on hiukan liian pieni.

E. Cajander: Puoltaisin myös Mansnerin ehdotusta sen vuoksi, että olen joutunut huomaamaan, että 125: —, joka minulle tulee matka-kuluja liittoni puolelta, ne tahtovat mennä vähän liian pieniksi. Minä ehdottaisin, että siinä tulisi jonkinlainen lisäys.

U. Weckroth: Niinkuin äsken mainitsin, valiokunta asettautui tälle kannalle syystä, että tämä kokous hyväksyi jo Valtuuston päivärahan. Tässähän on samat perustelut. Voi tietysti olla, että se on liian pieni, mutta maaseutulaiset saavat matkapäiviltään saman päivärahan kuin kokouspäiviltäkin. Tämä vähän tasottaa sitä. Sitten lisäksi on yksi pyhäpäivä, joka jonkin verran tasottaa.

T. Mansner: Pyydän tehdä kiinteän ehdotuksen: helsinkiläisille 75 markkaa ja maaseutulaisille 125 markkaa.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelun kuluessa ei kukaan kannattanut Mansnerin ehdotusta siitä, että pääkaupunkilaisten päiväraha alennettaisiin, vaan kaikki ovat olleet sitä mieltä, että maaseutulaisten päiväraha olisi korotettava. Kuitenkaan ei keskustelun kuluessa oltu tehty mitään kiinteää ehdotusta, joten katson, että edustajakokous voi hyväksyä valiokunnan ehdotuksen.

Päätös: Valiokunnan mietintö hyväksyttiin.

Karjakunnan työmaaterroritapaukset.

E. Lähde: Kokouksessa tehtiin aamupäivällä ehdotus, että SAK:n koolla oleva edustajakokous lausuisi jotakin sen menettelyn johdosta, jota on Karjakeskuskuunta Tampereella harjoittanut erottaessaan ammattiyhdistysliikkeen luottamusmiehen.

Menettelytapavaliokunta ehdottaa kokouksen hyväksyttäväksi seuraavaa:

Sen johdosta, että Tampereella sijaitsevan Karjakunta r.l:n lihanjalostustehtaalta on erotettu ammattiosaston luottamusmies toimintansa johdosta ammattiyhdistysliikkeen hyväksi, ja täten harjoitettu työmaaterroria sen kaikkein räikeimmässä muodossa, lausuu koolla oleva SAK:n kolmas edustajakokous jyrkän paheksumisensa tällaisesta työnantajan metiettelystä.

Vedoten maamme perustuslaissa olevaan määräykseen, jonka mukaan kansalaisen työvoima on valtakunnan suojeluksessa sekä myöskin SAK:n ja Työnantajain Keskusliiton kesken solmittuun sopimukseen, jolla viimeksimainittu järjestö on tunnustanut ammatilliset järjestöt työntekijäin täysivaltaisiksi edustajiksi ja tasa-arvoisiksi neuvottelukumppaneiksi työntekijäin työ- ja palkkaehtoja koskevissa asioissa, kokous rohkenee odottaa, että yleinen julkinen mielipide asettuu tuomitsemaan Karjakunnan menettelyn puheenaolevassa asiassa.

Edustajakokous tervehtii Karjakunnan työläisiä, jotka ovat asettuneet työmaaterrorin uhriksi joutuneen toverinsa oikeuksia puolustamaan ja taistelemaan erotetun takaisinottamiseksi sekä työehtoi-

sopimuksen voimaan saamiseksi. He saavat olla vakuuttuneita siitä, että maamme ammattiyhdistysliike tulee koko voimallaan tukemaan heidän oikeutettuja vaatimuksiaan.

*Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton
kolmas edustajakokous.*

Päätös: Menettelytapavaliokunnan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päivällisloma klo 13,00—15,05.

Kokousta jatkettaessa puheenjohtajana *E. A. Vuori*.

Jatkettiin paikallisjärjestön sääntöjen käsittelyä.

h § ^hyväksyttiin keskustelutta Työvaliokunnan ehdotuksen mu-

5 §.

/. Karenti: Minä ehdottaisin, että 5 pykälän 3) kohdasta jätettäisiin pois »erovuorossa olevien tilalle».

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Pykälä lähetettiin sääntövaliokuntaan.

6 §.

/. Karenti: Minä esittäisin että työvaliokunnan jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan. Me tiedämme, että esim. nykyisenä aikana ja yleisesti palkkatyöväki on sellaista, että se liikkuu mahdollittoman paljon, ja näin muodoin on hyvin vaikea saada henkilöitä kahta vuotta edes pysymään paikkakunnalla. Ja jos oletetaan, ettei vuosi riittäisi työvaliokunnan jäsenille, täytyy ottaa huomioon, jos nämä jäsenet ovat toimineet hyvin, niin ilman mitään muuta ne valitaan luonnollisesti uudelleen, mutta jos ne toimivat huonosti, on parempi, että ne lähtevät pois vuoden perästä.

/. Mehto: Kannatan edellistä puhujaa, paitsi sikäli, että kun ehdotuksessa esitetään, että työvaliokunta olisi päätösvaltainen, kun puolet jäsenistä on läsnä, kun taas entisissä säännöissä on, että kun enemmistö on läsnä. Pysytettäisiin siis entiset säännöt voimassa.

O. Palin: Minulla taas olisi päinvastainen ajatus kuin kahdella edellisellä puhujalla mainittuun pykälään nähden. Minusta tuntuisi, että olisi edullisempaa valita työvaliokunnan jäsenet kahdeksi vuodeksi sillä perusteella, mitä esityksessä sanotaan.

On nimittäin käytännössä aivan selvää, että monasti saattaa työvaliokunta vaihtua, joskin se toisilla paikkakunnilla on pitkäikäinen. Ovat kai tehneet työnsä hyvin, että pidetään kymmenenkin vuotta järjestön remmissä.

Toivoisin, että edustajakokous lähtisi tälle tielle, mitä, tässä esityksessä esitetään.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Pykälä lähetettiin sääntövaliokuntaan.

CP

Päätös: Pykälä hyväksyttiin keskustelutta.

Päätös: Pykälä hyväksyttiin keskustelutta.

» § •

L. Pihlaja: Ehdottaisin tähän sellaisen lisäyksen, että puheenjohtajan ja sihteerin tulisi pykälässä kuulua: »Paikallisjärjestön nimen kirjoittavat puheenjohtaja ja sihteeri tai heidän ollessa estettynä kaksi henkilöä, jotka työvaliokunta siihen valtuuttaa.» Tämä sen vuoksi, ettei vaan ryhdyttäisi käyttämään paikallisjärjestön nimen kirjoittajien ominaisuutta väärin erinäisten asiain vuoksi.

O. Palin: Minä yhdyn kannattamaan tätä ehdotusta.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Pykälä lähetettiin sääntövaliokuntaan.

Pää&§: Pykälä hyväksyttiin keskustelutta.

PSätds: Pykälä hyväksyttiin keskustelutta. • -

Puheenjohtaja: Työjärjestyksen 11-kohta on tullut alustavasti käsitellyksi. Asia lähetetään sääntövaliokuntaan.

Järjestömuodot ja Hittorajat.

Työjärjestyksen mukaan otettiin käsiteltäväksi Työvaliokunnan esitys järjestömuodoista ja liittorajoista.

Puheenjohtaja: Työvaliokunnan esityksen yhteydessä käsitellään esitykset 10, 11, 12 ja 13.

piina Pietikäinen: Tähän järjestömuoto- ja liittorajakysymykseii pyydän esittää tätä evästä, mitä minä olen osastoiltamme saanut syystä, että me olemme joutuneet jonkun vuoden heiteltäväksi paikasta toiseen, ja me katsomme, että sen pitäisi tasaantua meidänkin kohdaltamme.

Työläisliittoa koskevassa kysymyksessä esitetään Työvaliokunnan ehdotuksessa, että vuoden 1939 Valtuuston päätös Työläisliiton toiminnan lopettamisesta pidettäisiin voimassa, jos se osoittautuu Työvaliokunnan mielestä tarpeelliseksi.

Samalla tuodaan esille esitysvihossa se aikaisempi ajatus, että Työläisliiton alaiset osastot voitaisiin sijoittaa toisiin liittoihin ja kehittää näiden osastojen toimintaa toisten liittojen rajojen sisällä. Tätä kannanottoa Työläisliittoa kohtaan perustellaan sillä, että Työläisliitto pienenä liittona ei voi muodostaa toimintaansa itsenäisen liiton pohjalle eikä palkata itselleen vakinaisia toimitsijoita. Näinhän asia Työläisliiton kohdalta tällä kertaa onkin ja liitto on saanut olla toistaiseksi SAK:n siipien suojassa ja ovat SAK:n toimihenkilöt hoitaneet sivutoimenaan liiton juoksevia asioita. Tätä päätöstä Työläisliiton toiminnan lopettamisesta ei Työvaliokunta ole vielä kuitenkaan pannut toimeen vaan on se siirtynyt tänne asti, joskin valta toiminnan lopettamisesta Työvaliokunnan esityksessä kuitenkin edelleenkin pyritään säilyttämään. Työvaliokunnalle siis edelleenkin jäisi samat valtuudet liiton lopettamisesta kuin tähänkin asti.

Työläisliiton edustajana ja liiton osastojen evästämänä näkisin kuitenkin Työläisliiton suhteen tapahtuvan toisenlaisen ratkaisun kuin että sen toiminta nykyisessä muodossaan lopetettaisiin ja liiton osastot istutettaisiin toisiin liittoihin. Me toivoisimme, että Työläisliitto edelleenkin säilytettäisiin, koska me uskomme, että liitto voi nousta vielä siitä alennustilasta, missä se tällä kertaa on ja että sillä on mahdollisuuksia vielä kehittyä itsenäisenkin liiton toimintaan.

Kun Työläisliitto v. 1929 perustettiin, niin siihen koottiin silloin jäseniä kaikilta eri aloilta ja sen jäsenmäärä kasvoikin näinollen huomattavan suureksi.

! Työläisliitto oli se yhteinen pesä, jossa silloin kaikkien eri ammattien alat kehittivät ammatillista toimintaansa. Kun näille ryhmille sitten ilmeni mahdollisuuksia oman liiton perustamiseen, niin erosivat nämä ja perustivat omat ammattiliittonsa. Työläisliitto sai useaan otteeseen, tyhjentää itsensä toisten liittojen hyväksi, jäsen oma jäsenmäärä supistui varsin vähäiseksi, jopa niin vähin, ettei sen kannattanut pitää omaa toimitsijaa, vaan siirrettiin liiton asiain hoito sitten SAK:lle.

Liittoon on kuulunut ja tälläkin kerralla kuuluu useita eri aloja, ja vaikka jäsenmäärä on ollut vähäinen, niin on liitossa ollut edustettuina hyvin monia työläisryhmiä. Viime vuoden aikana olikin jäsenmäärä jo jonkin verran elpymässä, mutta loppuvuoden ja talven tapahtumat antoivat sille kehitykselle taas takaiskun. Monet liittomme osastot joutuivat lopettamaan silloin toimintansa, toiset rauhan- teossa tapahtuneen alueluovutuksen takia, ja toisten herättämiseen ei rauhan tultua voitu sivutoimena asioita hoidettaessa kiinnittää tarpeellista huomiota, joten jäsenluku tällöin huomattavasti pieneni.

Kun kesän aikana otettiin SAK:n taholta liitolle taas toimitsija, joka — vaikkakin sivutoimenaan — hoitaa myöskin liiton asioita, niin on tällä ollut kuitenkin sellainen vaikutus, että liiton toiminta on huomattavasti tehostunut ja jäsenmäärä entisestään kasvanut. Kesällä oli liiton jäsenmäärä — kuten esitysvihostakin ilmenee — niin pieni kuin 211, mutta tällä kertaa on se jo huomattavasti korkeampi. Liitossa on nykyisin jo yli 600 jäsentä, ja meillä on se käsitys, että jos liiton hyväksi voitaisiin jatkuvasti SAK:n taholta kiinnittää tarpeellista ja nykyistä suurempaa huomiota, niin olisi Työläisliitolla ennen pitkää mahdollisuutta saada jäsenmäärä sellaiseksi, että se voisi luottaa taas jo omiin voimiinsakin ja jatkaa toimintaansa itsenäisenä liittona. Liiton toimintapiiriin kuuluu tälläkin kertaa jo sellaisia aloja, joista on mahdollisuus saada vahvistusta liiton jäsenmäärään, jos niiden järjestämiseen vain saadaan kiinnitettyä tarpeellinen huomio. Puhumattakaan siitä suuresta maatyöläisjoukosta, joka kuuluu lähinnä Työläisliiton toimintapiiriin, on useita muitakin sellaisia työntekijäryhmiä, joita voitaisiin järjestää ja joilla ei ainakaan monilla ole mahdollisuuksia oman liiton toimintaan. Siksi olisi tärkeätä tällaisen sekaliiton edelleen säilyttäminen. Emme usko, että monia pieniä työläisryhmiä saadaan sen paremmin istutetuiksi muidenkaan ja puhtaasti ammattiliittojen yhteyteen ja että niitä koskevia ky. ymyksiä voitaisiin hoitaa silloin sen paremmin näiden eri liittojen taholta, kuin jos on olemassa sellainen sekaliitto kuin Työläisliitto, jossa jokainen ammattiryhmä tuntee olevansa samanlaisessa asemassa toiseen ammattiryhmään nähden. Kun Työläisliitossa on sellaisia ryhmiä tälläkin kertaa kuin on talonmiehet, kylvettäjät, pesijät ja silittäjät sekä monet muut eri ammattikunnat, niin tuskinpa nämä monet pienet ryhmät tunti

sivat kuuluvansa sen paremmin muidenkaan puhtaasti ammattiliit-tojen yhteyteen. Annettujen evästysten mukaan ovat osastot ilmoit-taneet toivomuksen, että nykyinen sekaliitto olisi säilytettävä ja mikäli mahdollista sen toimintaa nykyisessä muodossaan kehitettävä itsenäisen liiton pohjalla. Siksi toivoisimmekin saavamme tässä alussa SAK:n tukea ja luulisimme ennen pitkää olevamme kyllin voimak-
s

*

Tämän tarkoituksen edistämiseksi haluaisinkin Työvaliokunnan , päätöslauselmaehdotuksessa muutettavaksi sen kolmannen kohdan sanamuotoa selventämään sitä ajatusta, että Työläisliittoa liittona ei lopetettaisi, vaan sen toiniintaa pyrittäisiin kehittämään. Ehdotan tämän kohdan kuuluvaksi seuraavana:

I VEdustajakokous vahvistaa v. 1939 Valtuuston kokouksen Työ- valiokunnalle myöntämät valtuudet Työläisliiton toiminnan järjestä- misestä niin muutettuna, että Työläisliiton toimintaa, mikäli mahdol- lista, pyrittäisiin kehittämään itsenäisenä liittona. Kiinnittäessään erikoista huomiota niihin laajoihin järjestymättömiin työntekijäryh- miin, jotka kuuluvat lähinnä Työläisliiton toimialaan, kehoittaa edustajakokous Työvaliokuntaa tarkoituksenmukaisin keinoin edistä- mään näiden ryhmien järjestämistä Työläisliiton alaisiin osastoihin.*

Edv. Nyqvist: Sen esityksen johdosta, mikä tarkoittaa Muurarien liiton lakkauttamista, haluaisin minä muutamalla sanalla kosketella juttua.

Vuoden 1934 pöytäkirjasta käy selville, että ei tuona aikana näyt- täytynyt olevan mitään tarvetta näiden liittofajojen muuttamiselle. Eikä myöskään tämän kuuden vuoden aikana, joka tuosta kokouk- sesta on kulunut, ole kukaan asianomaisista koko maassa ilmoittanut haluavansa tällaista rajan muutosta eikä siis muuttamisen halua ra- kennusliittoon. Se, että Porin rakennustyöläisten osasto haluaa meidät ilman muuta kytkeä suureen rakennusliittoon, on tietenkin pohjaltaan oikea ajaTusT^MTtrta^mo-pelfeMTäjtatus ei mielestäni riittä poistamaan eikä vastaamaan niitä vaatimuksia, joita käytäntö tälle asettaa. Niissä perusteissa, joita täällä on mainittu osaston asian puolesta, käy esille — jos olisi ilkeä — aika paljon tilaa vitsailullekin. Täällä sanotaan nimenomaan eräässä kohdassa, että kaikki rakennustyöläiset eivät ole, kuullessaan rakennusliittoon, saaneet niitä palkkaetuja, joita se raskas työ edellyttäisi. Jos me olisimme ilkeitä voisimme sanoa, pitäisikö muurarien mennä sellaiseen liittoon, jossa heidän palkkansa putoaisivat. Ei kiitos — meillä ei ole siihen halua! Ja kun tämä meidän liittomme on kaikesta huolimatta pystynyt ylläpitämään jonkinlaista järjestökuria, jopa osittain hyvääkin, niin ei mielestäni senkään perus- teella olisi tarpeen tällaiseen jyrkkien vaatimusten toteuttamiseen, joita esityksessä esitetään. Sitä vastoin muurarit varmaan mielihyvin , näkisivät, että päätsi mainittuja rakennusaputyöläisiä myös sementti- työntekijät voisivat ilman muuta ammatin läheisyyden vuoksi liit- tyä Muurarien liittoon. Silloin sanoisimme: tervetuloa!

On totta, että rakennustyöläisten ja nimenomaan muurarien ja rapparien taholta ollaan tarpeettoman ylimielisiä muihin työläisiin nähden, ja ei mitään parempaa voi toivoa kuin sen, että nämä suh- teet ennen pitkää voisivat parantua. Mutta parantuvatko ne tällä tavoin kuin tässä on esitetty, se on asia erikseen. Minä puolestani epäi-

Ien, että tällainen jyrkkä toimenpide toistaiseksi johtaisi päinvastaiseen tulokseen, kuin-mihin esittäjät pyrkivät. Ja mennäkseni sellaisen kuin Edvard Huttusen selän taakse, 'haluaisin sanoa,' mitä hän on sanonut tällaisesta palkkotoimenpiteestä. Saanen lukea pienen pätkän vuoden 1934 pöytäkirjasta. Tässä sanoo Edvard Huttunen aikanaan: »Sitäpaitsi meidän järjestöelämässä yleensäkin ei pitäisi ottaa määräsvaltaa työläisten järjestäytymiseen nähden silloin, kun emme yleensä ole onnistuneet edes kaikkia työläisiä järjestöihin saamaan. Ensisijaisena kysymyksenä on saada työläiset järjestymään, toinen asia, mihin he kulloinkin kuuluvat.» Ja minä olen samaa mieltä. Run *ts*Sea» meidän ^ykyiseFjärjestomme vastaavat suurin piirtein meidän nykyistä kehitystä, pakkopäätöksiin Työvaliokuntakaan ei ole katsonut olevan aihetta, ja sen vuoksi on pyritty siihen, että muuraustyöntekijäin liitto edelleen toimisi itsenäisenä järjestönä, kuten tähänkin saakka.

Minä pyytäisin tämän johdosta, koska tulin sanoneeksi, että me mieluummin kannattaisimme aputyöläisten Muurarien liittoon liittymistä, ehdottaa, että Rakennustyöläisten liiton Porin osaston N:o 34 esitys hylätään, mutta että asianomaisia liittoja kehoitetaan keske-» nään neuvottelemaan tiilien ja laastinkantajain Muurarien liittoon siirtämisestä.

V. Suutari: Minä viittaan esitysvihossa kohtaan n:o 11, joka on aiheutunut siitä, että Kuljetustyöntekijäin liitto on joutunut monella alalla järjestämään sellaisia ryhmiä, jotka sitten myöhemmin ovat toiset liitot korjanneet. Näin on tapahtunut esim. autoalalla kaupungin sisärakenteissa. Kuljetustyöntekijäin liitto elää ehkä muutenkin kaikkein vaikeimmissa oloissa, ja sentähden pyytäisin edustajakokouksen kiinnittämään huomiota tähän meidän päätöslauselmaan.

On myös samanlainen tilanne satama-alalla, jossa Kunnantyyntekijäin liittoon kuuluu nostokurjenkäyttäjiä, ja ventilautatarhoissa, jotka välittömästi kuuluvat satamaliikenteen piiriin ja ovat juuri satamalastauksessa työskentelemässä.

Tällaiset seikat aiheuttivat Kuljetustyöntekijäin liiton tekemään tämän esityksen.

Y. Virtanen: Pyysin puheenvuoron esityksen n:o 8 johdosta, jonka on tehnyt Helsingin Automiesten ammattiosasto. Siinä esityksessä automiehet" esittävät tälle kokoukselle"~perustettavaksi uuden, erikoisesti autoalan _liikennetyöntekijäin liiton. Tässä esityksessä ^nTST'esitetään, että autoliikenteen-palveluksessa maasamme työskentelee puhtaasti palkkatyöläisinä sekä heihin verrattavina n. 54,500 henkeä. Tämä luku tietysti pitää suunnilleen paikkansa, mutta tässä ei ole otettu huomioon niitä autonkuljettajia, jotka syystä tai toisesta joutuvat olemaan joko niin pienellä paikkakunnalla, että mitään ammatillista toimintaa sinne ei voida saada, taikka sitten ovat kokonaan yksinään paikkakunnalla. Toisena eikä suinkaan vähemmän huomattavana syynä automiesten huonoon järjestyneisyyteen on" oman ammattialan käsittävän keskusjärjestön puute. Sillä vähemmänkin valistuneissa yksilöissä on havaittu yhteenkuuluvaisuutta, kun on saman alan yksilöitä ja heidän etunsa kysymyksessä. Mutta se on harvoin, kun tavallinen autonkuljettaja kyselee, kun hän tulee ammattiosastoon, minkä liiton alainen se on, vaan pääasiassa kyselee osastoa. Ainakin tästä kohtaa heille ei ole mitään etua uuden liiton perustamiseen. Toiseksi tässä alustuksessa ei missään kohdassa ole esitetty, millä tavalla saataisiin autoalan työntekijät

paremmin järjestymään, joka olisi ensimmäinen ehto jonkun uuden liiton perustamiseen nähden. Ei voida kuvitellakaan, että Kuljetustyöntekijäin liitto, joka tällä kertaa on verrattain pieni, pantaisiin kahteen osaan. Suunnilleen autoalan työntekijät ja satamatyöntekijät käsittävät puolet. Näin ollen kumpikin liitto sillä tavalla tulisi kykenemättömäksi ajamaan palkkatyöläisten järjestämistä ja samoin muitakin etuja.

Minä Turun autonkuljettajani osaston edustajana yhdyn Kuljetustyöntekijäin liiton liittotoimikimnan esittämään ponteen sen vuoksi, ettei tässä Työvaliokunnan lausunnossakaan ole sellaista, jota ei voisi hyväksyä, mutta Työvaliokunta pääasiassa kohdistaa lausuntonsa nykyiseen tilanteeseen. - - ' , . . .

E. A. Vuori: Kysymys liittorajoista on aina esiintynyt edustajakokouksissa, kuten luonnollista on. Tämähän on se kysymys, jonka puitteissa tarkastetaan liikkeemme luonnollista kasvua vuosien varrella. Tehtäköönpä kuinkakin hyviä järjestömuotopäätöksiä tahansa, niin jäljestä päin harkitaan, että olosuhteitten muutoksesta tai muusta syystä johtuen nämä tehdyt järjestömuotopäätökset eivät ole kaikissa suhteissa käytäntöön sopivia ja niihin täytyy tehdä vissejä muutoksia. v

Näin on käynyt SAK:ssa ja näin on käynyt kaikissa ammatillisissa keskusjärjestöissä, kuten hyvin muistamme edellisen ammattijärjestön historiasta.

Mitä tulee Työvaliokunnan esitykseen tästä kysymyksestä, niin se toteaa vain ne välttämättömät muutokset, jotka on ollut pakko tehdä kuluneena toimintakautena. Siinä ei varsinaisesti mitään uusia järjestömuotoja esitetä. Ja Työvaliokunta tyytyy näihin tehtyihin esityksiin nähden ehdottamaan, että pysyttäisiin mahdollisuuksien mukaan aikaisemman käytännön pohjalla.

Minusta tuntuu, että kovin suuresti poikkeavaan kannanottoon ei ole tässä vaiheessa perusteita. Täällähän voidaan tietysti keskustella loputtomiin esim. siitä, että muurarit eivät ole noudattaneet niitä periaatteita, joita on lyöty kiinni teollisuusliittomuodoista j.n.e., mutta tässä on juuri eräs kohta, jossa sekä käytäntö että pitkäaikaiset perinteet ovat olleet sellaisena esteenä, ettei ole saanut teorian mukaan möyhittyä tätä järjestömuotoa.

Yhtyisin tässä suurin piirtein toveri Nyqvistiin siinä kohdassa, kun hän sanoo, että pitää koettaa vähitellen saada nämä järjestöt keskustelemaan tästä asiasta. Se tie, jota toveri Nyqvist ehdottaa nyt kuljettavaksi, ei tunnu perustellulta, sillä kyllä esimerkiksi laastinkantajat ja sementtimiehet, kyllä ne voivat kuulua rakennusliittoon siinä kuin muurareihin, mikä edellinen on lähempänä niitä, periaatteita, joiden pohjalla on koetettu rakentaa SAK:n järjestömuotoa. Ja se on aikaisemman järjestömuotopäätöksen mukaistakin.

Toveri Suutarin huomautukseen kaupunkien sisäisestä liikenteestä on sanottava, että asia koskenee, mikäli tiedän, vain sellaisia sisäliikennelinjoja, joiden työnantajana on kunta. Kuruiantöytäjäin liitto käsittää ammatteihin katsottuna varsin kirjavan joukon mitä erilaisimpia ammatteja. Eivätkö nämä työntekijät voi liittyä tähän liittoon ammatinsa perusteella, siis vain sen perusteella, minkälaisen työnantajan palveluksessa he ovat. He ovat kuntien palveluksessa ja työnantajan samankaltaisuus yhdistää näitä erilaisia ammattialoja. Se, että tällä on hyvin vahvat perustat, osoittaa kunnantöytäjäin liiton ripeä ja voimakas kehitys eri maissa.

Käytännöstä myöskin tiedetään, että kunnantyöntekijäin palkkasuhteet eivät yleensä järjesty kuten yksityisen työnantajan töissä olevien palkat. Siinä tarvitaan viralliset päätökset ja palkkaliikkeet on hoidettava toisenlaisella pohjalla kuin yksityisen työnantajan työssä olevien työntekijäin palkkaliikkeet.

Tämä toveri Virtasen automies juttu, siinähan Työvaliokunta asiallisesti pysyy aikaisemman järjestömuotopäätöksen pohjalla, mutta on olemassa halua korostaa sitä epäamatöntä tosiasiaa, että Kuljetustyöntekijäin liiton on syytä tarkoin huolehtia siitä, että kaksi niin erilaista, ainakin meidän oloissamme erilaista työntekijäryhmää kuin satamatyömiehet ja automiehet viihtyisivät samassa liitossa ja sitä SAK:n Työvaliokunta tarkoittaa lausueessaan, että liiton on kiinnitettävä tähän seikkaan huomiota. Tosiasiaan nimittäin on, että automiehissä on paljon sellaisia aineksia, jotka katsovat olevansa jollakin tavalla toisenlaisia työntekijöitä kuin satamatyöntekijät eivätkä aina tunne oloaan mukavaksi, jos liitossa asioista johtavasti määrää yksistään satamatyöntekijäin ryhmä.

Näyttää ainakin pitkälle eteenpäin katsoen, että ei meillä-^{ele-^}aiiaa. kahta erilaista liittoa pitää, siis automiesten liittoa[^]STatamamiesten liittoa. Pitäisi meidän voida kulkea samaa linjaa kuin on kuljettu Skandinaavian maissa ja useimmissa muissa maissa, missä nämä hyvin erilaatuiset työalat ovat vuosikymmenet työskennelleet rinnakkain. Se edellyttää sitä, että kummankin työalan edustajain taholta osoitetaan riittävä määrä sopeutuvaisuutta ja toistensa sietämistä, ettei kumpikaan ryhmä tunne oloaan epä mukavaksi samassa liitossa.

Toveri Pietikäisen ehdotus ei asiallisesti paljon poikennut tästä Työvaliokunnan sanamuodosta. Hänenkin ehdotuksessaan ehdotettiin Työvaliokunnalle laajoja valtuuksia, jotka merkitsevät sitä, että Työvaliokunnalla on oikeus, milloin olosuhteet siis näyttävät sitä vaativan, ryhtyä toimenpiteisiin olojen järjestämiseksi Työläisliiton kohdalta, että järjestämistyö kaikilla niillä aloilla, jotka Työläisliittoon kuuluvat, pääsisi tehokkaammassa muodossa eteenpäin.

Työvaliokunnalla oli silloin, kun valtuudet pyydettiin, aikomuksena ryhtyä järjestämään jonkinlaista tehdas- ja sekatyöväenliittoa, johon Työläisliiton jäsenosastot olisivat liittyneet, mutta sittemmin, tuli esille toisia näkökohtia ja sitten tuli sota väliin ja Työvaliokunnassa heräsi ajatus, etteikö tästä Työläisliitost sittenkin voitaisi kehittää elinvoimaista liittoa.

Sen vuoksi Työvaliokunta on varannut sen mahdollisuuden, että Työläisliitto edelleen saisi elää. Mutta siltä varalta, että olosuhteet osoittautuisivat sellaisiksi, että liiton yhdistäminenkin voitaisiin suorittaa, niin olisi hyvä, että Työvaliokunnalla olisi siihen oikeuttavat valtuudet.

O.J.eskinen: Tässä jo SAK:n puheenjohtaja mainitsi Kunnantyöntekijäin liiton käsittävän ne alat, millä työaloilla kunnantyöntekijät ja toimen- ja viranhaltijat työskentelevät, ja että nämä liittorajat on jo määritetty aikaisemmin. Sanalla sanoen sehän käsittää eräällä lailla teollisuudenalan: kaikkien kaupunkien ja kauppaloiden työntekijät, toime- ja viranhaltijat. Jos näissä laitoksissa sitten työskentelee autonkuljettajia, satamanosturien käyttäjiä tai muita niihin verrattavia, he ovat jo meidän liiton alaisuuteen pyrkineet ja liittyneet, toiset aikaisemmin toiset myöhemmin. Ja heidän työolot on saatu järjestetyksi tyydyttävällä tavalla useissa kaupungeissa. Olisihan vää-

rin, että lähdetäisiin pakottamaan kaupunkien työntekijöitä luopumaan omasta liitostaan, johon he luonteenomaisesti palkkaetusjensa turvaamiseksi ovat liittyneet. Sen vuoksi tämä automiesten ammattiosaston esitys tuntuu perin oudolta.

Minä en kuluta kokouksen aikaa pitemmälti. Meidän liiton liittotoimikunta vastustaa kaikkia niitä toimenpiteitä, mitkä kohdistuvat kunnantyöntekijäin, toimen- ja viranhaltijain eristämiseksi liittomme toimipiiristä muodossa tai toisessa, ja ehdottaa, että Työvaliokunnan lausunto tästä asiasta hyväksyttäisiin.

U. Nurminen: Kaikkina niinä vuosina, kun Rakennustyöväen liitolla ja nyt myöhemmin Rakennustyöläisten Hitolla on ollut toimintaa, sen liiton taholta on juuri halvemmin palkattujen työntekijäin oikeuksia ammattimiesten tukemana mahdollisimman paljon pyritty avustamaan. Palkkaliikkeet, joita on käyty, ovat siitä selvänä todistuksena: ja viimeksi tänä kesänä yhteisesti käydyt palkkaliikkeet. Niissähän työnantajat ovat tarjonneet prosenteissa sekatyöntekijöille saman korotuksen kuin ammattimiehille, joka siis tietäisi, että palkankorotus olisi rahassa jäänyt aputyöntekijöille pienemmäksi kuin ammattimiehille. Mutta ammattimiesten ja liiton yhteisellä avustuksella on aputyöläisten palkkoja nostettu rahassa saman verran ja toisin paikoin hiukan enemmän kuin ammattimiesten palkkoja. Näin ollen minun täytyy siis huomauttaa; että toveri Nyqvistin lausunto Rakennustyöläisten liitosta oli ilkeys.

Periaatehan — siitä lähtien kun teollisuusliittorajoihin siirryttiin — on ollut se, että rakennustyöntekijäin pitäisi kuulua yhteen liittoon. Se, ettei tätä vielä ole käytännössä aikaansaatu, on toinen asia, joka ei estä sitä, että tuota järjestömuotoperiaatetta olisi mahdollisimman nopeasti nyt jo aika myöskin käytännössä saada toteutettua. Toveri Nyqvist teki täällä ehdotuksen, että pitäisi ryhtyä järjestelemään tätä rakennustyöläisten järjestömuotokysymystä vielä sekavammin kuin mitä ne tällä kertaa ovat. Tällainen esitys mielestäni ei asiaa korjaa, vaan toista tietä siinä pitäisi eteenpäin päästä.

T. Lang: Porin rakennusosaston N:o 43 esityksen johdosta haluan esittää muutamia yksityiskohtaisia lisä. Ensinnäkin tämä juttu — niinkuin on jo huomauttutkin — ei ole aivan tämän päivän kysymys. Siitä on paljon keskusteltu järjestöjen kokouksissa. Eikä tässä Porin osaston esityksessä kai olisi-erikoisemmin muuta vikaa, mutta siinä hätäillään enemmän asiassa kuin muut olosuhteet sallivat. Onhan tunnettua, että meidän liitossa on ollut pyrkimys harjoittaa sellaista valistustyötä, että liitto saataisiin liittymään rakennusliittoon. Ja tässä suhteessa viimeksi pidetty edustajakokous teki päätöksen, jolla päätöksellä se velvoitti liittotoimikuntaa harjoittamaan sellaista valistustyötä, että liittomme saadaan liitettyksi rakennusliittoon.

Mutta tässä valistustyön teossa kehitys ei ole kulkenut tasaisesti eteenpäin. On muutamia hyviä paikkakuntia tässä suhteessa, mutta on ollut huonojakin paikkakuntia. Pori mahdollisesti on sellainen, että muurarien ja rakennustyöläisten välillä ori heikko, yhteistoiminta. Mutta sellaiset osastot kuin esim. Tampereen osasto, joka on kohta meidän maaseutukaupungeistamme liittomme suurin osasto yli 200 " jäsenenä, heillä on yhteistoiminta järjestetty keskustuimikunnan kautta rakennustyöläisten kanssa, ja muutenkin heidän toimintansa rakennustyöläisten kanssa on ollut tavattoman kiinteä ja hyvä.

Tuloksetkin ovat olleet nähtävissä; m.m. rakennusalan työtaistelu, joka Tampereella käytiin vuonna 1938. Tässä rakennustyöläisten Porin osaston perusteluissa esiintyy muutamia, ylläsanontoja, joten haluan niihin muutamalla sanalla puuttua. »Rakennusosalalla muurarit koettavat keinotekoisesti elättää lapsellista ammattikuntahenkeä.» Tosiasiassa näin on ollut vanhempina aikoina, mutta joka tapauksessa meidän liittokokouksemme päätös edellyttää, että tällainen lapsellinen ammattikuntahenki häviäisi. Ja myös rationalisoinnin kehittyminen meidän alallamme antaa siihen enemmän mahdollisuuksia kuin aikaisemmin on ollut. Sitten täällä sanotaan hiukan laajemmalti tähtäävästi: muurareilla on paremmat palkat. »Siitä useasti johtuneekin, että muurarit joutuvat, rakennusosalalla toisten työläisryhmien jou- tuessa työnantajan palkkarettelöön, asettautumaan tahtomattaan- kin työnantajain puolelle taistelevia työläisiä vastaan.» Tällaista ei tunteakseni ole tapahtunut enää moniin vuosiin meidän järjestynei- den muuraustyöläisten kohdalta. Sitten sanotaan aputyöläisten pal- koista, laastin- ja tulenkantajista: »Heidän paikkannorminsa on myös- kin sidottu kiinteästi muurarien työsaavutuksiin». Sehän ei pidä paik- kaansa, että se kiinteästi olisi sidottu. Viimeinen ylisana on, että muu- rarit välttyisivät työskentelemästä rikkurien kanssa. Tällaisia tapauk- sia ei moneen vuoteen tunneta, että järjestynyt muurari olisi työsken- nellyt rikkurin kanssa.

Tämän johdosta ei ole enempää sanottavaa, kuin että lienee syytä rauhallisesti odottaa valistustyön tulosta, jotta päästäisiin eteenpäin siihen, mihin tässä esityksessä tähdätään.

Puheenjohtaja: Asian käsittely keskeytetään.

Menettelytapavaliokunnan mietintö nro 2.

E. Lähde: Sen keskustelun jälkeen, joka edustajakokouksessa suori- tettiin vuoden 1939 toimintakertomuksen yhteydessä sekä samalla käsitellyssä alustusvihossa olevasta esityksestä n:o 1, koskeva Crich- ton- Vulcanin lakkoa, sai menettelytapavaliokunta tehtäväkseen laatia asiasta mietinnön ja tuoda ehdotuksensa siitä edustajakokoukselle.

Menettelytapavaliokunta ehdottaa ensinnäkin, että toimintakerto- mus tässäkin kohtaa hyväksyttäisiin.

Mitä tulee alustusvihossa olevan asian N:o 1 johdosta annettavaan lausuntoon, ehdottaa valiokunta edustajakokouksen hyväksyttä- väksi seuraavaa:

Tutustuttuaan Crichton-Vulcan O.Y:n lakkojutussa syntyneisiin asiakirjoihin ja saatuaan tarpeelliset lisäselvitykset sekä SAK:ta että Suomen Metallityöväen liitolta, lausuu valiokunta käsitykse- nään seuraavaa:

Periaatteellista erimielisyyttä mainitun työtaistelun lopettamiseen nähden ei SAK:n ja liiton välillä ole ollut. Sensijaan ei ole riittävällä joustavuudella voitu sopia niistä muodoista, joilla asia olisi voitu hoitaa lopulliseen ratkaisuun. Koska tapahtuneita tosiasioita ei kui- tenkaan voida miksiäkään muuttaa ja koska sekä SAK:n Työvalio- kunta että Suomen Metallityöväen liiton toimikunta ovat pyrkineet kyseessäolevassa asiassa koko ammattiyhdistysliikettä tyydyttävään ratkaisuun, katsoo valiokunta, että se erimielisyys, mikä asiassa on ilmennyt, koskee enemmän muodollista kuin asiallista puolta. Lisäksi

on valiokunta voinut todeta, että SAK:n Työvaliokunnan päätös lakkoavustuksen lopettamisesta on hyvin perusteltavissa, koska Crichton-Vulcanin työtaistelussa SAK menetti kolmanneksen varoistaan samanaikaisesti kun sen velvollisuus oli avustaa muitakin käynnissä olleita työtaistelulta.

Ottaen huomioon ne kokemukset mitkä edellämainitussa työtaistelussa on saavutettu, sekä pitäen silmällä sitä, että luottamuksellinen yhteistyö SAK:n ja liittojen välillä on kaiken tuloksellisen toiminnan perusta, valiokunta katsoo, ettei SAK:n edustajakokouksella menneeseen toimintaan nähden ole muuta tehtävää kuin antaa tunnustus metallityöläisten reippaalle taistelulle elinehtojensa parantamisen puolesta sekä toiselta puolen lausua, että SAK:n Työvaliokunnalla, koko maan ammattiyhdistysliikkeen edun huomioonottaen, on ollut perustellut syyt kannanottoihinsa.

Kun edustajakokouksen tehtävänä on ensi kädessä, menneet kokemukset huomioonottaen, viitoittaa suunta tulevaa toimintaa varten ja luoda mahdollisimman luja pohja luottamukselliselle yhteistyölle koko ammattiyhdistysväen keskuudessa, ehdottaa valiokunta kokouksen päätettäväksi seuraavaa:

että vastaisuudessa olisi päästävä siihen, että SAK:n ja liittojen samoin kuin asianomaisen liiton ja paikallisen lakon johdon välinen yhteistyö työtaistelujen johtamisessa muodostuisi mahdollisimman läheiseksi;

että on pyrittävä pitämään ammattiyhdistysliikkeen rintama ehyenä ja vältettävä puolin ja toisin sellaisia toimenpiteitä, joista voi syntyä toiminnan eheyttä haittaavia ristiriitoja.

Ernst Lähde.

K. E. Kalpio.

Oskari Patin.

K. Huhmar-Salo

Edvin Karlsson.

Uno Nurminen.

Eero A. Vuori.

Eriävä mielipide valiokunnan mietintöön:"

»Ilmoitan eriävän mielipiteeni menettelytapavaliokunnan lausuntoon, sillä olen sitä mieltä, että asia olisi hyväksyttävä Suomen Metallityöväen liittotoimikunnan lausunnon mukaan.

K. Huhmar-Salo.»

>*E. Lähde:* Valiokunta on mietinnön laatiessaan lähtenyt siitä, että edustajakokouksella on kaikki syy olemassa-sellaiseen, joka kehoittaa rakentamaan tässä nyt esillä olevassa asiassa, jossa on kysymys verrattain suuresta taistelusta, rauha ja ystävyys sekä luottamukselliset suhteet maamme ammatillisen keskusjärjestön ja eri liittojen välillä. Samalla on valiokunta tahtonut antaa metallityöläisille tunnustuksen siitä reippaudesta, jolla he ovat lähteneet taisteluun paikkaehtojensa puolesta. Valiokunta toivoo, että sen ehdotus tulisi edustajakokouksessa hyväksytyksi.

K/Nordblom: Tässä valiokunnan mietinnön toisessa ponnassa tuntuu oikeastaan siltä, että sen sanamuoto on sellainen, niin kuin vastuu tapahtumasta asetettaisiin Metallityöväen liiton kannettavaksi

vaikka tosiasia oli se, että Metallityöväen liitto monta kertaa pyysi sellaista menettelytapaa noudatettavaksi, jota se itse esitti.

Mikäli ei täältä tulla esittämään hyväksyttäväksi Metallityöväen liiton liittokokouksen päätöstä, niin minä ehdottaisin, että hyväksytäisiin Turun Metallityöväen ammattiosaston ponsi.

K: *Huhmar-Salo*: Allekirjoittanut menettelytapavaliokunnan jäsenenä pisti eriävän mielipiteensä, koska tehtyä ja todettua tapahtumaa ei voitu ottaa siihen lausuntoon, ja sen vuoksi, koska meidän edustajakokouksemme ja liittovaltuustomme ovat käsitelleet asian ja hyväksyneet liittovaltuuston toimenpiteet asiassa. Sen vuoksi minä ehdottaisin, että edustajakokous hyväksyisi tämän Metallityöväen liiton liittotoimikunnan lausunnon, joka on täällä esittelyvihkosessa. Siinä esittelyvihkosessa vedotaan liittovaltuuston päätökseen, joka on tehty 20 päivänä elokuuta 1939 pidetyssä kokouksessa. Mutta koska se ei ole edustajien tiedossa, ininä voim sen lukea täällä.

»1) Liittovaltuusto paheksuu SAK:n puheenjohtajan E. A. Vuoren menettelyn hänen kirjoituksensa johdosta heinäkuun 28 p:nä ilmestyneessä Palkkatyöläisessä, jossa on Crichton-Vulcan Oy:llä vallinneen lakon johdosta tuotu esiin seikkoja, jotka taistelun vielä avoimena ollessa ja keskusjärjestön puheenjohtajan ominaisuudessa julkituotuina, ovat olleet omansa vakavasti vaarantamaan työtaistelussa olevien työläisten asemaa.

2) Liittovaltuusto pitää jyrkästi paheksuttavana sitä, että SAK:n Työvaliokunta on päästänyt julkisuuteen SAK:n ja Suomen Metallityöväen liiton välillä syntyneen ristiriidan, sillä puheena olevien ristiriitojen julkisuuteen saattamisella on aiheutettu valitettavaa haittaa sekä työtaistelun kululle että ammattiyhdistysliikkeemme vastaiselle kehitykselle.»

Tämän ehdottaisin hyväksyttäväksi.

N. *Vilkman*: Vakavana ammattiyhdistysmiehenä ja edustaen joukkoja, jotka myös ovat samaa mielipidettä kanssani, en voi asiaa sivuuttaa. En tahdo puhua lakosta ja niistä seurauksista, vaan tästä menettelytapavaliokunnan saannoksesta. Tässä alussa mainitaan, että vastaisuudessa — nyt ei ole puhe vastaisuudesta, vaan menneisyydestä. Ja menettelytapavaliokunnan olisi pitänyt ottaa huomioon ensiksi menneisyys ja sitten vasta vastaisuus. Sitten täällä on lausunnon loppupuolella »vältettävä puolin ja toisin». Mikä on se toinen puoli? Työvaliokunta on toinen puoli, mikä on se toinen puoli? Sillä tarkoitetaan meitä! Ja minä puolestani uskon, että ne joukot, jotka minut ovat lähettäneet tänne, eivät hyväksy tätä. Ja näin ollen minä kannatan Huhmar-Salon esittämää alustusta.

U. *Lindström*: Ensinnäkin täytyy valittaa sitä, että menettelytapavaliokunta ei ole löytänyt sopivampaa muotoa perusteilleen, jossa se olisi tyydyttänyt kumpaistakin asiapuolta. Siellähän hyvin varovasti sivellään Työvaliokunnan menettelyä ja päädytään siihen, että itse asiassa ei ole mitään erimielisyyttä ollut. Sanotaan tosin muodollisesta puolesta, ja se ei merkitse yhtään mitään. Päävastoin se antaa tunnustuksen Työvaliokunnan harkitsemattomalle menettelylle. Se mitä tähän on otettu metallityöläisiä tyydyttämään, on tarkoitettu pientä lasta hyvittämään. Tunnustetaan metallityöläisten reip^hpaus. Mutta toiselta puolen taas kun päädytään ponsiin, heitetään vielä jonkinlainen- varjo, että metallityöläisten liiton välisissä suhteissa

«

olisi ollut jotakin epäselvää ja luonnotonta. Tämä ei ole tosiasioiden mukaista.

Sen vuoksi minä vain valitan, etten voi yhtyä menettelytapavalio-kunnan lausuntoon, vaan olevien olojen pakosta ja myöskin, jos on johdonmukainen, täytyy noudattaa liittonsa elimien ja etenkin liitto-kokouksen päätöstä, ja ne tekivät tässä asiassa koko joukon toisen-laisen päätöksen.. Ybdyn vain kannattamaan Huhmar-Salon tekemää ehdotusta.

N. Välläri: Merimies-Unionissa on aina omaksuttu se kanta, että milloin tulee SAK:ssa kysymykseen asia, joka koskee määrätyn alan työntekijöitä, on SAK:n johdon silloin noudatettava asianomaisen ammattiliiton johdon omaksumaa kantaa, koska sen täytyy luottaa siihen, että liiton johto tuntee alansa työntekijäin kunkin hetken tarpeet parhaiten.

Tältä pohjalta lähtien olemme joutuneet aikaisemmin esiintymään aika voimakkaasti SAK:n johtoa vastaan sen vuoksi, että se on ollut toisella kannalla kuin Merimies-Unioni ja me olemme pitäneet itseämme asiantuntijoina silloin, kun merimiehistä on ollut kysymys. Tässä tapauksessa on SAK:n johto noudattanut sitä linjaa, jota me olemme vaatineet aikaisemmin noudattamaan.

Kun on oltu pääministerin luona neuvottelemassa välitysehdoista ja Metallityöväen liiton edustaja on selittänyt voivansa suositella pääministerin ehdotusta, niin koska kukaan ei lähde syömään sel-laista, jota ei itse hyväksy, niin on luonnollista, että SAK:n johto on asettunut samalle kannalle, siis tämän välitysehdotuksen hyväksymi-sen kannalle, koska sen on täytynyt ottaa huomioon, että Metallityöväen liiton johto on tuntenut paremmin lakkolaisten mielialan kuin SAK:n johto, jolla ei ole ollut välitöntä kosketusta lakkolaisiin.

SAK:n johto on näin ollen meidän mielestämme menetellyt oikein nou^2a^assai)uMe+allityöväen liiton kannanottoa eikä sitä voida, JäJtTtä_tässä kysymyksessä m'tJnHän syyttelemään""~*~

AikolnäänMerimies- Unionin taholta on ilmoitettu tähän kysymykseen kanta Valtuuston kokouksessa ja tämä meidän kannanottomme on hyväksytty meidän toimintakertomuksemme yhteydessä Unionin edustajakokouksessa eikä miltään meidän jäsenistömme taholta ole muuta kantaa esitetty. Tämän vuoksi Merimies-Unionin ryhmä esiin-tyy yhtenäisesti asettamalla valiokuntamietinnön kannalle, vaikka jollakulla meidän edustajaryhmämme jäsenellä henkilökohtaisesti voisi olla tästä poikkeava kanta.

Me olemme tahtoneet esiintymisemme yhtenäiseksi ja teemme sen vatedeskin.

T. Mansner: Kun tämän edustajakokouksen tarkoituksena on — pitäisi olla^—kiihkottomuuden merkeissä arvostella menettelyä ja niitä mahdollisia erehdyksiä, joita matkan varrella on saatettu tehdä, ennen kaikkea sellaisia päätöksiä, jotka viittaisivat tulevaisuuteen, ja jotta tällaiset ristiriidat, joista tämä esillä oleva asia on eräs esi-merkki, eivät pääsisi syntymään, ja kun menettelytapavalio-kuntakin on rakentanut tällaisen lausunnon, niin suosittelen tämän mietinnön hyväksymistä.

Minä toivoisin, että keskustelu tästä lopetettaisiin tähän, koska itse päätökseen nähden ei voida puhumalla puolin ja toisin vaikuttaa, koska kannanotot ovat tulleet jokaiselle määrätyksi. Tästähän käy-tiin pitkä ja monipuolinen keskustelu lähete-keskustelun yhteydessä. Ehdotan, että puheenvuorot rajoitettaisiin.

Päätös: Puheenvuorot rajoitettiin.

V. Tattari: Osastoni evästi minua olemaan tämän Turun Metallityöläisten ammattiosaston esitysten kannalla ja takana. Mutta koska tämä Metallityöväen liiton liittovaltuuston kanta on lähinnä tätä kantaa, siis asiallisesti sama, niin katson velvollisuudekseni ja oikeudenmukaiseksikin eväitäni kohtaan äänestää tai yhtyä täällä Metallityöväen liiton liittovaltuuston esittämään kantaan, koska siihen turkulaisetkin toverit osaston edustajina ovat yhtyneet asian selvyydeksi.

U. Nurminen: Tämän valiokunnan mietinnön suhteen on täällä metallityöläisten edustajain taholta tehty kysely, että mitä tarkoittaa tämä »puolin ja toisin» vältettävä sellaisia toimenpiteitä, jotka johtaisivat erimielisyyteen. Tämä sama puheenvuoron käyttäjä mainitsi että tämä valiokunnan mietintö tähtää tulevaisuuteen, niin kuin tässä mietinnössä sanotaan; mutta hän kaipasi, että tässä olisi vain pidettävä menneisyydestä kiinni ja sen perusteella asia ratkaistava. Kun hän itse totesi, että se tarkoittaa tulevaisuutta, ja kun ohjeita annetaan tulevaa toimintaa silmällä pitäen, on kai silloin paikallaan, että sitä yhtenäisyyttä on pyrittävä edistämään puolin ja toisin. Ja kysymys siis samassa puheenvuorossa siitä, että ketä se tarkoittaa, ei näin ollen loogillisesti ole käsitettävissä.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelun kuluessa Lähde menettelytapavalioikunnan puheenjohtajana on esitellyt menettelytapavalioikunnan mietinnön.

Edustaja Nordblom on ehdottanut hyväksyttäväksi Turun Metallityöväen osaston 1) ponnien. Nordblomin ehdotus on kuitenkin ehdollinen. Edustaja Huhmar-Salo ehdottaa hyväksyttäväksi Metallityöväen liiton liittovaltuuston ponnien.

Tätä ehdotusta ovat kannattaneet Vilkmän ja Lindström. Nordblomin ehdotus oli ehdollinen, että ellei Huhmar-Salon ehdotusta tehdä, hänen ehdotuksensa astuu voimaan.

Selonteko myönnettiin oikeaksi.

Puheenjohtaja: Esitän hyväksyttäväksi seuraavan äänestysmenetelmän: Ne jotka hyväksyvät menettelytapavalioikunnan mietinnön, äänestävät *Jaa*. Jotka hyväksyvät Huhmar-Salon ehdotuksen, äänestävät *Ei*. Asian tärkeiden vuoksi ehdotan, että toimitetaan nimihuutoäänestys.

Puheenjohtajan äänestysesitys hyväksyttiin.

Päätös: Menettelytapavalioikunnan mietintö hyväksyttiin 55 äänellä 39 ääntä vastaan, jotka annettiin Huhmar-Salon ehdotuksen puolesta. Kaksi edustajaa pidättäytyi äänestyksestä.

T. Lang: Haluan erikoisesti huomioida sen seikan, että tässä äänestyksessä julkisesti 2 edustajaa ilmoitti äänestävänsä vastpin vakaumustaan.

K. Nordblom: Pidätän tilaisuuden mahdollisen vastalauseen tekemiseen.

N. Johteinen: Yhdyn kannattamaan Nordblomin esittämää vastalauseita.

Asia julistettiin loppuunkäsitellyksi.

Metallityöväen liiton edustajain eriävä mielipide,,

Myöhemmin jätettiin Metallityöväen liiton edustajain taholta pöytäkirjaan liitettäväksi seuraava eriävä mielipide:

Me allekirjoittaneet Suomen Metallityöväen liiton edustajat ilmoitamme täten eriävän mielipiteemme siihen päätökseen mikä tehtiin niukalla äänten enemmistöllä SAK:n edustajakokouksessa vuonna 1940 Crichton-Vulcan kysymyksessä.

*K. Huhmar*Salo*

Kaino Nordblom

V. Pirta

Uuno Perus

Nikolai Vilkmán

Martti Masalin

Arttur Alm

Karl Fagerlund

Otto Vartio

Urho Lindström

K. Salovaara

Felix Aarni

Puheenjohtaja: Järjestävä valiokunta ehdottaa, että klo 17 otetaan kahden tunnin loma ja kokousta jatketaan klo 19.

Päätös: Järjestävän valiokunnan ehdotus hyväksyttiin.

Jatkettiin järjestömuotojen ja Hittorajojen käsittelyä.

E. Syvänen: Helsingin Automiesten esitys on aivan johdonmukainen ja yksimielinen ja perustuu se osaston kantaan tässä asiassa jo vuosien aikana, vaikka sitä ei tähän mennessä ole vielä aikaisemmin Helsingin osaston taholta ajettukaan pontevasti. Olemme uskoneet, että Kuljetustyöntekijäin liitto hoitaa meidän automiesten asioita voimakkaammin. Tamperelaiset automiehet sen sijaan ovat jo liittomme perustavassa kokouksessa esittäneet oman liiton perustamista.' Samoin liittomme ensimmäisessä edustajakokouksessa Tampereen osasto teki samanlaisen esityksen, mutta päätettiin esitys mainitussa kokouksessa hylätä.

Mainitussa kokouksessa toimitsijavaaiissa tapahtui sellaisia kannottoja, jotka eivät tyydyttäneet järjestyneitä automiehiä sillä kertaa lainkaan., Tilanne on sen jälkeen edelleenkin automiesten osalta huonontunut, kun liittomme taloudellinen asema ei ole sallinut pitää palveluksessa kahta miestä. Valitan erikoisesti sitä, että toveri Airola siirrettiin liitostamme toisiin tehtäviin. Toveri Airola oli saavuttanut automiesten luottamuksen ja tehnyt suurtyön automiesten ammatillisen järjestäytymisen hyväksi. Perustettiinhan Airolan aikana automiesten keskuuteen ympäri maata parikymmentä osastoa, joista tällä kertaa on tietoni mukaan suurin osa nukkunut eräänlaiseen horrokseen, joka kipeästi kaipaisi herättämistä. Myönnän, että viime talvi ja nykyinen erittäin vaikea polttoainetilanne on lamaannuttanut automiesten harrastukset kokonaan yleisistä asioista.

V. Kiviniemi: Täällä on saman kysymyksen kohdalla esitys numero 10, jonka on tehnyt Jalometallityöntekijäin liitto, koristetakomolalla työskentelevien vetämiseksi Metallityöväen liitosta Jalometallityöntekijäin liittoon.

En olisi halunnut tästä kysymyksestä sen enempää puhua sen perus-

teellä, mikä vihossakin on nähtävissä, mutta Työvaliokunnan lausunnon johdosta, jossa lausutaan, että jalometallityöläisten järjestöllisen kehityksen edellytykset muodostuisivat paremmiksi sen kautta, että jalometallityöläiset siirtyisivät Metallityöväen liittoon, minä tahdon mainita muutaman sanan.

Kysymys jalometallityöläisten siirtymisestä Metallityöväen liittoon on useita kertoja ollut liittomme edustajakokouksen käsiteltävänä. Toistaiseksi ei myönteistä päätöstä tässä kysymyksessä ole syntynyt siitä syystä, että osa liittomme jäsenistöä on sitä vastustanut ja tämä osa on etupäässä käsityötä tekeviä ja kun tämä osa ammattilaisista on lisäksi verrattain heikosti järjestäytyntä, niin jos olisi syntynyt päätös, joka heitä ei miellyttä, olisi se vaara olemassa, että tämä ryhmä olisi jäänyt kokonaan ulkopuolelle järjestöme.

Ja kun katsomme, että meillä itsenäisenä liittona olisi paremmat mahdollisuudet tehdä järjestämistyötä tämän ryhmän keskuudessa, on pidetty edullisempänä, että liittomme toistaiseksi toimii itsenäisenä. Kun saamme järjestämistyön paremmin suoritetuksi, uskomme, että kysymys Metallityöväen liittoon siirtymisestä tulee uudelleen otettavaksi keskustelun alaiseksi.

Siihen mennessä pyydän liittoni puolesta ehdottaa, että ellei tätä ehdotusta tällaisenaan, mikä on tässä alustusviikkossa, hyväksytty, I niin annettaisiin liitollemme oikeus neuvotella Metallityöväen liiton kanssa näistä kysymyksistä, m.m. koristetekomotyöläisistä sekä eräistä muista epäselvistä liittorajatapauksista.

A. *Uusitalo*: Kiinteämpi yhteistoiminta rakennusalalla työskentelevien j liittojen kesken on hyvin tarpeen, kiinteämpi kuin tähän asti on ollut. Tosin on hyvä yhteistoiminta ollut esim. Helsingissä. Täällähän rakennustyöläisten keskustoimikuntaan kuuluu muurarien edustaja. Ja muurarien osaston kanssa on keskustoimikunta ollut varsin hyvässä yhteistoiminnassa erikoisesti juuri palkkauskysymystä ajettaessa. Mutta palkkauskysymyksen kohdalta katsoisimme, että olisi parantamisen varaa siinä, jos organisaatorinen yhteyskin saataisiin kiinteämmäksi. Tässä porilaisten esityksessä ilmenee myös, että on tosiaan se, että muurarit ovat hyvin järjestyneitä ja he voisivat kiinteämmässä yhteydessä ollen vaikuttaa hyvin huomattavasti toisiin ammattiryhmiin. En ole niitä, jotka ajattelisivat joitakin pakkotoimenpiteitä, sillä sellaisilla pakkotoimenpiteillä ei suinkaan tässä j mitään voita. Mutta valistustyön ja kasvatustyön avulla ja keskinäisen yhteisymmärryksen kautta päästään varmasti tässä hyvään yhteisymmärrykseen ja parempaan yhteistoimintaan.

Yhtyisin siihen ajatukseen, että on tässä Rakennustyöläisten liiton liittotoimikunnan esityksessä.

J. *Mehto*: Asianlaita on niin, että se osasto, mihin kuulun, on tämän esityksen tehnyt. Se on perusteltu asiallisesti, mutta sittenkään se ei ole niin ajankohtainen, että vaikka olen osaston jäsen ja olen ollut päätöstä tekemässä, niin en asianomaisena näe kiirettä liiton repimiseen, mutta ottaen huomioon ne seikat ja mitä tarjoaa naapurimaan, Ruotsin kuljetustyöläisten yhteistoiminta, täytyy tulla sellaiseen käsitykseen, että meillä on jotakin vinossa, kun meidän pitäisi repiä näin pieni järjestö kahtia.

Ruotsissa on liitossa 35,000 jäsentä ja niistä 16,000 automiehiä, 10,000 satamamiehiä, 5,000 varastomiehiä ja yli 3,000 sanomalehdenjakajia. Nämä kaikki sopivat kuulumaan yhteen.

En kannata enkä vastusta sitä meidän osaston ehdotusta. Tässä kysymyksessä on päästy sellaiseen ihmeelliseen tulokseen, että meidän osaston ehdotus on hyvä, Kuljetustyöntekijäin liiton ehdotus on hyvä ja Työvaliokunnan ehdotus on hyvä, joten kyllä siitä minun puolestani hyvä tulee.

V. Suutari: Automiehet ikävä kylläkin ovat liittorajakysymyksen, joka on muutenkin liitollemme kipeä, tehneet henkilökysymykseksi. Kun automiehet usein valittavat, että heidät syrjäytetään kuljetusliitossa, voin väittää, ettei se ole totta. Autonkuljettajat tekisivät itselleen kaikkein suurimman erehdyksen, jos he läksisivät kuljetusliitosta. Maaseudulla on autonkuljettajissa hyvinkin harkitsevia kansalaisia, mutta kun ottaa heidän sosiaalisen kehitystasonsa, siinä he ovat ehdottomasti valistumattomia. Minä perustelen tätä sillä, että autonkuljettajissa on paljon sellaisia, jotka ovat maalta tulleet, jotka ovat perintötalonsa myyneet tai torpan myyneet maalla, ostaneet linja-auton tai yksityisauton, ryhtyneet liikennöimään tällä autolla. Ja kun se liikennöiminen ei ole kannattanut, koska on ollut suuria yhtiöitä, jotka liikennöivät eri puolilla maata, yksityisyritystä ei tule toimeen näiden yhtiöiden kanssa, ne ovat menneet konkurssiin ja joutuneet palkkatyöläisen asemaan. Ei ole jäänyt kuin autonkuljettajan formu ja pussihousut; ja siihen perustuen ovat käsittäneet, että ovat parempia kuin tavalliset palkkatyöläiset, ja ovat menneet halvemmalla tekemään työtä kuin tavalliset palkkatyöläiset.

Emme ole koskaan tahtoneet estää autonkuljettajien järjestäytymistä emmekä jarruttaa sitä, etteivätkö autonkuljettajien olot tarvitsisi parannuksia. Mutta asia on kertakaikkiaan niin, että emme pääse tällä hetkellä tästä pitemmälle. Minä kyllä myönnän, että kerran tulee aika, jolloin autonkuljettajien on välttämättömyys perustaa oma liitto. Mutta niin kauan kuin Suomen palkkatyöväen luokka on tässä asemassa, niin eripuraista ja niin ryhmittynyt ammattikuntahengen mukaan, se ei voi tehokkaasti järjestäytyä, ellei se ota sitä periaatetta, jota Kuljetustyöntekijäin liitto on yrittänyt toteuttaa, nimittäin teollisuusliittoperiaatteen pohjalta.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelun kuluessa on tehty useita ehdotuksia. Asian luonteen vuoksi esitän, että kysymys kokonaisuudessaan lähetetään sääntö- ja järjestömuotovaliokuntaan.

Päätös: Asia lähetettiin järjestömuotovaliokuntaan.

Kokous keskeytettiin klo 17.15.

Kokous jatkui klo 19.05. Puheenjohtajana E. A. Vuori.

Rouva Johansson-Vlsborgin jäähyväiset.

Rouva Johansson-Visborg: Lausun ensiksi kiitokset keskusliiton toimikunnalle siitä, että olen saanut olla seuraamassa niiden kysymysten käsittelyä, jotka tulevat olemaan suuntaa, antavina teidän työllenne. On ollut hänelle suuri ilo saada olla läsnä, ja joskaan ei aina ole ymmärtänyt kieltä, on voinut kuitenkin tulkin avulla saada selvän siitä, mikä on ollut kysymyksessä. Meillä naisilla on harvoin tilaisuus olla muissa maissa omissa kongresseissamme,

ja sen vuoksi on ollut erikoisen mielenkiintoista olla mukana tällaisessa suuressa ammattiyhdistysväen kongressissa. Nythän meillä ei ole enää paljon tilaisuutta olla kansainvälisessä yhteistyössä. Meillä on vain jällellä yhteistyö Suomen kanssa. Tämä on meille ruotsalaisille ainoa ulkoma, missä saamme rauhassa toimia ja keskustella asioista. Varsinkin tässä maassa on ruotsalaisilla ollut paljon uutta ja mielenkiintoista nähtävänä kaiken sen jälkeen, mitä suomalaiset ovat läpikäyneet. Ihmettelen, että suomalaisilla on rohkeutta toimia ja uskoa tulevaisuuteen, vaikka kokemukset, joita viime talvi toi kansalle, olivat niin vaikeita. Meidän on vaikea tietää, mitä on tulossa, mutta sen tiedämme, että tarvitsemme yhteistunnetta ja yhteistyötä; ja sen vuoksi toivonkin, että ne päätökset, joita tehtäisiin, tulevat olemaan omiaan kehittämään työväen luokan yhteistunnetta ja yhteistä taistelua yhteisen päämäärän puolesta.

Oli suuri ilo vuosi sitten olla Suomessa naisten opintoviikolla, ja oli hyvin hauskaa saada tänä kesänä tavata useita suomalaisia tovereita kesäkodissamme Arnebergissä. Nyt olen saanut tehtäväkseni lausua ruotsalaisten naisten puolesta tervetulleiksi Anribergiin ne suomalaiset naiset, jotka tahtovat siellä kesälomansa viettää. Asia on taloudellisesti järjestetty, ja he tulevat kaikin tavoin tekemään parhaansa, että viihtyisyys tulisi olemaan mahdollisimman hyvä.

Lopuksi vielä kerran kiitän ja lausun suomalaiset tervetulleiksi Tukholmaan.

Puheenjohtaja Vuori vastasi rouva Johansson-Visborgin puheeseen.

!

Valistus- ja kasvatustyö.

Työjärjestyksen mukaan otettiin käsiteltäväksi Työvaliokunnan esitys valistus- ja kasvatustyöstä sekä siihen liittyvät esitykset.

/ . *Tuominen*: SAK:n Työvaliokunta on tehdessään esityksen valistus- ja kasvatustyöstä lähtenyt siitä näkökohdasta, että valistustyöllä on nykyisissä poikkeuksellisissa, epävakaisissa oloissa entistä suurempi merkitys ammattiyhdistysliikkeessä. Entistä suurempaan valistustyön eri muotojen tehostamiseen on käytävä, jotta voitaisiin jäsenistölle ja yleensä palkkatyöläisille saada selvitetyksi ammattiyhdistysliikkeen luonnetta, tehtäviä ja tarkoituksia. Nykyinen nopeasti vaihtuva tilanne voi johtaa harhapäätelmien tekoon työläisten keskuudessa, voi johtaa siihen, että pyritään etsimään uusia menettelytapoja, jotka kuitenkin eivät palkkatyöväelle tuo sitä pysyvää etua, jota ammattiyhdistysliike tavoittelee. Ammattiyhdistysliikkeen tarkoituksiperät niissä muodoissa, kuin ne meillä ovat vahvistetut edustajakokousten päätöksillä ja sääntöjen määräyksillä, ne merkitsevät todellisen pysyvän edun toteuttamista palkkatyöväen luokalle; Ja tässä mielessä valistustyötä on tehtävä, tämä on sen aatteellinen pohja ja perusta.

Mitä tulee valistustyön käytännölliseen järjestelyyn, on SAK:n Työvaliokunta sitä mieltä, että nykyistä keskitystä tällä alalla on ylläpidettävä siten, että varsinainen työn johto säilyy Työvaliokunnalla ja sen valistusjaostolla. Se laatii suunnitelmat ja ohjeet liitoille, jotka silti suorittavat melko itsenäisesti valistus- ja kasvatustyötä.

Tässä yhteydessä on muistettava, että viime vuosina, oikeastaan koko nykyisen ammattiyhdistysliikkeen aikana on ammatillisen valistustyön alalla meillä omaksuttu se periaate, että liitot pitävät palveluksessaan taloudellisten mahdollisuuksien mukaan yhtä tai useampia järjestäjiä, jotka suorittavat alallaan valistus- ja järjestämistyötä. Aikaisemminhan, ainakin Ammattijärjestön viimeisinä vuosina, kehittyi sellainen tapa, että Ammattijärjestön palveluksessa oli useampia järjestäjiä, jotka suorittivat järjestämistyötä useampien eri liittojen aloilla. Nyt on tällainen järjestely, mikä meillä on voimassa, osoittautunut varsin hyödylliseksi, ja tätä menettelytapaa valistustyössä olisi edelleenkin jatkettava. Mutta silti SAK:llakin täytyy olla palveluksessaan järjestäjiä; ensinnäkin sen vuoksi että on sellaisia työaloja, joilla ammatillinen järjestäytyminen on vasta vähän kehittynyttä, ja liitot ovat sen vuoksi hyvin heikkoja, ne eivät pysty yksinään tätä järjestämis- ja valistustyötä tekemään. Tämä SAK:n antama apu valistustyössä tulee kysymykseen ennen kaikkea maaseudun sekatyöläisten, maa-, metsä- ja uittotyöläisten sekä vientiteollisuuden työläisten keskuudessa suoritettavassa valistus- ja järjestämistyössä. Sen vuoksi Työvaliokunta katsoo edelleenkin tarpeelliseksi pitää SAK:n palveluksessa kahta vakituisuoltoista järjestäjää, joista toinen kohdistaa päätyöskentelynsä kaupunkipaikkoihin ja asutuskeskuksiin ja toinen pääasiallisesti maaseudulle. Paitsi näitä kahta järjestäjää, jotka ovat olleet meillä palveluksessa jo jonkun vuoden ajan, niin sen lisäksi tarvitaan myöskin määrättyjä aikoja silmällä pitäen tilapäisluontoisia järjestäjiä. Tällainen järjestäjä tulee kysymykseen ennen kaikkea ruotsinkielisiä jäseniä varten ja ruotsinkielisiä työpaikkoja varten. Niinikään naisten järjestämiseksi tarvitaan naisjärjestäjä, jollainen meillä onkin ollut määräaikaaisesti palkattuna. Tosin viime edustajakokouksen päätös edellyttäisi, että SAK:n palveluksessa täytyisi olla naisjärjestäjä vakituiseistakin, mutta taloudelliset mahdollisuudet eivät ole vielä sallineet tällaista järjestelyä; ja näyttää siltä, että nytkin on toistaiseksi tyydyttävä vain määräaikaiseen naisjärjestäjään. Työvaliokunta on harkinnut, että ainakin ensi talvikaudeksi kiinnitetään edelleenkin SAK:n palvelukseen toveri Siiri Saarinen.

Mitä tulee ruotsinkieliseen järjestäjään, on ajateltu sellainen ottaa meille ainakin 6 kuukauden ajaksi. Olemme jo aikaisemmin tänä vuonna koettaneet etsiä henkilöä, ruotsinkielistä toveria, joka olisi voinut tällaista järjestämistyötä jonkun kuukauden ajan tehdä, mutta on ollut vaikea saada irroitetuksi vakituisesta työstä tämän laatuisiin tehtäviin sopivaa henkilöä.

Paitsi näitä kahta tilapäisjärjestäjää tarvittaisiin myöskin valistus-työntekijää pohjolaan, sillä pohjolan olosuhteet ovat sikäli erikoislaatuiset, että siellä tarvittaisiin edelleen valistustyön tehostamista. SAK:n Työvaliokunta on ajatellutkin, että se joko ottaa 6 kuukauden ajaksi palvelukseensa pohjolaan järjestäjän tai sitten yhdessä jonkun toisen liiton kanssa — esim. Puutyöväen liiton kanssa — palkkaa vuoden ajaksi tällaisen pohjolan järjestäjän.

Tässä meidän valistustyöohjelmassamme on kosketeltu monia muitakin kysymyksiä, jotka valistustyön tehostamisen kannalta ovat tärkeitä, mutta en tahdo niihin kaikkiin kajota ja kuluttaa kokouksen aikaa. Huomautan vain Palkkatyöläisestä, että on tarkoituksena edelleenkin pitää Palkkatyöläinen ainakin, niiden liittojen äänenkannattajana, jotka ovat sen nyt omaksuneet. Palkkatyöläi-

sen rajoitetut palstat vaatisivat kuitenkin jonkinlaista uutta järjestelyä. Tällöin oh päädytty siihen, että on suunniteltu liitoille käytäntöön otettavaksi melko säännöllisesti erityisiä n.s. vaihtosivuja. Täten voitaisiin yleiselle tekstille saada enemmän tilaa, ja liittojen erikoiskirjoitukset y.m. uutiset mahtuisivat nykyistä paremmin lehteen. Tällainen järjestely tuottaisi liitoille verrattain pieniä kustannuksia, keskimäärin vaihtosivua kohti noin 400 markkaa. Ja kokemus osoittaa, -^ eräät liitot ovat tällaista systeemiä käyttäneet — että tämä järjestely on osoittautunut varsin onnistuneeksi ja herättänyt suurta mielenkiintoa ja hyväksymistä asianomaisen liiton jäsenistön keskuudessa. Jos liitot katsoisivat, että tällä tavoin valistustyön tehostaminen tulisi jossakin määrin liian kalliiksi, voitaisiin ajatella sitä, että pari sukulaisliittoa julkaisisi keskimäärin kerran kuukaudessa tällaisen erityisen liiton vaihtosivun. Sukulais* liitoina voitaisiin ajatella esim. Rakennustyöläisten liitto ja Muurarien liitto, Puutyöväen liitto ja Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto ja esim. Vaatetustyöläisten ja Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liitto.

Paitsi tällaisia liittojen vaihtosivuja voitaisiin Palkkatyöläisen toimitustavan tehostamiseksi ajatella julkaistavaksi lehdessä erityisiä paikallissivuja, siis määrättyä paikkakuntaa käsitteleviä sivuja. Tällainen ensimmäinen on tietävästi aivan lähiainakoina tulossakin.

Niin tarpeellinen kuin ruotsinkielisille jäsenille olisikin saada omalla kielellään myös ammattiyhdistyslehti luettavakseen, ei siihen ole kuitenkaan vieläkään taloudellisia mahdollisuuksia. Näyttää siltä, että on pakostakin tyydyttävä siihen järjestelyyn, jota on jonkin verran käytännössä kokeiltu, nimittäin siihen, että Arbetarbladet-lehdessä julkaistaan 2 kertaa kuukaudessa 4-sivuisen ammattiyhdistysliite. Näitä lehden numeroita jaetaan asianomaisen liiton jäsenille samoin edellytyksin kuin Palkkatyöläistäkin.

Mitä tulee taas varsinaiseen kasvatustyyöhön, Työvaliokunta pitää tärkeänä, että perusjärjestöjen toimitsijain kasvattamiseen kiinnitetään entistä suurempaa huomiota, ei ainoastaan SAK:n taholta, vaan myös liittojen taholta. Meillähän on aivan ilmeinen puute olemassa siinä suhteessa, että vanha toimitsija-aines väsyä ja siirtyä syrjään, eikä uutta pystyvää toimitsija-amesta ole kyllin nopeasti ehtinyt kasvaa sijaan. Sen vuoksi olisi käytävä käsiksi kaikkiin mahdollisiin keinoin kehittämään ja kasvattamaan perusjärjestöjen toimitsijoita, koska heidän pystyväisyydestään, innostuksestaan ammattiyhdistysliikettä kohtaan, heidän elävästä harrastuksestaan näissä asioissa ratkaisevasti riippuu koko meidän liikkeemme eteenpäinmeno ja meidän toimintamme tuloksellisuus. Näitä keinoja, joiden avulla pyritään kasvattamaan perusjärjestöjen toimitsijoita, voidaan mainita m.m. luento- ja neuvottelupäivien entistä lukuisampi järjestäminen ja niiden monipuolistaminen sekä myöskin lyhyempien kurssien toimeenpano eri puolilla maata. Itse henkilökohtaisesti olen ajatellut, että eräällä tavalla voitaisiin saada ehkä melko tehokkaastikin ja nopeasti jossakin määrin ehkä huomattavastikin parannetuksi meidän perusjärjestöjemme toimitsijoita, kehitettyä heitä tehtävissään ja taidoissaan siten, että toimeenpantaisiin mikäli mahdollista kaikilla niillä paikkakunnilla, joissa on paikallisjärjestö toiminnassa, erityisiä pikakursseja, 3—5 päivää kestäviä, joilla kursseilla yksinomaan kohdistettaisiin opiskelu ja opetus määrättyihin aineisiin ja määrättyjen toimitsijatehtävien selvittelyyn, esim. puheenjohtajan, sihteerin ja rahastonhoitajan tehtävien käytännöllis-

seen ja teoreettiseen selvittelyyn. Minä luulisin, että jos tällä tavalla rajoitettaisiin tätä kurssitoimintaa ja keskitettäisiin sitä — ja mikäli mahdollista liittojen kanssa yhteisvoimin, — niin silloin kun määrätietoisesti tämän laatuinen ohjelma toteutettaisiin, silloin voitaisiin hyvin huomattavassa määrin auttaa tällä alalla vallitsevaa puutetta. Luonnollisesti perusjärjestöjen toimitsijain kasvattamisen kannalta olisi tärkeämpää saada heitä kehitetyksi, sanoisinko, korkeammassa koulutusmuodossa. Sellainenhan meillä on ollut olemassa jo useampien vuosien aikana, SAK:n kesäkoulu. Ja tällaisia kesäkoulukursseja olisi edelleenkin pyrittävä järjestämään" 4—6 viikkoa kestävinä. Ja olisi toivottavaa, että liitot antaisivat mahdollisimman suuressa määrin apurahoja jäsenilleen, jotta ne voisivat osallistua näille kursseille, joilla mahdollisimman seikkaperäisesti ja monipuolisesti selvitetään kaikkia perusjärjestöjen toimitsijatehtäviä samalla kuin selvitetään yleisempää laatua olevia sosiaalisia ja taloudellisia kysymyksiä.

Luonnollisesti olisi lisäksi kiinnitettävä ammattiyhdistysliikkeessä vakinaisten toimitsijain kasvattamiseen vakavaa huomiota. Tässä suhteessa Liiketoimintajärjestöjen liitto on tehnyt edustajakokoukselle esityksenkin. Mutta Työvaliokunta katsoo, että noiden suuntaviirojen mukaan tämän kysymyksen hoitaminen tulee ainakin toistaiseksi meidän taloudelliset mahdollisuudet huomioon ottaen liian kalliiksi. Sen vuoksi ei Työvaliokunta voi puoltaa sellaisen harjoittelulinjan käyttäntöön ottamista, ei ainakaan nykyisissä oloissa SAK:ssa. Silti tätä kysymystä on syytä harkita ja kehittää ja siinä käytännöllisiin toimenpiteisiin ryhtyä sitten, kun siihen todella mahdollisuuksia ilmenee.

Jotta valistustyö voisi kehittyä mahdollisimman tehokkaaksi, tarvitaan siinä suhteessa mahdollisimman paljon taloudellisia varoja. Näitä varoja meillä ei ole ainakaan toistaiseksi ollut riittävästi käytettävissä. Sen vuoksi Työvaliokunta on ajatellut, että lähiaikoina, silloin kun siihen yleiset edellytykset ovat otolliset, toimeenpantaisiin Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton nimissä erityiset suurarpajaiset, joiden tuottama voitto lankeaisi valistus- ja kasvatustyön edistämiseksi, ja osa voitosta voitaisiin lisäksi jakaa liitoille tähän samaan tarkoitukseen käytettäväksi. Tällä hetkellä kuitenkin ajankohta näyttää siltä, etteivät nämä suurarpajaiset onnistuisi, mutta Työvaliokunta pitäisi tähden tähden sitä, että saataisiin edes periaatteellinen suostumus tällaiseen edustajakokoukselta, sillä asia on sen laatuinen, että se tarvitsee todella laajemman pohjan, jotta sitä voitaisiin mahdollisimman menestyksellisesti ryhtyä toimeenpanemaan.

Kaikkeen tähän nähden ja mainitsematta yksityiskohtia tämän tarkemmin pyytäisin yhtyä Työvaliokunnan ehdottamiin ponsiin valistus- ja kasvatustyöstä, koska näiden ponsien sisältämällä tavalla valistustyön tehostaminen tulisi varmasti koitumaan ammattiyhdistysliikkeelle huomattavaksi edistysaskeleeksi.

V. Tattari: Täällä Työvaliokunnan esittämä ponsilauselma kuuluu että edustajakokous pitää valistus- ja kasvatustyön merkitystä: muuttuneissa olosuhteissa entistä suurempana tahtoo tähdentää tämän työn tarpeellisuutta sen eri muodoissa, sikäli kuin siihen on taloudellisia ja muita mahdollisuuksia.

Tämä ei sano minun mielestäni tarpeeksi selvästi, minkälaista valistus- ja kasvatustyötä on tehtävä. Sanotaan vain yleisesti, että valistus- ja kasvatustyötä on tehtävä. Siksi esittäisin pientä

lisäystä, joka kuuluu: Edustajakokous pitäen työväen taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen vapauteen tähtäävää ja kiinteästi työväenluokan etujen mukaista valistus- ja kasvatustyön merkitystä muuttuneissa olosuhteissa entistä suurempana tahtoo tähdentää tämän j.n.e. Tämä on minun mielestäni erittäin tarpeellinen siksi, koska juuri tämä meidän periaatteellinen puolemmme tahtoo niin tyystin unohtua.

Sitten kolmanteen kohtaan haluaisin tehdä myöskin lisäyksen. Tämä kohta kuuluu Työvaliokunnan esittämässä muodossa: Ammatillisten järjestöjen toiminta on kehitettävä mahdollisimman monipuoliseksi, kiinteäksi ja tulokselliseksi, niin että yhä suuremmat palkkatyöläisjoukot liittyvät järjestöihimme ja pysyvät niissä jatkuvasti jäseninä. Jäsenvuotoon on kaikissa järjestöissämme kiinnitettävä vakavaa huomiota ja siinä mielessä m.m. tehostettava jäsenmaksujen kantoa. —

Ehdotan tähän loppuun otettavaksi sellaisen lisäyksen, joka kontrolloisi sitä, kuinka voitaisiin tuo jäsenvuoto estää ja järjestöissämme saataisiin toiminta voimaperäisemmäksi ja siinä mielessä ehdotan loppuun: että siinä mielessä on m.m. tehostettava jokaisella työpaikalla työläisten luottamusmiesten toimintaa ja pyrittävä pitämään näiden työläisten valitsemien luottamusmiesten kokouksia. Minulla ori henkilökohtaisesti muurarien toiminnasta oikein hyvä esimerkki tällaisesta. Tällainen kasvatustapa olisi otettava Työvaliokunnan harkittavaksi. Muurarien kohdalla on tästä työmaaluottamusmiestoiminnasta sanottava hyvää. Se on vienyt osastojen toimintaa paljon eteenpäin. Viime aikoina se on olosuhteitten pakosta jäänyt heikommaksi, kun ei ole työmaita paljon.

Yhtyisin kannattamaan Paperiteollisuudentyöntekijäin liiton osaston numero 10, Porin osaston tekemää esitystä. Paperiteollisuudentyöntekijäin liiton liittotoimikunta yhtyy tähän, mutta Työvaliokunta on sitä mieltä, että ei tästä erikoista päätöstä tällä kertaa tarvita, että meillä on viime edustajakokouksessa tehty päätös, mutta minun mielestäni asia ei ainakaan pahene, jos täydennetään tällä esityksellä viime kokouksen tekemää päätöstä.

Myös yhtyisin kannattamaan Oulun kunnantyyntekijäin osaston 24:n esitystä, jossa tämä osasto ehdottaa, että edustajakokous päättäisi perustaa Pohjois-Suomeen ammatillisen piirijärjestön. Siis asiallisesti se tarkoittaa, että ottaa sinne vakinaisen toimitsijan. Minulla on sieltä sen verran kokemusta, että kun täältä Helsingistä tulee sinne mies, niin se on aivan toisenlaisesta ilmapiiristä lähtenyt, aivan toisella tavalla ajattelee niitä kysymyksiä kuin pohjolan työmies. Sieltä päin pitäisi järjestäjä ottaa. Se kaikkein parhaiten lutviutuu niiden pohjalaisten kanssa.

J. Hakulinen: Valistustyö SAK:n toiminnassa on tietenkin hyvin keskeinen kysymys siitä syystä, että jäsenmäärän kehitys ei ole, niinkuin me hyvin tiedämme, suinkaan ollut sellainen, että se kaikissa suhteissa voisi tyydyttää.

Tämän vuoksi kun SAK:n edustajakokouksen työjärjestys ja esitykset tulivat liittoon, otin suurella jännityksellä tämän kirjan käteen katsoakseni, mitä se oikeastaan sisältää valistustyöstä. Kuitenkin on minun sanottava, että tarkasteltuani tätä ohjelmaa, on se jossain määrin minulle pettymys, sillä se ei oikeastaan avaa minkäänlaisia uusia toiminnan aloja eikä se oikeastaan kykene antamaan millään tavalla erikoisen uusia ohjeita siitä, millä tavalla valistustyötä olisi

tehtävä. Sehän on oikeastaan pelkkä luettelo niistä mahdollisista välineistä, joita SAK aikoo valistustyössään käyttää.

Lyhyesti se sisältää kaiken sen, jota on meidän tiedossamme ollut. Tavallaan tietenkin tätä lieventää hieman se seikka, että on viitattu vuoden 1934 ja 1937 edustajakokousten päätöksiin, joissa todella oli käsiteltävänä hyvin suurisuuntainen alustus, mutta on muistettava, että tällä välillä on aika tuonut lisää paljon uusia probleemoja, joita tässä asiassa olisi syytä pohtia. Esimerkiksi yksistään jo valistustyötekniikka on valistustyöntekijöillä viime vuosien aikana huomattavasti muuttunut.

Minkälaisia vaatimuksia olisi SAK:n valistustyölle asetettava? Ensiksikin olisi minun mielestäni täytynyt tässä alustuksessa käydä selville, mitä SAK nyt aikoo aivan lähiaikojen valistustyöalalla saada, mihin päämäärään pyrkiä, mitä aloja se haluaa vallata j.n.e. Tietenkin kaikki tämä olisi edellyttänyt jonkinlaisen tutkimuksen niistä ehdoista, joita nykyisessä valistustoiminnassa on havaittavissa, jotta se saataisiin kunnollisella tavalla toimitetuksi. Sillä mitä vähemmän on olemassa kielteisiä tekijöitä valistustyöllä, sitä helpompaa on sellaisen hoito ja sitä varmempia ovat tulokset. Onko tällaisia tutkimuksia suoritettu, siitähän meillä ei ole mitään tarkkaa tietoa. Mutta propagandaan olisi pitänyt kiinnittää jonkinlaista huomiota, saada jonkinlaista selostusta siitä, sillä minun mielestäni koko SAK:n olemassaolon ajan SAK:n valistustyötehtävää ei ole kontrolloitu, tarkastettu ja hyvin määriteltä.

Minun mielestäni pitäisi SAK:n valistustyötehtäviin kuulua seuraavia seikkoja: ensiksikin työn teknillinen tutkiminen. Tosiasia on nimittäin se, että kaikki työmenetelmät jatkuvasti kehittyvät, niitä on saatava uudelleen tarkistetuiksi ja on sanottava suoraan, että näiden tutkiminen ei suinkaan ole niin yksinkertainen asia. Yksistään esimerkiksi jäsenhankintatyössä me olemme jäsentilastoista havainneet, että on olemassa eräitä kuukausia vuodesta, jolloin aivan silmiin pistävällä tavalla tulee uusia jäseniä. Mikä on tämä seikka? Miksi jäsenet liittyvät juuri tänä kuukautena? Tämä olisi asia, joka olisi mielenkiintoinen tutkia. Luulisin, että tällaisia kausia on varmasti olemassa muillakin aloilla, jos vaan niitä kausia osataan oikealla tavalla käyttää hyväksi. On syytä myös sanoa, että palkkatason tutkiminen tavallaan kuuluu keskusliittomme tehtäviin. Minun mielestäni on tähän seikkaan kiinnitettävä jatkuvaa huomiota lähinnä sen vuoksi, että SAK:n antamat taistelu- ja valistustyötutkimukset olisivat todella ajan tasalla, olisivat, niinkuin täällä on komeasti korostettu, työmiehen sielusta lähteneitä. Tämän vuoksi jatkuvasti näihin seikkoihin olisi kiinnitettävä vakavaa huomiota, saatava selvää ja löydettyä uusia toimintamuotoja j.n.e.

Mutta kaiken tämän lisäksi SAK:n tehtävänä olisi kaikkien liittojen valistustyön avustaminen. SAK:n pitäisi kyetä antamaan ohjeita asiakirjojen kirjoittamisessa, julisteitten laatimisessa, sillä pitäisi olla elokuva-alalla ja muilla aloilla tarvittavaa välttämätöntä teknillistä tietoa, jota liitot joutuvat jatkuvasti tarvitsemaan. Voin henkilökohtaisesti vakuuttaa, että meidän liiton puoleen on käännytty asioissa, jotka eivät meille kuulu. Eräät liitot ovat kiinnittäneet huomiota meidän liiton valistustyöhön ja ne ovat toivoneet, että saavat ohjeet samaan työhön omassa liitossaan. Mutta on tuntunut nololta ja aivan oikein, että on tällä tavalla asianomainen keskusliitto tullut syrjäytetyksi.

SAK:n olisi suunniteltava hyökkäyksiä eri alojen valtaamiseksi. Onko näitä suunnitelmia olemassa, olisi mielenkiintoista tietää.

Mitä kasvatustyöhön osastojen ja toimihenkilöiden keskuudessa tulee, niin siinä suhteessa on sanottava, että SAK:ssa on näitä asioita viime aikoina kiitettävällä tavalla ainakin teoreettisessa mielessä harrastettu. Mutta kuitenkin on sanottava, että jos tähän asiaan mieli saada kunnollista korjausta aikaan, olisi ollut toivottavaa, että tämä meidäri liiton aloite vakinaisten toimitsijain kasvatusohjelman laatimisesta olisi tullut hyväksytyksi. Valitettavasti kuitenkin Työvaliokunta on jollakin tavalla mielestäni kuin väärinkäsittänyt tämän meidän ohjelma-aloittemme, sillä me emme esitä tämän ohjelman hyväksymistä siinä mielessä, että se pitäisi toteuttaa ilman muuta, vaan me esitämme sitä, että SAK:lle olisi laadittava kasvatusohjelma, joka mielestäni ei tule niin paljon maksamaan, etteikö sitä ohjelmaa voitaisi laatia puhumattakaan sen myöhemmästä toteuttamisesta.

Tosiasiakin on nimittäin se, että toimitsijain kasvattaminen myös vie aikansa. En tunne sähkömiehen alaa tarkemmin, mutta useita vuosia siellä tarvitaan ennenkuin mies pääsee ammattimieheksi. Mutta toimitsijaksi valitaan mies, jos sillä suunsoittotaito on hyvässä kunnossa. Tämä on virhe, sillä toimitsija joutuu käsittelemään asioita, jotka ovat yhtä hienorakenteisia kuin sähköasiat, jonka vuoksi tällä alalla tarvittaisiin laajaa kokemusta ja myöskin taitoa. Tiedän, että tämän ohjelman toteuttaminen vie aikaa ja varoja, mutta ei suunnatomaan. Sen vuoksi me esitimme tämän kasvatusohjelman laatimista, mutta Työvaliokunta on kuitenkin päässyt siihen tulokseen, että kasvatusohjelman laatiminen tulee niin paljon maksamaan, että se on jätettävä veran alle.

Mitä osaston toimitsijain opiskelumahdollisuuteen tulee, niin haluaisin huomauttaa siitä seikasta, että kirjeellisellä opiskelulla on hyvin suuria mahdollisuuksia, kun sitä vain otetaan käytäntöön. Tällä hetkellä meidän liitossamme opiskelee 40 jäsentä Työväen Sivistysliiton välityksellä m.m. kauppatyölainsäädäntöä ja tämä on osoittautunut hyvin miellyttäväksi opiskelutavaksi.

Vielä eräs asia, joka kuuluisi SAK:n valistus- ja kasvatustyöhön, nimittäin ammattiyhdistysliikkeen yleinen tunnetuksi tekeminen ja mainonnan ottaminen tässä käytäntöön. En ole ruotsinkielentaitoinen, mutta olen todennut, että Ruotsin ammattijärjestö suorastaan ihmeellisellä tavalla ja loistavalla tavalla osaa ohjata yleistä mielihetkeä, ammattijärjestön goodwill'iä, siis mainetta ja tuon maineen kehittämiseen on täälläkin kiinnitettävä huomiota.

Lopuksi haluaisin niistä raha-asioista sanoa, että raha-asiat eivät koskaan valistustyössä ole liian murheellisia. On muistettava, että rahoja on käytettävä säästeliäästi ja tarkoituksenmukaisesti. Useissa tapauksissa ei tarvita mitään muuta kuin sitä, että ne rahat, jotka ovat käytettävissä, ne käytetään hieman viisaammin kuin aikaisemmin.

Puheenjohtaja: Täällä on 19 pyydettyä puheenvuoroa, käytetty 3, ja näiden kolmen puheenvuoron käyttämiseen on kulutettu 45 minuuttia. Minä rohkenisin ehdottaa kokouksen harkittavaksi, eikä ainakin puheaikaa voitaisi rajoittaa 5 minuuttiin?

Päätös: Puhe aika rajoitettiin 5 minuutiksi.

K. Fagerlund: lausui ruotsiksi pääasiassa seuraavaa. Hän mainitsi, että ammatillinen valistustyö on tärkeimpiä täällä harkittavista kysy-

myksistä. Hänen toivomuksenaan oli, että saataisiin, jos ruotsinkielinen järjestäjä otetaan, sellainen, joka puhuu myös suomenkieltä, sillä varsinkin pienemmillä paikkakunnilla voi kieliryhmien välillä syntyä väärinkäsityksiä, jos tänään on järjestettävä ruotsinkielinen ja huomenna suomenkielinen tilaisuus ja näihin hankittava kuulijoita. Tällainen kaksikielinen järjestäjä voisi sovitella kieliryhmien mahdollisia mielpide-eroavaisuuksia. — Toinen hänen toivomuksensa oli se, että SAK pääsisi siihen, että se voisi julkaista ruotsinkielistä ammattillista lehteä, sillä ammattiyhdistysliikkeestä pitäisi saada leviämään tietoja myös perheisiin, ja se kävisi parhaiten päinsä juuri ruotsinkielisen ammattiyhdistyslehden avulla. Taloudelliset seikat ovat kylläkin olleet esteenä tämmöisen lehden aikaansaamiselle, mutta jos kaikki jäsenet edes sijoittautuisivat oikeisiin maksuluokkiin, niin taloudellinen edellytys muuttuu tämän ajatuksen toteuttamiselle.

H. Kronqvist: Minä pyydän kannattaa toveri Fagerlundin ehdotusta. Ja mitä lehteen tulee, on Arbetarbladefissa ollut ammattiyhdistyssivu. Jos olisi mahdollisuutta kerran viikossa Arbetarbladefissa olla ammatillinen sivu, silloin se olisi helpoimmalla tavalla ratkaistu.

Lempi Lehto: Haluaisin kiinnittää huomiota valistustyöhön nais työläisten keskuudessa. Mehän tiedämme; että naiset huomattavan suurena ryhmänä työskentelevät hyvin monella teollisuusalalla, ja tiedämme tilastoistakin, että naistyöläisten joukko vuosi vuodelta näyttää olevan lisääntymään päin. Siksi olisikin äärettömän tärkeätä, että valistustyössä kiinnitettäisiin erikoista huomiota naisten mukaan vetämiseen ammatillisiin järjestöihin. Me tiedämme, että tämä valistustyö naisten keskuudessa on ollut heikkoa. Naiset ovat jollakin tavalla pidättäytyneet liittymästä ammatillisiin järjestöihin. Onko siihen ollut syynä se, että he ovat katsoleet työnsä jollakin tavoin väliaikaiseksi, tai mikä, mutta kuitenkin he ovat pysyttäneet ulkopuolella ammatillisten järjestöjen. Ja tällä tavalla he ovat myös olleet puolustuskyvyttömämpiä työnantajien riistoa vastaan. Naiset ovat olleet sitä halpaa työvoimaa, jota työnantajat ovat aina käyttäneet tässä maassa hyväkseen. Ja puolustuskyvyttöminä naiset ovat pitäneet meidän työläisten yleisen palkkatasonkin alaisena. Tämän takia meidän ammattiyhdistysliikkeessä täytyisi entistä voimakkaammin suunnata valistustyömme juuri naisten keskuuteen.

Noin 5 vuotta sitten täällä Helsingissä naisten keskuudessa aloitettiin n.s. naisvalistustyö naisjaoston muodossa, joka sitten sai hyvää hedelmää ja sai niin paljon tunnistusta, että edellisessä SAK:n edustajakokouksessa päätettiin asettaa SAK:n alaisuuteen naisjaosto, joka sitten myöhemmin asetettiin; ja tämä naisjaosto on jonkinlaisena keskusjärjestönä hoitanut tätä naisjaostotyötä ja valistustyötä maassamme. Tämän vuoden aikana meillä on ollut kiinnitettyinä järjestäjä muutamien kuukausien aikana erikoisesti silmälläpitäen naisten mukaan vetämistä ammattiyhdistysliikkeeseen. Ja myöskin tämän järjestäjän työstä on ollut tuloksia, sillä hänen työskentelyaikansa on muutamille paikkakunnille edelleen perustettu naisjaostoja. Mutta päästäksemme tässä työskentelyssä eteenpäin olisi mielestäni tätä asiaa kehitettävä siihen suuntaan, että me saisimme SAK:oon ammatillisen toimitsijan, joka vakinaisena työhön hoitaisi näitä naisjaostoja. Naisjaostot luonnollisesti tarvitsevat ainehistoa työtänsä varten, tarvitsevat alustuksia, luentoja, selostuksia j.n.e., ja tätä varten tarvittaisiin henkilö, joka tätä työtä suunnittelisi, edistäisi ja valmis-

taisi, mikseipä myös kävisi järjestelymatkoilla. Olisinkin sitä mieltä, että tähän nais jaostotyöhön tässä kokouksessa edustajien taholta kiinnitettäisiin entistä suurempaa huomiota ja — ottaen huomioon ne myönteiset kokemukset, mitä tästä työstä on saavutettu — pal-kattaisiin vakinainen toimihenkilö hoitamaan tätä työtä vakinaisena; ja tällä tavalla me oikeastaan pääsisimme siihen päätökseen, jonka edellinen SAK:n edustajakokous jo hyväksyi,

Lisäksi pyydän vielä kannattaa toveri Hakulisen esittämiä ajatuksia tästä toimitsijain kasvatustyöstä.

O. Kartlaavi: Porin Paperiteollisuustyöntekijäin osasto on tehnyt esityksen, jossa huomioidaan vientiteollisuuden työläisten järjestäytymisen. Tätä kysymystä on myös Paperiteollisuustyöntekijäin liiton toimikunta kannattanut. Minä halusin tähän esitykseen edustajakokouksen huomiota kiinnittää, koska paperi- ja puutyöläisten yhteisenä järjestäjänä minun on täytynyt viime aikoina todeta, että nyt jos koskaan olisi näiden alojen työläisten järjestämiselle sangen edullinen aika. Minä en halua maalaila mitään ruusubotteisia näköaloja tässä-kään. Taistelua se vaatii kaikesta huolimatta. Mutta tämä kysymys on joutunut siihen vaiheeseen, että nyt meillä on mahdollisuuksia siinäkin, missä aikaisemmin ei ollut. Usealla paikkakunnalla, missä ammatillinen järjestö tähän asti on ollut mahdottomuus, on tämän tilanteen aikana ammattiosasto perustettu, ja ne ovat myös pääs-seet toimintaan.

Samalla myös haluaisin huomioida Oulun kunnantyöntekijäin osaston esityksen ja huomauttaa siitä, että ne perusteet, joita toveri Tattari huomautti, olivat aivan Oikeita. Jos tosiaan Perä-Pohjolaan menee mies vaikka Kemistä tai Oulusta, kun hän menee todellisen Perä-Pohjolan alueelle, häntä sanotaan »etelän varikseksi», ja mitä hän sanoo, voidaan ottaa harkittavaksi vain silloin, jos siellä on paikkakunnalla joku, joka on valmis paljaalla nyrkillä lyömään kiinni, että niin on kuin tämä mies väittää.

F. Ollanketo: Oulun kunnantyöntekijäin osasto näkyy tehneen hyvän esityksen. Ikävä, etteivät oululaiset itse ole esittämässä. Näin ollen täytyy tarttua kemiläisenä tähän.

Pohjola on maamme melkein suurimpia vientiteollisuuspaikkoja. Mutta järjestötyö pohjolassa on verrattain heikko ja se heikkous riippuu yksistään siitä, että pohjolasta Helsinkiin on liian pitkä matka. Vaikka SAK hyvällä tahdolla tahtoisi järjestää työtä tämän ammatillisen valistuksen korjaamiseksi, niin se käy heikoksi matkan pituuden vuoksi ja kalleuden takia.

Elina Hämäläinen: Täällä toveri Hakulinen toivoi jotakin uutta ammatilliseen valistustyöhön. Minä yhdyin lämpimästi häneen. Mutta koska eletään tällaista pistejärjestelmän aikakautta, jolloin# täytyy parsia vanhaa, siinä tapauksessa, ettei mitään uusia muotoja Työvaliokuntaan ole ehdottanut, me voimme hyvällä mielellä kor-jata näitä entisiä valistustyömuotoja. Täällä on nim. sellaisia valistus-työmuotoja kuin, että ammattiosaston kokouksessa suoritettaisiin ohjelmaa. Tämä minun käsittääkseni on kyllä hyvä muoto, kun se voidaan hyvin suorittaa. Mutta tähän tulee yksi mutta, nim. se, että meillä ei tätä nykyä ole ammatillisen liikkeen keskuudessa sellaisia henkilöitä, jotka jatkuvasti voisivat suorittaa aina uutta ohjelmaa; ja otettakoon vielä huomioon se seikka, että tällä hetkellä kuulija-kunta on jo kehittynyt sille tasolle, ettei kelpaa mikä ohjelmanumero tahansa ja millä tavalla hyvänsä esitettynä. Sentähden minä toivoisin-

kin lämpimästi, että SAK:n taholta kiinnitettäisiin huomiotasiihen seikkaan, että jokaiselle paikkakunnalle yritettäisiin kouluuttaa sellaisia henkilöitä, jotka voisivat ottaa huolehtiakseen siitä, että n.s. ohjelmaryhmät, _ lausunta- ja lauluryhmät saisivat kunnollista ohjausta. Ohjausvoimien puute^ jokaisella paikkakunnalla on huutava; ja että tähän puoleen ei SAK:n toimesta ole kiinnitetty vakavaa huomiota, on huutava puute ammattiyhdistysvalistustyössä.

L. Pihlaja: Olisin tahtonut kiinnittää huomiota kolmanteen kohtaan julkilausumassa tästä valistustyöstä. Se mitä tässä esitysvihkossa on, on laaja suunnitelma. Jos se viedään läpi, niin tietysti se tuottaa yhdenlaisia tuloksia. Mutta kun minä olen ollut ammattiyhdistysliikkeessä mukana pienestä pojasta asti, niin olen tullut huomamaan, että ammattiyhdistystyö tavallaan polkee paikallaan.

Minä kaipaisin ammattiyhdistysliikkeeseen niitä uusia muotoja, joita kaikki liikkeet ehdottomasti tarvitsevat. Mitään erikoista positiivista esitystä minulla tietysti ei ole, mutta kuitenkin otan fässä huomioon sen seikan, että ollaan missä tilaisuudessa hyvänsä, oli se ammatillinen valistusviikko tai muu ammatillinen kokous tai muu sellainen tilaisuus, joka on kutsuttu koolle ammattiyhdistysasioita käsittelemään, niin siellä on etupäässä vanhempaan polveen kuuluvaa yleisöä, naisia tai miehiä.

Mutta minä kaipaisin niihin tilaisuuksiin nuorta väkeä. Niinkuin useat puheenvuoron käyttäjät ovat sanoneet, kun me vanhat konkarit kaadumme, niin ei ole uusia tilalle. Tähän toivoisin Työvaliokunnan kiinnittävän huomiota. Esimerkiksi ammatillinen valistusviikko, sitä vietetään vanhoissa merkeissä kautta Suomen ja ^inakin sillä paikkakunnalla, mistä minä olen kotoisin, niin siellä ammatilliset valistusviikot ovat tulleet vanhaksi muotiasiaksi, joka jo sietää heittää romukoppaan. En sano sitä sanan täydessä merkityksessä, mutta niihin olisi saatava uutta pontta, jotta niihin voitaisiin vetää vanhempaa väkeä ja ennen kaikkea nuorempaa väkeä.

Olen tullut havaitsemaan sen, että kun nuorille sanotaan, että nyt on jotakin valistusta tarjottavana, ne kauhistuvat. Tehän tiedätte kokemuksesta, että valistus teille oli vierasta silloin nuoruudessa, että te ette sitä silloin lainkaan halunneet päänuppiin saada. Näitä tilaisuuksia olisi järjestettävä sillä tavalla, että niihin olisi keksittävä ohjelmanumeroita tai muuta sellaista, että saataisiin nuori väki kokoon. Ja minun käsittääkseni olisi keksittävä uusi nimikin. Sitä kun vaaditaan innostusta niin moneen muuhun. On raittiuss- ja säästäväisyys- ja kirjallisuusviikot j.n.e., niin on ymmärrettävä, että työläisellä ei ole jokaiseen tilaisuuteen mahdollisuutta mennä, kun on kiinni erinäisissä toimissa.

Myöskin ehdottaisin, että Työvaliokunta harkitsisi, eikö olisi erikoisesti järjestettävä näitä ammatillisia rynnäkötilaisuuksia sillä tavalla, että otettaisiin huomioon sen ajankohdan kysymykset ja niitä silloin myöskin näissä tilaisuuksissa esiteltäisiin.

Toisena keinona ehdottaisin sitä, että esimerkiksi muiden liittojen kanssa ja tietysti lähimmässä mielessä TUL:n kanssa järjestettäisiin kurssitoimintaa. Silloin saataisiin nuori väki mukaan. Kun tästä asiasta neuvoteltaisiin Työväen Urheiluliiton kanssa, niin varmasti he siihen suostuisivat, sillä tämä kurssitoiminta, joka kpskee toimitsijoita, se on samanlaista.

A. Myllymäki: Viitaten vuoden 1937 edustajakokouksen tekemään päätökseen vientiteollisuuden yöntekijäin herätystyöstä saanen muu-

tamalla sanalla mainita toivomuksista, joita paperiteollisuustyöläisillä on ollut tai on edelleenkin SAK:n avusta tämän työn edistämiseksi. Porin osasto onkin etupäässä tehnyt esityksen siinä muodossa ja lähinnä siinä toivossa, että muistuttaakseen tästä vuoden 1937 edustajakokouksen tekemästä päätöksestä. Tarkoituksemme ei kuitenkaan ole yksinomaan tuijottaa tässä työssä SAK:n apuun, vaan turvautua lähinnä omiin voimiimme ja omiin mahdollisuuksiimme. Tunnustettava on myöskin, että SAK on viimeisen kolmen vuoden aikana tehnyt alueellamme varsin voimaperäistä työtä. Sen järjestäjät ovat kaikki alueellamme työskennelleet, jopa toiset niistä useampia kuukausia yhtämittaa. Eräs järjestäjä toissa vuonna muistaakseni kuutisen kuukautta yhtämittaa. Mutta tähän todistaakin juuri sitä, että SAK:n voimilla ja liittomme voimilla tässä herätystyössä ei ole päästy sen pitemmälle kuin nyt ollaan, joten lisää ja yhä jatkuvassa määrässä tällä alalla olisi valistustyötä tehtävä. Mutta vaikka päätöksiä tästä asiasta tehtäisiinkin joka edustajakokouksessa, riippuvat tietystikin työvoiman lainaamiset SAK:sta monista tekijöistä, m.m. taloudellisistakin seikoista. Lisäksihän on monia muitakin sellaisia pieniä liittoja, joiden voimavarat eivät yksin riitä tehokkaan valistustyön tekemiseen. Mutta koska kuitenkin tämä ala on erittäin laaja, työnantaja voimakas ja asianomaisen liiton ja molempien liittojen — haluan mainita myös Puutyöväen liiton — voimat ja varat vähäiset, toivonkin, että Porin osaston esitys tässä kokouksessa hyväksyttäisiin uudelleen, ja luotamme siihen, että Työvaliokunta asian tärkeyden ymmärtää ja sen mukaisesti valistustyötoimintaa suunnitellessaan huomioi myös ennen kaikkea tämän teollisuuden alan työntekijäin herätystyön.

J. Virtanen: Päätökset tietysti päätöksinä ovat hyviä, mutta jos ne jäävät paperipäätöksiksi, silloin niillä ei kuitenkaan ole mitään sen suurempaa merkitystä. Tässä Työvaliokunnan lausunnossa sanotaan, että asiastahan on päätös olemassa. Oman liittoni kohdalta voin sanoa myös, että sitä on noudatettu. Me olemme SAK:n kanssa olleet yhteistyössä viime kuluneena vuonna ja sitä edellisenäkin vuonna, ja meillä on ollut Pohjolassa siinä 'suhteessa myös yhteinen järjestäjä. Tällä kertaa liitollamme on siellä yksityisesti järjestäjä. Se on alkujaan määrätty 6 kuukaudeksi, ja hän on niitä Pohjolan omia miehiä, joka tuntee paikat ja paikkakunnat ja voi siis saada jotakin aikaan, jos saata-vissa on. Olen myös varma siitä, että jos tässä rupeaa tuloksia tulemaan, me jatkamme sitä ja saamme siihen jatkamiseen Työvaliokunnan tukea myöskin.

Näin ollen siis päätöksen teko tässä sellaisessa mielessä, että pitää päätöksiä tehdä, ei ole sen kummempi, koska entinen päätös on olemassa, ja sitä on myös noudatettu. Mutta kun me SAK:n valistusjaostossa, johon minäkin kuulun, joudumme näitä asioita käsittelemään, tekemään niistä kustannusarvioita, niin meidän täytyy silloin myös katsoa, mitä on siellä pussissa rahaa, jota se vaatii ennen kuin niitä voidaan toteuttaa. Kyllä voimme täällä pitää kauniita mainospuheita, niinkuin Hakulinen tapansa mukaan, mutta mitä ne hyödyttävät, jos pussi on tyhjä. Sen vuoksi on parasta tehdä suunnitelmia siinä mielessä, että niitä osapuilleen voidaan toteuttaa. Ja siinä suhteessa Työvaliokunnan ehdotus antaa niin paljon mahdollisuuksia. Jos voisimme nekin osapuilleen toteuttaa, olisimme päässeet aika paljon eteenpäin.

N. Vilkman: Mitä tulee näihin Työvaliokunnan esittämiin ponsiin, niin ne ovat kohtuulliset, jos ne toteutetaan täydessä määrässä."

Tarkoituksenani oli kyllä puhua esityksistä numero 15 ja 16. Toverit Karttaa vi ja Myllymäki antoivat jokseenkin täydentävän selostuksen, mutta haluaisin omalta osaltani sitä täydentää. Vaikka itse työskentelen toisella alalla, niin kun on mainittu täällä puuteollisuuden ja paperiteollisuuden huono järjestäytymisprosentti, niin se vai kuttaa haitallisesti sen teollisuuden yhteydessä, jossa työskentelen, metalliteollisuusalan työläisille. Sillä kun pääala on huonosti palkattu, niin silloin nämä sivualat ovat myös heikosti palkattuja.

Samalla tahdon korostaa valistustyön tarpeellisuutta naisten keskuudessa etupäässä näillä samoilla aloilla. Vientiteollisuuden käytettävissä on, jokainen sen tietää, mahdollittoman paljon naisia ja viime aikoina etenkin heitä on tahdottu työntää miesten töihin, mutta naisten palkoilla.

Asioita seuranneena voin sanoa, että paperiteollisuus on jäänyt huonommalle puolelle ja tuntien liiton heikon taloudellisen aseman, niin rohkenen toivoa, että nämä esitykset numero 15 ja 16, olisivat huomioonotettavia.

Y. *Syväoja:* Ammatin perusteella me kirjatyöläiset joudumme välillisesti sekä myrkyttämään että valistamaan yksityisiä kansalaisia ja jopa kansakuntiakin. Käsiemme välityksellähän lähtevät maailmaa kiertämään tieteelliset teokset, oppi- y.m. kirjat, aikakaus- ja sanomalehdet y.m. painotuotteet. Aina kun ladomme, painamme, sidomme ja postitamme sitä aatteellista kirjallisuutta, johon me olemme kiinnittyneitä, toivomme, että siinä etusija annettaisiin arvokkuudelle ja asiallisuudelle.

Me kirjatyöläiset olemme siinä suhteessa perin itsekkeitä, että annamme kirjalliselle valistustyölle suuremman arvon kuin esim. suulliselle. Ei tietysti yksinomaan sen vuoksi, että meidän kakku on sitä leveämpää, kuin enemmän kirjoja tehdään, vaan ennen kaikkea sen vuoksi, että Suomessa joka matalassa majassa ja köyhimmässä tölissäkin osataan jo lukea. Ja sen vuoksi kirjallista valistustyötä olisi tehtävä, kuten sanoin, asiallisesti ja arvokkaasti.

Näillä sanoilla yksinkertaisesti yhdyn Työvaliokunnan lausuntoon.

V. *Suutari:* Minä yhdyn kannattamaan toveri Hämäläisen tekemää ehdotusta siitä, että lausuntoryhmien johtajat koulutetaan. Toveri Hakulisele täytyy sanoa, että toveri Hakulinen on mainosmies ja esitti sellaisia ajatuksia, joihin voi aivan täydellä syyllä yhtyä.

Yhtyisin myös Hakuliseen siinä, että SAK kiinnittäisi huomiota enemmän kirjekursseihin. Tahtoisin vielä lisätä, että kirjekursseihin tulisi kiinnittää huomiota silmällä pitäen SAK:n kesäkoulua. Enemmän tätä perustelematta tahtoisin vain mainita että tällaista kirjekurssijärjestelmää olisi laajennettava ja sitä tietä saatava sen lonkerot syvemmälle ja vanhemmista tovereista, jo kurssien käyneistä tovereista, saatava apua niin, että ryhmässä voitaisiin nämä kurssit opiskella ja näistä kirjekurssin perusteella valita Akatemiaan, joten ilmoittautumisaika kesäkurseille ei tarvitsisi olla niin pitkä kuin nyt on. Samoin tekisin konkreettisen ehdotuksen kurssiaikaan, joka olisi heinä—elokuun vaihteessa parempi, koska silloin sesonkityöläinen voisi vielä päästä kiinni työhön, Samoin apurahaamme tahtoisin huomauttaa, että se on liian pieni. Siihen olisi kiinnitettävä enemmän huomiota ja se olisi saatava hiukan suuremmaksi.

A. *Hiltunen:* Tämä kappale valistustyö ja kasvatustyö tässä meidän

vakituista palkattua järjestäjää, meidän taloutemme olj parhaassa tapauksessa tasapainossa ja sen vuoksi aluksi pelättiin järjestäjän palkkaamisen aiheuttamia lisäyksiä menoissa. Tämä pelko voitettiin kuitenkin kaikesta huolimatta ja niin saatettiin nähdä* että paitisi sitä, että palkat voitiin maksaa, tuli huomattavaa ylijäämääkin ja lisäksi tulos oli se, mihin ammattiyhdistysliike pyrkiikin, järjestyneisyystaso saadaan nousemaan hyvin huomattavasti. Siihen seikkaan olisi kiinnitettävä huomiota.

S. *Ohinmaa*: Mitä tulee Peräpohjolaan, piirijärjestön perustamiseen sinne, niin minä olisin siinä asiassa sillä kannalla, että sinne olisi ehdottomasti perustettava piirijärjestö. Sanotaan: kyllä se vaatii varoja. Mutta täällä on useat, toveri Välläri viimeksi todistaneet, että se tuottaa ylijäämää, jos se oikein järjestetään, että järjestäjät ovat vakituisesti paikkakunnalla ja että ne ovat pystyviä ja paikkakunnan ja olosuhteet tuntevia miehiä.

Ehdotan edustajakokouksen päätettäväksi, että edustajakokous perustaa Pohjois-Suomeen ammatillisen piirijärjestön, jonka kotiripaikkana olisi keskustassa oleva Kemi ja että järjestäjä asetetaan pohjola tuntevista työläisistä ja että siis järjestäjän paikkana tulisi olemaan Kemi.

V. *Pirta*: Minä tahtoisin kiinnittää huomiota vain ruotsalaisten toverien keskuudessa tehtävään valistustyöhön. Olen paikkakunnalta, joka on suurelta osaltaan ruotsinkielinen. Tiedän kuinka vaikea on tehdä valistustyötä ruotsalaisten keskuudessa. Kun useimmat liittojen matkamiehet eivät voi esiintyä ruotsinkielellä, on ruotsalaisia tovereita vaikea saada näitä kuulemaan. Ja silloin kun ne tulevat, on kaikki selvittettävä heille tulkin avulla. Tämä on tietysti hankalaa eikä vastaa sitä, kuin että sen saisivat kuulla omalla kielellään. Tämän tähden yhdyinkin toveri Fagerlundin tekemiin ehdotuksiin kaikissa kohdissa.

I. *Tuominen*: On varsin ilahduttavaa, että Työvaliokunnan esitys valistus- ja kasvatustyöohjelmasta on herättänyt niin suurta mielenkiintoa, aiheuttanut vilkkaan keskustelun, jonka kuluessa on tuotu esiin moniakin varten otettavia seikkoja tämän työn edelleen kehittämiseksi. Uskon, että valistusasiain valiokunta tulee yksityiskohtaisemmin ne punnitsemaan ja pohtii kaikki täällä esitetyt eri näkökohdat. En halua niihin pitkälle venyneen ajan vuoksi lähteä tarkemmin ja yksityiskohtaisesti vastaamaan, vaan aion puuttua vain eräisiin täällä esitettyihin ajatuksiin.

Toveri Tattari kaipasi valistus- ja kasvatustyöohjelman ponsilauseelman 1) kohtaan jotakin aatteellista sisältöä, miltä pohjalta yalistus- ja kasvatustyön tulisi SAK:ssa toimia. Tämä aatteellinen puoli on selvitetty kyllin, minun käsittääkseni kyllin yksityiskohtaisesti jo alustuksessa. Viittaa vain m.m. siihen kohtaan, missä mainitaan, että SAK:n säännöt ja edustajakokousten päätökset muodostavat edelleenkin ne puitteet ja toiminnan suunnan, mitä valistus- ja kasvatustyössä on noudatettava sovelletuttuna uusien Olosuhteiden luomiseen edellytyksiin. Minun käsittääkseni tässä on aivan tarpeeksi sanottu siltäkin osalta, johon nähden toveri Tattari vaati tarkempaa selvitystä. On mahdollonta ponsissa lähteä yksityiskohtaisesti kaikkia eri näkökohtia tuomaan esiin. Esim. Tattarin maininta työpaikan luottamusmiesten toiminnan kehittämiseksi on erinomaisen hyvä ajatus, ja minä tiedän käytännössä — ollessani Kunnantöntehtäjäin liiton sihteerinä —, että silloin kun me kiinnitimme huomiota tähän työ-

paikkojen luottamusmiesten toiminnan yhteistoiminnan kehittämiseen, heidän opiskeluunsa, että tällä toiminnalla saatiin erinomaisia tuloksia aikaan. Mutta kaikkien näiden yksityiskohtien ponsiin otto on mahdotonta.

Toveri Hakulinen täällä käytti varsin lennokkaan puheenvuoron, jossa hän olisi vaatinut tältä kasvatustyöohjelmalta hyvinkin laajan ja syvällisen tutkimuslausunnon valistustyöstä ja mainostekniikasta yleensä, olisi vaatinut meidän ohjelmaltamme aivan uusia näköaloja, laajoja perspektiivejä; olisi vaatinut valistustyön tekniikan laajaa ja seikkaperäistä tutkimista, laajojen suunnitelmien ottamista määrättyissä hyökkäys-, ryntäystarkoituksissa. Hän olisi vaatinut erikoisen propagandatoimiston perustettavaksi SAK:n yhteyteen. Ainakin pääsin siihen käsitykseen hänen puheenvuorostaan. Kaikkea tätä hän vaati. Myönnän, että kaikilla näkökohdilla on oma arvonsa. Mutta miten näitä lähdetään käytäntöön soveltamaan niiden taloudellisten rajoitusten puitteissa, jotka meillä on ja joita täytyy valistustyötä suunniteltaessa ottaa huomioon, se on hyvin vaikeasti ratkaistavissa. Minun käsittääkseni tässä valistustyöohjelmassa on tuotu myöskin, sanoisinko, ne näköalat ilmi, mitkä nyt ovat vallitsevina tätäkin kysymystä tarkasteltaessa. Siinä on tuotu se tausta esiin, se poikkeuksellinen epävakaa aika, missä elämme, ja myöskin tuotu yksityiskohtaisesti ilmi valistustyön olennaisimmat tehtävät. Minä ymmärrän, että toveri Hakulinen mainoskoulun käyneenä tahtoo sovelluttaa kaikkia näitä mainonnan eri puolia ammatilliseen valistustyöhön. Mutta on todettava se, että kaikkien näiden seikkojen käytäntöön soveltaminen vaatii varoja ja suurempia mahdollisuuksia kuin meillä on käytettävänä. Minun täytyy huomauttaa yhtenä konkreettisena esimerkkinä, että jos me voimme toteuttaa esim. järjestäjien kohdalta tämän valistustyöohjelman niissä puitteissa, kuin täällä on esitetty, tulisi näiden järjestäjien palkkaaminen, heidän matkapäivärahojensa suorittaminen, matkakulujen maksaminen nousemaan vuodessa kahdensataantuhanteen markkaan. Minä epäilen, ettei tässäkään laajuudessa voida esim. järjestäjien kohdalta tätä valistustyöohjelmaa toteuttaa. Mutta jos täytyisi lähteä näin laajaa linjaa, kuin toveri Hakulinen esitti, luulen, että se jäisi pelkäksi paperipäätökseksi, niinkuin toveri Virtanen huomautti.

Paitsi sitä, että tässä on siis tuotu yhtenä olennaisena seikkana valistustyön kannalta tämä järjestäjien toiminnan monipuolistaminen, uusien useampien järjestäjien ottaminen, on erityisesti huomiota kiinnitetty yhteen olennaiseen seikkaan ammatillisessa valistustyössä, nimittäin perusjärjestöjen toimitsijain kasvattamiseen. Minä luulen, että siinä on nykyiset olosuhteet, meidän taloudelliset mahdollisuudet huomioon ottaen aivan kylliksi ohjelmaa. Jos me todella kykenemme tältäkin pohjalta läpi menemään, luulen, että siitä on todella suurta hyötyä ammatilliselle toiminnalle tässä maassa.

On selvää, että suunnitelmia ja yksityiskohtaisiakin ohjeita tarvitaan valistustyössä, mutta minun mielestäni näiden suunnitelmien, näiden ohjeiden yksityiskohtainen laatiminen kuuluu lähinnä SAK:n Työvaliokunnalle ja sen valistustyöjaostolle.

Täällä toveri Pihlaja toi mielenkiintoisia seikkoja esiin hänen mielestään varteen otettavista toivomuksista. Yhdyn useimpiin niistä ja tahtoisin erityisesti korostaa sitä, että käytännössä on jo pyritty esim. yhteistoimintaan TUL:n kanssa ja nuorison vetämiseksi ammatityhdistysliikkeen piiriin. Ainakin Helsingissä siitä on suunnitelmia

olemassa, ja tietävästi tätä linjaa koetetaan soveltaa myös laajemmalle.

Minä en tahdo tässä sen enempää kysymykseen kajota. Viittaaan vain esim. Pohjolan piirijärjestön perustamisen yhteydessä siihen lausuntoon, minkä Työvaliokunta on antanut, että meillä todella ei ole nyt käytännöllisiä mahdollisuuksia rahavarojen takia tällaista piirijärjestöä Pohjolaan perustaa. Huomautan lisäksi siitä, että esim. Oulussa tällä hetkellä työskentelee' ainakin kolmen tai neljän kuukauden aikana SAK:n, lähettämänä toveri Pelkonen sikäläisen paikallisyjärjestön työn tehostamisen aikaansaamiseksi. Ja minä luulen, että tällä tavalla voidaan myöskin aika huomattavassa määrin päästä herättämään paikallisyjärjestöjen toimintaa, kun me voimme lähettää aina esim. kuukaudeksi eri paikkakunnille tämän nyt palvelukseemme ottamamme paikallisyjärjestöjen työn neuvojan. Sen avulla varmasti on aikaansaataavissa tehostus meidän toimintaamme valistustyön alalla.

B. Airola: On ollut hyvin mielenkiintoista kuulla täällä edustajien kiinnittävän huomiota näin perusteellisesti valistus- ja kasvatustyöhön. Ja erikoisesti minä mainitsisin Hakulisellekin, että tuo kaikki, mitä hän toi esille, on pelkkää hyvää. Mutta minun mielestäni meillä on yksi seikka, joka on estämässä tällaisen perusteellisen yksityiskohtaisen valistustyöohjelman päättämisen täällä edustajakokouksessa, nimittäin se seikka, että me emme ole vielä päässeet edes siihen, että me voisimme määritellä läheskään tarkkaan, mikä kuuluu SAK:lle valistustyöstä, herätys- vaiko kasvatustyö. Minä olisin sitä mieltä, että meidän olisi päästävä siihen käytännössä, että tuo työn järjestely tulisi, muussa tapauksessa joudumme käyttämään tavattoman paljon voimaa. Ajatelkaa nyt, jos SAK:lle kuormitetaan herätystyö ja valistustyö! Järjestäjä menee SAK:sta paikkakunnalle, jossa on 20—40 osastoa. Hänen tehtävänsä paikkakunnalla olisi jokaisessa osastossa tehdä ensinnäkin valistustyötä esitelmillä, luennoilla; sitten pitäisi joka osaston alueella käydä henkilökohtaisesti keskustelemassa kokouksissa ja selvittämässä yksityiskohtia, ja mennä vielä, niin kuin eräissä liitoissa — sanokaamme Kuljetustyöntekijäin liitossa Helsingissä — jäsenmaksujen kantoakin järjestämään. Ei SAK:ssa riitä niin paljon rahaa, että se saisi niin paljon järjestäjiä — se on jo selvää. Täytyy olla joku määritelmä, että SAK:lle olisi osa työstä, sanokaamme kasvatustyö, mutta suurin piirtein herätystyö kuuluisi liitoille. Mutta meillä parasta aikaa tällä kertaa on niin paljon köyhiä liittoja, jotka tarvitsevat SAK:n apua herätystyössä. Ja kun näin on, siksi on tämä Työvaliokunnan esitys, sellaisena kuin se on, paikallaan. Jokaisella ajankohdalla on omat asiat. Syyskausi on pohjaa valistustyölle. Kun on kevätkausi, se vaatii erikoisen suunnitelmansa. Kasvatustyösuunnitelma kohdistuu ajankohtaan, joka edellyttää, että ihmiset todella lähtevät liikkeelle ja ovat tällaisessa monta päivää kestävässä luento- tai neuvottelutilaisuudessa, jota vastoin ajankohmainen herätystyö on juhlien kausi.

Tällä kertaa SAK:ssa on tilanne sellainen, että kautta maan, kaikkialla järjestöt toimivat, 'järjestävät juhlatilaisuuksia. Esitelmia, puheita täytyy saada. SAK on ensimmäinen, josta tiedustellaan. Jollei mies lähde, sanotaan, ettei saa minnekään. Jos kääntyy liittojen puoleen, heillä on omat tilaisuutensa. Siis kaikki voimat ovat näitä puhe- ja esitelmätilaisuuksia tyydyttämässä. Nyt sen rinnalle muodostuu vielä kasvatus- ja herätystyö. Voitte ymmärtää, että tämän valistustyöpäätöslauselman täytyy olla sellainen, että se sopii meidän

työskentelyymme yksityiskohtia myöten. Jos siihen lyödään kiinni suuri suunnitelma, jota täytyy noudattaa, niin meidän täytyy vähintään puolella lisätä voimia; ja siihen asettaa meille vussin rajan varallisuus.

E. Sauna-aho: Useissa liitoissa ja edustajakokouksissakin on tehty päätöksiä, että ruotsinkielistä valistustyötä on tehtävä paljon voimaperäisemmin, mutta aina ovat nämä päätökset jääneet paperipäätöksiksi.

Kaksikielisillä paikkakunnilla ei valistustyö ole tarpeen yksinomaan ruotsinkielisten näkökulmasta, vaan myöskin suomenkielisten. Sillä sellaisilla paikkakunnilla, joissa on kaksikielinen väestö, on luonnollista, että se väestökerros, jossa valistustyö jätetään laimin, on esteenä toisen ryhmän suhteelliselle kehitykselle tässä työssä, sillä aina on olemassa ristiriitoja, kun toinen ryhmä jätetään huomaamatta, valistustyötä tehtäessä.

Tältä pohjalta rohkenenkin esittää, että nyt kun tulevaa valistus-työsuunnitelmaa luodaan, niin päätetään, että otetaan todella asiaksi ajaa tätä kysymystä eteenpäin, ettei se jää paperille kuten tähän asti on jäänyt, joten kannattaisiin ruotsalaisen toverin täällä tekemää ehdotusta.

T. Mansner: Minä en valitettavasti ollut kuulemassa usein mainittua toveri Janne Hakulisen esitystä. En siis voi arvostella, minkälaisia ajatuksia hän täällä on tuonut esiin, mutta omana käsityksenäni haluaisin valistustyöstä yleensä sanoa, että se varsinkin sellaisella linjalla kuin ammattiyhdistyslinjalla onnistuu ja on tarkoituksenmukaista silloin, kun se on mahdollisimman suuressa määrässä ajankohtaista ja sen vuoksi kaikki nämä uudet ajatukset ovat harkinnan arvoisia ja nämä eivät aina, kuten usein luullaan, toteutettuina kysy niin paljon varoja, kuin ehkä mitä tässä puheenvuoron käyttäjät ovat pelänneet.

Minusta tuntuu siltä, että koko ammattiyhdistysliikkeemme saralla on suurena perusvirheenä koko valistustyössä se, että sitä vaivaa suuressa määrin keskityksen puute. Me joudumme haaskaamaan varoja ja voimia siihen, että se on siroteltua, se on suorastaan hajoitettua sillä tavalla, kuin se meidän järjestörakenteeseen pohjautuvana on hajaantunut.

Vaikka emme voisi mennä kovin pitkälle, ehkäpä vain alkuun, tämän keskittämisajatuksen toteuttamisessa, niin rohkenisin kuitenkin esittää sellaisen ajatuksen, ellei sitä vielä olisi mainittu, että ainakin meidän sen verran pitäisi saada keskitystä tähän valistustyöhön, että SAK:sta muodostuisi tavallaan valistustyön keskus, ennen kaikkea siinä mielessä, että SAK:ssa voitaisiin laatia yleissuunnitelma, jonka pohjalla liittojen suorittama erikoisvalistustyö voitaisiin toteuttaa. Minä uskoisin, että jos tällainen yleissuunnitelma onnistuttaisiin laatimaan, se tulisi meille merkitsemään voimien ja varojen säästöä.

Voisimme päästä erinomaisiin tuloksiin tällä keskityksellä erällä alalla, nimittäin jos edes pääsisimme siihen, että ne kymmenet lentolehtiset, joita liittojen toimesta painetaan, jos ne suunniteltaisiin ja painatettaisiin yhteisen keskuksen, siis SAK:n toimesta. Se tulisi merkitsemään, että ne olisivat tarkoituksenmukaisesti laadittuja, mutta myöskin sitä, että niissä säästettäisiin huomattavasti varoja. On ilmeistä, että kun jokainen liitto joutuu nämä lentolehtiset teettämään, niissä ei jakseta huomioida niitä näkökohtia, jotka olisivat tarpeen. Yhteen kohtaan keskitettynä voitaisiin epäilemättä päästä

siihen, että tulisivat sisällöltään ja ulkoasultaan edustavamiksi ja niissä huomioitaisiin nykyajan vaatimukset ja virtaukset ja yhteen paikkaan keskitettynä niillä säästettäisiin tuntuvasti varoja.

Tässä valistustyön keskittämisesä saavutettaisiin yleissuunnitelman toteuttamisella se, että päästäisiin siihen linjaan, josta toveri Välläri täällä väläytteli ajatuksia. Minun käsittääkseni SAK:n pitäisi pystyä ottamaan suurteollisuustyöväestöä koskeva järjestämissä omiin käsiinsä palkkaamalla oma vakinainen mies, joka voisi omalla määrättyllä alueellaan jatkuvasti myös ajaa SAK:n yleissuunnitelman toteuttamista ja hän voisi parantaa yhteistyötä paikallisjärjestöön kuuluvien osastojen kanssa, huolehtia siitä, että liiton henkilökunnan voima tulisi tarkoituksenmukaisesti käytetyksi. Meillä valistustyö kärsii siitä, että eri liittojen järjestäjät joutuvat varsin vähän puuttumaan varsinaisiin valistustyökysymyksiin. Heidän työnsä muodostuu teknillisten asioiden järjestämiseksi, varsinkin suuremmilla liitoilla, jolloin valistustyötä varsinaisessa mielessä he voivat hyvin vähän suorittaa.

Toivon, että se keskustelu, joka täällä on käyty tästä valistustyöstä ja ne monenlaiset ajatukset, jotka liittyvät Työvaliokunnan alustukseen ja niihin ajatuksiin, joita keskustelun kuluessa on mainittu, sopivalla tavalla koottaisiin ja koetettaisiin tähän kysymykseen sisällyttää kuitenkin huomioon ottaen sen, että toistaiseksi SAK:n taloudelliset mahdollisuudet eivät ilmeisesti ole kovin suuret, mutta haluaisin sanoa myöskin sen, että ellemme uskalla jotakin uhrata, emme myöskään tuloksia saa. Sen vuoksi ei saisi kovasti pelätä, että uudistukset maksavat. Jos se vähän maksaa, niin hyöty on sitä suurempi.

E. A. Vuori: Se mitä Mansner viimeisimmäksi sanoi, se on juuri se, mikä pitää olla selvänä tätä keskustelua käytäessä. Eihän ne rahat, jotka mahdollisesti tulevaisuudessa tulevat järjestön kassaan lisääntyneen jäsenmäärän perusteella, eivät ne tule kovin nopeasti, ei varsinkaan SAK:n kassaan. Emmekä me voi tyydyttää kaikkia tarpeita, välttämättömiä tarpeita, jollei meidän kassamme jollakin ihmeellisellä tavalla lisäännä. Meidän rahavaramme ovat kerta kaikkiaan rajoitetut.

Täällä on esitetty lukuista määrä erilaisia ja epäilemättä hyviä ehdotuksia. Niiden hyvyttä ja hyvää tarkoitusta ei kukaan epäile. Mutta harmaa käytäntö on nyt osoittautunut aina hyvin lujaksi silloin, kun hyviä suunnitelmia on yritetty toteuttaa. Tämä sama keskustelu on suoritettu jokaisessa edustajakokouksessa, ja yhtä ja toista uutta on tietysti aina tullut lisää meidän valistustyötoimintaamme. Mutta se on kulkenut eteenpäin, kun meidän taloudelliset mahdollisuutemme ovat parantuneet. Omasta puolestani tahdon tästä huomauttaa keskustelun lopettajaisiksi sen vuoksi, että kulkisimme tässäkin asiassa reaalilla pohjalla.

Mitä tulee valistustyön keskittämiseen, niin on muistettava, että kaikki meidän toimintamme on viime vuosina mennyt kohti yhä suurempaa liittojen itsenäisyyttä. Tämä edustajakokous on elävä esimerkki siitä, miten keskittämistä SAK:n johtoon toiminnan aloilla vastustetaan. Ja se on ymmärrettävää. Sikäli kuin liitot vaurastuvat ja tulevat voimakkaiksi, omilla jaloillaan seisoviksi, ne tahtovat itse hoitaa määrättyjä asioita.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi'.

Päätös: Asia lähetettiin valistusasiain valiokuntaan.

Työttömyyskysymys.

Työjärjestyksen mukaan otettiin käsiteltäväksi Työvaliokunnan esitys työttömyyskysymyksestä sekä siihen liittyvät alustukset.

U. Nurminen: SAK:n Työvaliokunta on halunnut alustusviikkoon tehdä työttömyyskysymyksestä laajemman alustuksen, tavallaan työttömyysohjelman lähempiä aikoja varten, sikäli kuin tällaisina aikoina yleensä voidaan laatia mitään ohjelmaa, joka pitäisi paikkansa, koska oloja ja aikoja ei eteenpäin tunneta eikä voida tarkkaan arvioida.

Työtilanne on meillä viime vuosina ollut hyvä. Työttömyyttä ei ole esiintynyt. Viime syksynä vasta alkoi työttömyyttä ilmaantua, kun suurvaltasa oli puhjennut ja häirinnyt jo yhteyttä ulkomaihin. Tämän työttömyyden silloin kuitenkin lopettivat ne tapaukset, jotka tulivat esiin ja jotka pakottivat ottamaan miehiä sinne, mihin niitä sitten joutui.

Keväällä sodan päätyttyä oltiin toivorikkaita ja uskottiin töiden alkavan hyvin vilkkaasti niillä aloilla, joilla jouduttiin täyttämään sodan kuluttamia varastoja ja ennen kaikkea n. s. jälleenrakennustyöhön. Armeija tarvitsi edelleen huomattavan määrän miehiä, joka siten sitoi työmarkkinoilta työvoimaa. Niin jouduttiin siihen, että maaseudulla oli työtä tarjolla hyvin runsaasti, esim. halonhakkuuta, hyvin tunnetuista syistä, joten siellä ilmeni työvoiman kysyntää suuressa määrin.

Keväällä alkoivat eri puolilla maata korjaustyöt, joita on jatkunut tähän asti ja osaksi vielä edelleen jatkuu. Oltiin toivorikkaita, että saataisiin rakennustyöt käyntiin, saataisiin vilkkautta sillä alalla varsinkin, kun asuntojen tarve oli hyvin huomattava siirtoväen vaihtuksen kautta useissa kaupungeissa ja koska asuntoreservejä aikaisemmin ei ollut juuri nimeksikään olemassa. Näin ei kuitenkaan käynyt, vaan kuivui uusi rakennustoiminta perin vähiin. Ennen sotaa aloitettuja rakennuksia ei kaikkia valmistettu, vaan osa niistäkin seisoi pitkän keskeytyksen eikä kaikkia ole vielä saatu käyntiin. Tähän on vaikuttanut raaka-aineiden puute, rahoittamisvaikeudet y.m. seikat. Tällä on ollut laajempi vaikutus työmarkkinoihin kuin pelkästään rakennusalalla, sillä onhan tunnettua, että rakennustoiminta on sellaista »avainteollisuutta», joka levittää työtä ympärilleen hyvin monella alalla.

Useilla muilla aloilla on tuotanto myöskin ollut supistettua, näin varsinkin vientiteollisuuden alalla, joka on riippuvainen ulkomaan kaupasta. Ulosvientiä kun ei ole ja kun raaka-ainepuutetta toiselta puolen ilmenee, on sillä oleelliset vaikutukset ennen kaikkea vientiteollisuuden alalla. Kotimarkkinateollisuuden alalla on kysyntä ollut vilkkaampaa ja työtä sillä alalla onkin runsaammin ollut olemassa. Mutta raaka-aineiden puute on tälläkin alalla hyvin useissa tapauksissa haitannut, mikä on supistanut työtä enemmän, kuin mitä muuten olisi ollut asian laita.

Tilanne lyhyesti sanottuna yleensä muodostui sellaiseksi, että toisilla aloilla on ollut työvoiman kysyntää, kun taas toisilla aloilla työ on supistunut melkoisen vähiin, joka on johtanut siihen, että työvoiman siirto paikkakunnalta toiselle, jopa alalta toiselle, on tullut hyvin huomattavasti kysymykseen, ja jos tilanne edelleen jatkuu sellaisena, ettei ulkomaankauppa avaudu, raaka-aineiden saanti edelleen vai-

keutuu, niin tällöin työvoiman siirto ja siirtyminen paikkakunnalta toiselle ja alalta toisella saattaa tulla vielä entistä huomattavammin kysymykseen.

Eri aloilla näyttävät laskelmat sellaisilta, että valoisalta lähitulevaisuudesta missään tapauksessa ei näytä. Kun edelleen on olemassa myöskin se mahdollisuus, että se ainoa aukko, joka meillä on, Petsamon satama tuona pitkälle vientimaihinkin menevien ja sieltä raaka-aineita tuovien laivojen satamana, saattaa joko kokonaan sulkeutua tai huomattavasti nykyisestäään vaikeutua, niin nämäkin näköalat, joita tässä olen lyhyesti maininnut, saattavat huomattavasti supistua.

Siihen seikkaan, miksi tilanne ehkä muodostuu, en halua pitemmälti enää puuttua, koska ne kalkyytit, jotka voidaan tehdä, eivät ehkä parin viikon perästä millään tavalla pidä paikkaansa.

Tämä työmarkkina — tai tämä työttömyystilanne ei kuitenkaan ole vielä erikoisen vaikeaksi muodostunut virallisten numeroiden mukaan. Sen mukaan olisi huoltolautakuntien kirjoissa «leviä työttömiä yhteensä 4,207, joista töihin olisi sijoitettu 3,118 ja työttöminä olisi 1,089. Työnvälitystoimistoissa, joissa on työhön pyrkijöitä ilmoitettu enemmän, numerot ovat pyörein luvuin 5,000:n työttömän paikkeilla.

Jos tilanne olisi tällainen, niin silloinhan ei voisi sanoa, että koko maahan nähden ja katsoen nykyiseen tilanteeseen olisi mitään huomattavampaa työttömyyttä olemassa. Mutta tosiasia on kuitenkin se, että nämä viralliset numerot eivät anna oikeaa kuvaa työttömyyden laajuudesta tällä kertaa.

Sen sijaan pitäneen paikkansa paremmin se, että varsinaisella maaseudulla työttömyyttä ei yleensä sanottavasti ilmene ja pitää myöskin paikkansa, että työvoiman kysyntää toisilla paikkakunnilla ilmenee. Mutta kaupungit ja teollisuuskeskukset antavat aivan päinvastaisen tilaston.

Työttömyystilannetta on hyvin paljon lieventänyt myöskin se, että valtiolla on ollut kaiken kesää ja tälläkin kertaa huomattavia töitä käynnissä, johon työttömiä on voitu kaupungeista ja teollisuuskeskuksista hyvin huomattavassa määrin sijoittaa. Olihan tie- ja vesirakennushallituksella viime kesänä ja nytkin hyvin huomattavat maantietyöt käynnissä, esirii. Petsamon maantien kunnostaminen, jossa sitä täytyy jatkuvasti hyvin voimaperäisesti tehdä, koska liikenne on hyvin vilkasta ja tie täytyy pitää kunnossa, jotta tavarankuljetus edes jollakin tavalla kävisi päinsä. Rautatie, jota rakennetaan Kemijärveltä Sallaan, myös sitoo pyörein luvuin 3,000 miestä. Tällaiset työmaat, joita siellä on, osaltaan sitovat työvoimaa melkoisessa määrin. Edelleen on yleisessä tiedossa, että puolustuslaitoksella on tällä kertaa hyvin laajat työt käynnissä eri puolilla maata, joihin onkin erikoisesti kaupungeista ja teollisuuskeskuksista miehiä otettu. Näissä töissä onkin merkittävää se, että niissä ei paikallista työvoimaa, siis maaseudulta ole lupa ottaa, vaan työvoima hankitaan kaupunkien ja taajaväkisten yhdyskuntien työnvälitystoimistojen kautta.

Tässä samassa yhteydessä pantaneen merkille, että se seikka, että miehiä on jouduttu ottamaan kaupungeista ja teollisuuskeskuksista, on ollut omiaan antamaan mahdollisuuden siihen, että palkkakysymys näissä töissä on saatu järjestetyksi koko lailla paremmin, kuin mitä yleensä tällaisissa töissä on aikaisemmin tapahtunut ja toisella tavalla kuin mitä esim. tie- ja vesirakennushallituksen, rautatiehalli-

tuksen tai valtion työvirastojen alaisissa muissa töissä on järjestetty. Käytännössä tai voimassa on se määräys, että työpalkat täytyy maksaa vähintään Kotkan rakennussopimuksen mukaisesti tuntityöstä ja urakkatyöstä on Helsingin rakennustyötäriffit. Niistä ei ole työnantajilla oikeus poiketa ja sikäli kuin sellaista tapahtuu, niin kulkulaitosministeriön yhteydessä toimii erikoinen toimikunta ja tarkastajia, jotka niihin asioihin puuttuvat ja valvovat, että epäkohdat tulevat korjatuiksi.

Nämä työt eivät kuitenkaan ole sellaisia, että niiden varaan voitaisiin työttömyyskysymyksen järjestely jättää. Ammatillisten järjestöjen puolesta on viime keväästä lähtien jatkuvasti hallitukselta vaadittu, että täytyy ryhtyä järjestämään asioita niin, että työmarkkinatilanne saadaan kohtuullisesti hoidettua. On vaadittu, että työt täytyy pyrkiä järjestämään niin, että mahdollisuuksien mukaan kullakin paikkakunnalla ja kunkin alan, työalan työntekijät voidaan sijoittaa ensi kädessä omalle teollisuus- tai tuotantoalalle. On vaadittu, että raaka-aineiden hankinta täytyy järjestää mahdollisimman keskitetysti ja myöskin niin, että luottokysymykset tulevat järjestettyä niin, etteivät nekaan ole aiheuttamassa työttömyyttä ainakaan tarpeettomasti. Kun tuli viime keväänä tieto, että Suomen Pankin taholta oli annettu luottolaitoksille ohje, jonka mukaan pitäisi hyvin välttelevästi suhtautua rakennusluottoihin, ryhdyttiin vaatimaan,, että nämä seikat täytyy saada järjestettyä. X

Jatkuvasti on siis tällä tavalla ammatillisten järjestöjen puolelta työskennelty ja voidaan sanoa, että tuloksia niistä on saavutettu osittain. Raaka-aineen järjestelyyn on erikoisesti kiinnitetty huomiota. Onpa erikoinen toimikunta hallituksen puolelta nimetty. Luottokysymyksistä on ilmennyt, että aikaisempia ohjeita on peruttu. Edelleen valtion työttömyysneuvoston puolesta on lähetetty erikoinen promemoria kulkulaitosministeriölle, jossa kiinnitetään huomiota eri ammattityöaloihin ja myöskin kehoitetaan, että valtio puolestaan lisäisi omaa rakennustoimintaansa. Metalliteollisuudelle olisi järjestettävä tilauksia, raaka-ainetta j.n.e.

Kaikkiin näihin seikkoihin on jatkuvasti huomiota kiinnitetty ja koetettu voimien mukaan vaikuttaa, että tuloksia niissä aikaan saadaan.

Albert Vuori: Kun Kutomateollisuustyöväen liiton Helsingin osaston puolesta on tälle kokoukselle jätetty esitys, jossa on erikoisesti alleviivattu naistyöttömyyttä ja sen kysymyksen hoitamista, tahdon minäkin mainita asiaan.

Jos suurvaltojen sota ei tule lähiaikoina päättymään, niinkuin kaiken todennäköisyyden mukaan ei tapahdu, tulee työttömyys niillä aloilla, mihin raaka-aine tuodaan kokonaan ulkoa, muodostumaan varmasti huutavaksi. Ja tällaisia teollisuusaloja on juuri kutomateollisuus, jonka palveluksessa on suurimmaksi osaksi naistyöläisiä. Raaka-aineita on laskettu olevan kutomateollisuudessa vain muutamiksi kuukausiksi. Ja tässäkin on kai otettu huomioon työviikkojen lyhennykset, joka tulee huomattavasti vaikuttamaan siihen, että työttömyystilanne tulee silloin tiukkenemaani vaikka vielä olisikin raaka-ainetta jonkin verran. Kun kutomatyöläiset yleensä ovat heikosti palkattuja, tämä työttömyystilanne, kun se alkaa, on kohtalokkaampaa heti sen teollisuusalan työläisille kuin monilla muilla aloilla, joissa työläiset ovat sentään jonkin verran paremmin palkattuja. Nyt muodostunut työttömyystilanne tulee varmasti pölyksi ja va-

kavaksi, niin että kunnatkaan' eivät voi yksistään näiden toimenpiteiden avulla, mihin kuntien taholta aikaisemmin on ryhdytty, siis ammattikurssien avulla ja työtupiin osoittamalla, tilannetta hoitaa. Tällaiset ammattikurssit on tunnustettava hyviksi ja tietysti niitä on edelleenkin jatkettava. Mutta kun joutuu tällainen suurempi määrä naisia työttömäksi, silloin ei voida tällaisin toimenpitein tilannetta paljon auttaa.

Mitä tulee kunnallisiin työtupiin, ne toimivat niin suppeassa muodossa, että niihin sopii korkeintaan 100 työntekijää, niinkuin esim. meillä Tampereella. Sitäpaitsi näiden kuntien ylläpitämien työtupien tarkoitus onkin aivan toinen: ne on oikeastaan järjestetty vanhemmille naisille, joilla ei ole enää mahdollisuutta saada teollisuuslaitoksissa työtä ja jotka eivät pysty kilpailemaan nuorempien rinnalla vapailla työmarkkinoilla. Kun tilanne tällä kertaa näyttää todellakin uhkaavalta, niin minä rohkenenkin tämän kokouksen kautta tulevalle Työvaliokunnalle esittää sellaisen toivomuksen, että se koettaisi kaikin mahdollisin keinoin todellakin toteuttaa sitä ohjelmaa, mitä tässä Työvaliokunnan päätöslauselmaehdotuksessa mainitaan.

K. V. Laakso: Kuten täällä jo toveri Nurminen mainitsi, niin naisten työhön sijoittaminen tuottaa suurempia vaikeuksia kenties kuin miesten; on aivan hyvin ymmärrettävää, että naisia, jotka ovat tottuneet helpompiin töihin ja joita kuitenkin teollisuudessa kaikkialla on viime aikoina lisätty miesten rinnalle, ei voida kuitenkaan sijoittaa aivan sillä tavalla kuin miehiä esim. halkotöihin ja niihin, joita valtion työt tällä kertaa ovat. Tässä suhteessa on erikoisesti toivottavaa, että SAK:n taholta annettaisiin mahdollisimman suurta tukea ja turvaa juuri naistyöttömyyden poistamiseksi tai toisin sanoen naistyöttömyyden helpottamiseksi. Kun naiset joutuvat avustuksia nauttimaan ja niiden varassa toimeentulemaan, niin on kiinnitettävä erikoisesti huomiota juuri ennen kaikkea siihen, että naiset niillä alhaisilla palkoilla, joilla ne ovat joutuneet nykyaikanakin ansaitsemaan, eivät ole pystyneet tekemään minkäänlaisia säästöjä. Näin ollen on kaikessa toiminnassa pyrittävä siihen, että mikäli työttömien naisten tulevaisuudessa on turvaututtava avustustoimintaan, että ne avustukset ovat sellaisia, ettei niissä ole mitään takaisinmaksuvelvollisuuksia. Edelleen olisi pyrittävä tekemään työtä sen hyväksi, että myöskin kunnat huolehtisivat yhä tarkemmin naistyöntekijöistä. Tässä olisi siis toimittava siten, että ammattiyhdistysväki yhä enemmän ja enemmän kiinnittäisi huomiota kuntien toimintaan ja kuntien elimiin, että niissä kiinnitettäisiin tarpeellista huomiota tähän seikkaan.

1. Hakulinen: Minä haluan lausua SAK:n Työvaliokunnalle tunnustuksen tämän alustuksen johdosta, sillä se on todellakin hyvin seikkaperäinen. Mutta valitettavasti se on kuitenkin meidän alaan nähden erittäin yksipuolinen. On syytä nimittäin ottaa huomioon, että kaupan palveluksessa olevien työntekijäin keskuudessa on tällä hetkellä havaittavissa melkoista työttömyyttä. Jo yksistään evakouduilta alueilta joutui kaupan palveluksessa olevia työntekijöitä työttömiksikin arviolta 10,000 henkeä.

Meidän liittomme on joutunut ankarasti taistelemaan työttömyyskysymyksen kanssa. Meidän liiton jäseniä joutui talven aikana olemaan palkattomilla lomilla, huomattavan joukon pitäessä kesälomiaan talvella. Olemme myös toimeenpanneet jäsenten keskeisen keräyksen.

Ja m.m. täällä paraillaan Helsingissä on käynnissä 100 hengen ammattienedistämiskurssi, johon olemme saaneet valtion ja kaupungin avustusta.

Tämän vuoksi olisi odottanut, että tässä alustuksessa ja päätöslauselmassa olisi jokin sana henkisen työntekijäin työttömyydestä. Se varmasti tulisi nimittäin korottamaan meidän liiton jäsenten keskuudessa ja yleensäkin henkisen työntekijäin keskuudessa SAK:n arvovaltaa. Sillä on muistettava, että SAK suurena työnjärjestönä ei suinkaan edusta vain ruumiillista työtä suorittavia työntekijöitä, vaan sen pitäisi edustaa kaikkea työtä mitä tässä maassa suoritetaan. Tämän vuoksi minä odottaisin, että tässä suhteessa saataisiin menettelytapavaliokunnassa jonkinlainen maininta.

Meidän liittomme piirissä on asiassa jouduttu toteamaan hämmästyttävän paljon hajanaisuutta. Syynä on ennenkaikkea se, että työttömyysasioita valtioneuvostossa tällä hetkellä käsitellään oikeastaan kahdessa ministeriössä. Tällaiselle hajanaiselle toiminnalle olisi ehdottomasti saatava jonkinlainen selvyys aikaan.

Tämän vuoksi rohkeneisin toivoa, että päätöslauselmassa kiinnitettäisiin huomiota myös siihen, että työttömyysasioiden hoito keskitettäisiin valtioneuvostossa vain yhden ministeriön alaiseksi.

Lempi Lehto: Kiinnitän vain huomiota erikoisesti siihen, että suurin osa näistä työttömistä naisista on ammattitaidottomia, joten tässä työttömyyden torjumisessa olisikin kiinnitettävä päähuomio juuri siihen, että voitaisiin kehittää näitä naistyöläisiä kurssien avulla joko sellaisille aloille, missä mahdollisesti on työtä taikka jonkinlaista siirtöä johonkin muuhun ammattisuuntaan, joten heistä tulisi ammattitaitoisia työntekijöitä, joiden yleensä on aina helpompi päästä alaan käsiksi ja saada työtä kuin täysin ammattitaidottomien. Meillä Helsingissä ammatillisen paikallisyjärjestön piirissä on kiinnitetty huomiota siihen, että ne työtupien kurssit, mitä yleensä työttömille naisille järjestetään eivät millään tavalla kehitä heidän ammattitaitoaan, joten pitäisi järjestää naisille Ammattienedistämislaitoksessa oikeita päteviä ammattikursseja, joista heillä olisi todellista hyötyä.

Täällä Hakulinen edellä puhui tästä henkisen-alan työttömyydestä, josta tässä alustuksessa ikävä kyllä ei ole mitään puhuttu. Tämäkin ryhmä meidän on luettava kuuluvaksi työskentelymme piiriin. Suurin osahan näistä henkisen alan työntekijöistä on lähtöisin työväen luokasta, työläisvanhempien lapsia, jotka opiskelun avulla ovat valmistautuneet jollekin henkiselle alalle. Liikatuotanto tuolla alalla on johtanut jatkuvaan työttömyyteen, niin että meillä viime vuosien parhaina työaikoina oli työnvälitystoimistojen kirjoissa ainakin noin puolet kaikista työttömistä juuri tämän alan työttömiä.

Kun henkisen työalan työttömät ovat yleensä huonosti järjestyneitä ja kaikki yhteistoiminta heidän keskuudessaan on hyvin heikkoa, eivät he ole voineet ammatillisten järjestöjen kautta tarmokkaasti hoitaa työttömyyskysymystä. Tästä johtuu myös, että heidän palkkatasansa on ollut hyvin alhainen, sillä he eivät ole kyenneet järjestöjen ja yhteistoiminnan avulla sitä kohottamaan. Mielestäni olisikin tässä kokouksessa ja yleensä ammatillisten järjestöjen kautta pyrittävä vaikuttamaan myöskin tämän alan työntekijöihin ja heidän taloudellisesti vaikeaan asemaansa. Meidän olisi myös hoidettava heidän*työttömyyskysymystään, koetettava saada heille ammattikursseja ja ammatikasvatusta, selvitetävä heillekin heidän yhteiskunnallinen asemansa. Henkisen työn työntekijäin keskuudessa tuntuu olevankin

vilkasta lähentymistä ammatillisiin järjestöihin. Sielläkin aletaan hiljalleen ymmärtää yhteistoimintaa, ammatillisen järjestäytymisen merkitystä palkkakysymysten järjestämiseksi; ja tämänkin alan työntekijöitä voimme saada vähitellen työväen järjestöjen jäseniksi. Mielestäni pitäisikin ammatillisten järjestöjen, tässä lähinnä SAK:n kiinnittää huomiota myöskin tämän henkisen alan työntekijäin työttömyyteen ja esittää valtiovalalle ja myös kunnallisille elimille keinoja tämän alan työttömyyden torjumiseksi, niin että nämäkin työntekijät saataisiin sijoitetuksi tuottavaan työhön.

E. A. Vuori: Tämä liikealan tai henkisen työn tekijäin työttömyys on todella jäänyt mainintaa vaille Työvaliokunnan taholta. Se joutunee lähinnä siitä, että henkisen alan työttömiä hoidetaan sosiaaliministeriössä ja sosiaaliministeriö on ollut kosketuksissa Liiketyöntekijäin liiton kanssa, joka taas on omalta taholtaan tätä asiaa hoinnut. Se on eräs seuraus siitä hajaannuksesta työttömyyshallinnon alalla, mistä toveri Hakulinen mainitsi.

Minusta ei ole mitään vastaan, jos maininta henkisen alan työttömistä tähän päätöslauselmaan otetaan.

Mitä tulee työttömyyshallinnon keskittämiseen ja sen tarpeellisuuteen, niin siitä ollaan joka taholla yhtä mieltä ja parasta aikaa asianomaisessa päähallituksessa on pohdittavana suunnitelma, jonka tarkoituksena on näiden asioiden keskittäminen yhteen paikkaan.

Y. Salmi: Tämän työttömyyskysymyksen joukkoon on joutunut tällainen hyvin vaatimattomalta näyttävä alustus ja pieni ponsikin. Sitä ei ole Työvaliokuntakaan mitenkään käsitellyt tässä ehdotuksessaan, sen paremmin kuin toveri Nurminen olisi siitä mitään maininnut työttömyyskysymyksen yhteydessä. Minä uskoisinkin, että tämä kysymys ei olekaan niin suuressa määrin työttömyyskysymys kuin se on erästä muuta. Tämä kysymys on varmasti monestikin ollut ammatillisten järjestöjen kokouksissa käsiteltävänä ja saanut hyvinkin huomattavan paikan käsittelylistassa. Nyt se on jäänyt mielestäni kovin vaatimattomaan asemaan, eikä Työvaliokuntakaan ole siitä antanut mitään lausuntoa. Minä olen entinen vaasalainen, ja kun tämä on Vaasan Kirjatyöntekijäin Yhdistyksen tekemä, niin pitäisin sopimattomana heitä kohtaan, ellen toisi tätä vähän voimakkaampana esille, kuin mitä se esitysvihossa tulee. Käyn tähän pontteen heti käsiksi ja ilmoitan, että on Kirjatyöntekijäin liiton toimikunta myöskin hyväksynyt tämän esityksen ja suosittelee sitä. Poliittisille järjestöille lienee oikeampikin tämä tehdä, mutta en pitäisi ensinkään pois tieltä, vaikka ammatillinen keskusjärjestö olisi myöskin puuttunut hieman voimakkaammin tähän kysymykseen juuri tänä ajankohtana, jolloinka se näyttää tärkeämmältä kuin ehkä monta kertaa aikaisemmin.

P. Heinonen: Tahdon kannattaa Kutomateollisuustyöväen liiton osaston n:o 35 ehdotusta ja tätä Salmen asken tekemää pontta.

K. V. Laakso: Päätöslauselmaesityksen 3 luvun 10) kohdasta on mielestäni poistettava sana »kohtuuttomasti», sillä jos työläisiä on pakko siirtää toiselle paikkakunnalle tai ammattialalle, on siitä heille suoritettava täysi korvaus.

Vaadittaessa yleisen pakollisen työttömyysvakuutuksen toteuttamista on samalla esitettävä vaatimus että se toteutetaan valtion ja työnantajain kustannuksella. Työläiset joutuvat työssä ollessaan rikastuttamaan niin suuressa määrässä valtiota ja varsinkin työnanta-

jia, että niiden velvollisuus on huolehtia työläisistä silloin, jos eivät kykene järjestämään riittävästi työtä.

Työttömyyskausien eräänä valitettavana ilmiönä on se, että silloin ammatillisten järjestöjen jäsenmäärässä tapahtuu laskua. Tämä olisi kuitenkin koetettava estää järjestämällä tehokas työttömien kokous- ja valistustoiminta käyntiin heti työttömyyden alkaessa saada suu-remmat mittasuhteet.

L. Hilden: Minä pyydän yhtyä toveri Laakson esittämiin ajatuksiin.

U. Nurminen: Täällä jo toveri Vuori mainitsi henkisen alan työttömistä. Siinä on vaikeampi pulma. Sellaisten töiden järjestäminen, jotka heille sopivat yleensä, on vaikeaa. On asetettu erikoinen toimikunta työttömyysneuvoston yhteyteen naistyöttömyyden selvittelyä varten. Kuinka se onnistuu, siitä ei ole tietoa. Mutta epäilen, että töiden järjestäminen on vaikeata, joten tässä suhteessa ennen kaikkea tällä alalla täytyy tulla kysymykseen raha-avustusten antaminen, mutta sen ei tarvitse olla köyhäinhoitoavustusta, vaan työttömyysavustusta ilman takaisin maksuvelvollisuutta.

Siihen alustukseen, mikä on kirjatyöntekijäin osalta tämän työttömyyskysymyksen yhteydessä tehty, ei ole saatu selvää siitä, minkä verran se työttömyyskysymykseen vaikuttaa. Saattaa olla, että se sitä jossain määrin sivuaa, mutta minun mielestäni tämä on vahingossa tullut väärään paikkaan, sillä mitään suurempaa vaikutusta ei sillä kysymyksellä tai muutoksella työttömyyteen nähdä minun mielestäni ole.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Päätös: Asia lähetettiin menettelytapavaliokuntaan.

Kokous keskeytettiin klo 23.15."